

Den hjælpsøgende proces i partnervoldsofres vej ud af volden

Caroline Holm Trudslev & Laura Kragh Nielsen

Gruppe 2

Antal ord: 29.647

Specialeafhandling

Kriminologi, 4. semester 2023

Aalborg Universitet

Vejleder: Annick Prieur

Abstract

This thesis examines the process of seeking help for victims of intimate partner violence (IPV) within formal and informal support systems, taking into account the increasing societal, political, and legal attention given to IPV. The research consists of 14 individual interviews conducted with both IPV victims and professionals working with this population. Additionally, quantitative data from Københavns Politi regarding trends in IPV-related cases is analyzed. The study also incorporates findings from 21 international and Scandinavian research studies to provide a broader understanding of the help-seeking process.

IPV is a complex issue, encompassing various dimensions that make it challenging to comprehend its nature, scope, and management. Psychological abuse, characterized by manipulation and derogation, is particularly prevalent and detrimental to IPV victims. The abuser often exhibits a dual personality, engaging in a cycle of "love bombing" and oscillating between coldness, rejection, and violence. Neglect and the normalization of violence are pervasive among both the victim and the perpetrator, stemming from the victim's entrapment within the abusive relationship.

This study focuses on critical moments in the path out of IPV, shedding light on the pervasive presence of fear of stigmatization, feelings of shame, and social isolation experienced by victims throughout this process. These barriers vary in intensity and impact among IPV victims. Moreover, the research explores the decision-making process of IPV victims regarding whether to report the abuser to the police, investigating the factors that either encourage or discourage such actions. The path to escaping violence is found to be complex for IPV victims due to significant barriers they encounter, increasing the risk of them returning to the abusive relationship.

The findings of this study aim to contribute to a deeper understanding of how IPV victims navigate the help system and identify associated barriers. By gaining insight into the experiences of IPV victims and the challenges they face when seeking help, more effective and supportive strategies can be developed, primarily with a preventive focus. Furthermore, this knowledge aims to enhance the role of the police in handling reports and improve their response to IPV cases.

Forord

Specialeafhandlingen er udarbejdet i et sparringssamarbejde med Det Specialiserede Team i Københavns Politi. Der skal derfor først og fremmest lyde en særlig tak til Jolina Vinholt og Sofia Kjær for god støtte og sparring gennem hele processen.

Dernæst vil vi takke de kompetente medarbejdere, der, gennem deres virke hos henholdsvis Mødrehjælpen, LOKK og Danner, selv har medvirket som fagprofessionelle informanter, samt sat os i forbindelse med kvinder, der har været udsat for partnervold. Til kvinderne skal der tilmed lyde en stor tak, fordi de har ønsket at dele deres personlige fortællinger og derigennem bidraget med vigtig viden til specialet. Jeres fortællinger er helt essentielle for nærværende speciale. Tak for jeres tillid og mod.

Endvidere tak til de to politifaglige informanter, der har hjulpet med indsigtssrig viden om, og perspektiver på, partnervold samt anmeldelsesprocedurer relateret hertil.

Slutteligt skal der lyde en tak til vores vejleder på Aalborg Universitet, Annick Prieur, for altid at stå til rådighed samt for kompetent og konstruktiv vejledning gennem hele processen. Tak.

Aalborg, 2023

Laura Kragh Nielsen & Caroline Holm Trudslev

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2.0 Problemfelt.....	2
2.1 Partnervold.....	2
2.2 Et kønnet mønster	3
2.3 Kriminaliseringen af partnervold.....	4
2.4 Et politisk fokus på partnervold.....	5
2.5 Partnervoldsofre og mulige hjælpeinstanser.....	6
3.0 Problemformulering	8
3.1 Specialets opbygning	8
4.0 Litteraturreview.....	9
4.1 Hvor søger partnervoldsofre hjælp?.....	9
4.2 Hvilke faktorer er årsag til, at partnervoldsofre opsøger hjælp?.....	11
4.3 Barrierer i den hjælpsøgende proces.....	13
4.4 Sammenfatning af litteraturreview	16
5.0 Metode og forskningsdesign	18
5.1 Specialet forskningsdesign.....	18
5.2 Den adaptive forskningsstrategi.....	18
5.3 Sparringssamarbejde med Københavns Politi	19
5.4 Informantrekruttering og adgang til feltet.....	20
5.5 Interviewguides og interviewafviklingen	22
5.6 Interviewsituationen.....	23
5.7 Forskningsetik.....	24
5.8 Kvalitetskriterier	25
5.8.1 Pålidelighed.....	25
5.8.2 Gyldighed.....	25
5.8.3 Analytisk generaliserbarhed.....	26
6.0 Teoretiske begreber og perspektiver.....	27
6.1 Stigmatisering	27
6.2 Sociale bånd og skam.....	28
6.3 Vendepunkter.....	29

6.4 Voldsspiralen	30
7.0 Diskuterende analyse	32
7.1 Målgruppen	32
7.2 Analysedel 1: Den voldelige relation.....	34
7.2.1 Voldens begyndelse	34
7.2.2 Den psykiske vold.....	36
7.2.3 Voldens mangefacetterede mønstre	38
7.2.4 En tvedelt personlighed.....	39
7.3 Analysedel 2: Vendepunkter.....	43
7.3.1 Erkendelse af volden.....	43
7.3.2 Netværkets betydning	45
7.3.3 Eskalering af volden	49
7.3.4 Moderrollen.....	54
7.4 Analysedel 3: Barrierer i den hjælpsøgende proces.....	56
7.4.1 Erfarede barrierer med formelle og uformelle hjælpeinstanser	56
7.4.2 Stigmatisering, skyld og skam	59
7.4.3 Manglende netværk.....	62
7.4.4 Manglende viden samt oplysning på området	63
7.5 Analysedel 4: Politiet.....	67
7.5.1 Politiet som hjælpeinstans.....	67
7.5.2 Politianmeldelse	69
7.5.3 Manglende politianmeldelse	75
8.0 Konklusion.....	77
9.0 Litteraturliste.....	81

1. Indledning

I et almindeligt, velfungerende parforhold er magtbalancen mellem parterne ofte mere eller mindre jævn. I et voldeligt parforhold er magtbalancen derimod omvendt – den er skæv. Flere og flere oplever i dag at være udsat for vold af deres partner, men forskellen fra start 00'erne til i dag er, at partnervolden siges at have flyttet sig fra at være et privat anliggende til at udgøre en samfundsmæssig problematik. Specielt inden for de seneste år er der i samfundet skabt et øget fokus på partnervold, og hvordan det netop betragtes som et alvorligt socialt problem (VIVE, 2022: 6).

I flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 er der endvidere sat et særligt fokus på partnervold. Flerårsaftalen blev vedtaget d. 15. december 2020 af den daværende S-regering og indeholder bl.a., at der i 2021 skal afsættes ca. 657 mio. kr. på området, stigende til ca. 1.016 mio. kr. i år 2023, ekstra til politiet og anklagemyndigheden (Justitsministeriet, 2020). Af flerårsaftalen fremgår det endvidere, at de tilførte midler bl.a. skal tilgå flere styrkede indsatser i politiet, herunder en styrket indsats over for partnervoldsofre, hvilket bl.a. skal indfries gennem oprettelsen af De Specialiserede Teams, som i 2021 blev en implementeret del af alle landets politikredse (ibid.). Fra politisk hånd er ønsket, at politiet ikke alene skal betragte partnervold som husspektakler, men noget der i samfundet skal tages mere alvorligt og forebygges bedre.

Partnervoldens kompleksitet og mangefacetterede mønstre medfører, at det kan være svært for den enkelte at forstå og forestille sig præcist, hvad partnervolden indebærer, hvilke konsekvenser den kan have samt hvilke ofre, der udsættes herfor. For hvad indebærer det egentligt at leve i et voldeligt forhold og være udsat for krænkende adfærd og gentagen vold af den person, som for de fleste mennesker er forbundet med tryghed og kærlighed? Og hvad skal der til for, at den udsatte part bryder fri af volden og opsøger hjælp hos eksempelvis familie og venner, krisecentre og/eller politi? Partnervolden er ofte en så omklamrende og indgroet del af partnervoldsofrets liv, hvilket gør det svært for mange at bryde med volden og (eks)partneren. Det er altså helt afgørende, at partnervold og dens mangefacetterede mønstre brydes, og at der i samfundet forbliver et skærpet fokus på, hvordan partnervold kan forebygges og reduceres. Men det kræver viden på området, førend vi i samfundet kan løfte og tage hånd om problematikken, hvilket nærværende specialeafhandling har til hensigt at bidrage til.

2.0 Problemfelt

Nærværende speciale ønsker at undersøge partnervoldsofre og den proces, de gennemlever op til og mens, de bryder med den voldelige (eks)partner og rækker ud efter hjælp hos enten formelle eller uformelle parter. Gennem et sparringssamarbejde med Københavns Politis Specialiserede Team vil specialet tilmed undersøge, hvorfor/hvorfor ikke partnervoldsofre opsøger hjælp hos politiet og/eller vælger at indgive en politianmeldelse. Dette med henblik på at kunne forbedre anmeldelsesproceduren. Specialeafhandlingen vil gennem beretninger og erfaringer fra partnervoldsofre samt fagprofessionelle, der arbejder med denne målgruppe, belyses og undersøges gennem kvalitative enkeltmandsinterviews.

Kommende problemfelt har til formål at skitsere specialets problemstilling, hvorfor begrebet partnervold først udfoldes for at få en forståelse for omfanget, udviklingen samt betydningen heraf. Efterfølgende præsenteres den udviklingsproces, som (partner)volds-fænomenet har gennemgået. Dernæst følger en gennemgang af de politiske tiltag, der i nyere tid i Danmark er sket på området. Sidst følger en beskrivelse af begrebet 'partnervoldsofre' samt de mulige hjælpeinstanser, der findes.

2.1 Partnervold

Partnervolden skaber frygt, tab af livskvalitet og kan for dem, som volden berører og rammer, samt de som er vidne til volden, have skadelige og livsvarige følgevirkninger. Til trods herfor skønnes det alligevel, at omtrent 38.000 kvinder og 19.000 mænd årligt udsættes for fysisk partnervold i Danmark, mens omkring dobbelt så mange udsættes for psykisk vold af deres partner. Foruden den psykiske og fysiske vold udsættes ca. 21.000 årligt for stalking af en (eks)partner (Minister For Ligestilling, 2019: 7).

Lev Uden Vold karakteriserer partnervold ud fra følgende definition, som nærværende speciale læner sig op ad: *"(...) gentagne voldelige handlinger begået af en nuværende eller tidligere partner, som skræmmer, smerter eller skader personen, som udsættes for handlingerne"* (Lev Uden Vold, 2021: 10). Partnervold er således et komplekst fænomen, der dækker over flere forskellige former for voldsudsættelse, men i nærværende speciale skelnes der alene mellem fysisk, psykisk, seksuel, materiel og økonomisk vold samt stalking.

For at sikre en fælles forståelse i gennemlæsningen af specialet, findes det nødvendigt at skildre disse voldsformer. Fysisk vold kan indebære alt fra mindre grove hændelser, såsom skub eller lussinger til større overgreb, hvor ofret bliver alvorligt medtaget (VIVE, 2022: 6). En mere kompleks voldsform er den psykiske vold, som ofte indbefatter kontrollerende adfærd og/eller

gentagne nedgørelser, ydmygelser og trusler. Ifølge undersøgelsen ‘Partnervold i Danmark 2020’, som er foretaget af VIVE, er psykisk partnervold den hyppigst oplevede voldsform (Ottosen & Østergaard, 2022: 6, 34). Den seksuelle vold dækker eksempelvis over hændelser, hvor en (eks)partner tiltvinger sig sex eller på anden vis forsøger sig herpå (ibid.: 6). Materiel vold vedrører vold med ofrets private ejendele, og ikke fysisk mod ofret selv. Den materielle vold har til hensigt at krænke og/eller at gøre ofret bange, og dermed true det til at gøre ting modvilligt for at undgå at få ødelagt sine ting (Lev Uden Vold, u.å.c). Økonomisk vold kan indebære kontrol over den voldsudsattes indkomst og forbrug, eksempelvis ved at fratage den voldsudsatte sin løn eller ved at tvinge vedkommende til gældsættelse. Modsat den psykiske vold forekommer den økonomiske vold dog kun i sjældne tilfælde (Ottosen & Østergaard, 2022: 34). En yderligere voldsform, som inden for de seneste år er blevet mere anerkendt, er stalking. Ifølge Dansk Stalking Center er stalking defineret ved at være: *“(...) en systematisk række af kontaktforsøg og adfærd, som er uønsket og vedvarende, og som opleves grænseoverskridende og intimiderende for den udsatte”* (Dansk Stalking Center, u.å.). Således kan eksempelvis modtagelse af utallige uønskede telefonopkald, sms’er eller mails, kontakt gennem tredjeparter eller overvågning af den voldsudsatte betragtes som stalking (ibid.). De forskellige voldsformer er her skildret særskilt, men faktisk oplever mange partnervoldsofre at blive udsat for polyviktimering, der netop inkluderer en eller flere voldsudsættelser på samme tid (Ottosen & Østergaard, 2022: 7).

De forskellige voldelige handlinger, som individet udsættes for af deres (eks)partner, begrænser ofte partnervoldsofrets handlerum. Handlingerne kan manipulere med partnervoldsofret på en sådan måde, at individet lader sig indskrænke og isolere, at de udfører ting modvilligt, at de stopper med at dyrke deres relationelle bånd, og/eller at de udfører uønskede seksuelle handlinger. Partnervold udgør således ikke blot højlydte skænderier eller gentagne uenigheder, men er derimod kendetegnende ved bl.a. at være gentagende, voldelige handlinger, der oftest eskalerer over tid – både i hyppighed og alvorlighed (Lev Uden Vold, 2021: 10-11). Ydermere begås partnervolden oftest inden for husets fire vægge, og sjældent i det offentlige rum. Den udøves netop der, hvor relationen forventes at være tryk, kærlig og støttende, og hvor der ofte ingen vidner er til stede. Partnervolden forekommer desuden på tværs af køn, alder, etnicitet og sociale lag og er typisk vedvarende i en længere årrække (ibid.).

2.2 Et kønnet mønster

I partnervoldsstatistikkerne ses der et tydeligt kønnet mønster, der indikerer, at kvinder i langt større grad end mænd udsættes for partnervold af enten psykisk eller fysisk karakter, og at

alvorligheden af denne vold anses som værende væsentlig grovere, end volden som mænd typisk udsættes for af en kvindelig partner (Minister For Ligestilling, 2019: 7). Den kønnede partnervoldstendens kommer også til udtryk i offentlige, såvel som private tiltag og hjælpeforanstaltninger, som tilbydes i det danske samfund. Dette til trods for at mænd, der udsættes for partnervold, har været stigende de seneste 5-10 år (ibid.: 11). Kvindelige partnervoldsofre omfatter derfor også et væsentligt større problem, ikke kun i Danmark men i store dele af verden, sammenlignet med mandlige partnervoldsofre (European Union Agency For Fundamental Rights, 2014: 9). Det er hertil essentielt at have in mente, at der også eksisterer et stort mørketal i antallet af mandlige partnervoldsofre, som kan skyldes det tabu, der er forbundet med at være en mand, der udsættes for vold af en kvindelig partner (Baungaard, 2021).

2.3 Kriminaliseringen af partnervold

Den samfundsmæssige udvikling på området indbefatter både videns- og forskningsområdet, det lovmæssige samt det generelle syn på, og håndtering af, partnervold i Danmark. Tidligere har partnervold været tabuiseret, men tabuet bliver mindre, fordi omtalen og kendskabet til partnervold og partnervoldsofre netop er stigende. Udviklingen på området indikerer tilmed, at partnervold i dag tages langt mere alvorligt end tidligere, hvor der bl.a. eksisterede “ægtefællerabatter” på drab (Vaaben & Thomsen, 2022).

De seneste års øgede fokus på bekæmpelse og forebyggelse af partnervold fik for alvor et skub i en positiv retning, da der d. 1. april 2019 blev implementeret en ny, selvstændig bestemmelse i Straffeloven, som omhandler psykisk vold. Kriminaliseringen af psykisk vold kan således anses som en anerkendt voldsform, der, på lige fod med fysisk vold, er strafbar. Med kriminaliseringen af psykisk vold ses en anerkendelse af, at partnervold kommer til udtryk gennem forskellige former for voldsudsættelse, som er andet og mere end blot blå mærker og en brækket arm (Minister For Ligestilling, 2019: 12). Ved at implementere psykisk vold som en selvstændig bestemmelse i Straffeloven sendes der et entydigt signal om, at manipulerende og krænkende adfærd og handlinger ikke tolereres i samfundet, og tilmed er strafbart (ibid.). Herigennem signalerer lovgivningen desuden, at en lov ikke alene har til hensigt at straffe, men dermed også kan anvendes til oplysning og forebyggelse (Danner, 2021: 3).

Foruden kriminaliseringen af psykisk vold blev der ligeledes i Straffeloven udformet en selvstændig bestemmelse, som pr. 1. januar 2022 kriminaliserer stalking. Stalking er endvidere en af de faktorer, som er gennemgående inden for partnervold, hvorfor kriminaliseringen heraf kan medvirke til større bevidsthed om, og forebyggelse af, partnervold og dens omfang. Til trods for at stalking i mange år har været en velkendt problemstilling, særligt i partnerrelationer,

har handlingen ikke været selvstændigt kriminaliseret i Straffeloven, men har i et vist omfang været kriminaliseret i Tilholdslovens §§1-6.

Nykriminaliseringerne i Straffeloven indikerer, at omfanget af partnervold i dag tillægges større forståelse og alvorlighed, hvilket også underbygges i form af, at disse indgår som en væsentlig del af offentlige institutioners fokusområder (Lev Uden Vold, 2019: 25).

2.4 Et politisk fokus på partnervold

Partnervoldsproblematikken har tilmed haft et stort politisk fokus de seneste år, hvilket frivillige organisationer, såsom LOKK, Lev Uden Vold og Danner bl.a. kan krediteres for. Danner startede i 2020 en landsdækkende kampagne, hvis formål var at opfordre politikerne til at udarbejde en ambitiøs plan for at stoppe kvindedrab (Danner, u.å.a). Som led i denne kampagne startede Danner desuden en underskriftsindsamling, der ligeledes havde til hensigt at lægge pres på politikerne og myndighederne i forhold til at sætte ind på området. I skrivende stund (6. marts 2023) har 81.487 danskere skrevet under på Danners handleforslag, der bl.a. indeholder forslag om, at ambulant rådgivning til voldsudsatte og -udøvere indskrives i Serviceloven, at de danske myndigheder uddannes i voldens frygt og dynamik, at oplysning om sexisme og risikoadfærd kan forebygge vold og sidst et ønske om en ambitiøs national handleplan mod partnerdrab og vold i nære relationer (Danner, u.å.a).

D. 26. januar 2022 fremsatte Ligestillingsudvalget et forslag om en national handlingsplan mod partnerdrab på kvinder. Forslaget medførte, at et udspil til en ny handlingsplan mod partnervold og partnerdrab blev fremsat d. 23. juni 2022. I den forbindelse udtalte daværende ligestillingsminister, Trine Bramsen (S):

”Vi har alt for længe lukket øjnene over for partnervold. Det er et kæmpe svigt af voldsopfrene og deres børn. Partnervold er et samfundsansvar. Alle – myndigheder, familie, venner og naboer – har et ansvar for at sige fra, spørge ind og reagere. (...) Vi har et fælles ansvar for at trække volden ud i lyset, så vi kan stoppe den (Ritzau, u.å.).

I Bramsens udtalelse understreges således, at partnervold er et samfundsansvar, hvilket bør afspejles i den førte politik.

Det nyeste politiske tiltag på området skete d. 3. marts 2023, da aftalepartierne indgik en aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026. Aftalen indeholder heriblandt, at 136,1 mio. kr. afsættes til i alt 14

initiativer i en ny handlingsplan mod partnervold og partnerdrab. Denne har til formål at styrke tidlig opsporing og forebyggelse samt forbedre hjælpen til voldsudsatte, voldsudøvere og deres børn (Social-, bolig- og ældreministeriet, 2023). Nærmere bestemt rummer initiativerne i aftalen eksempelvis en undersøgelse af udviklingen i forekomsten af partnervold i Danmark, oprettelse af landsdækkende ambulant behandling til voldsudøvere og deres familier, videreførelse og styrkelse af Lev Uden Vold samt tilskud til Danners ambulante tilbud til voldsudsatte kvinder (Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet, 2023).

2.5 Partnervoldsofre og mulige hjælpeinstanser

Når det voldelige parforhold bliver kendt for udenforstående, oplever mange partnervoldsofre at blive mødt af forundrede spørgsmål, der relaterer sig til, hvorfor vedkommende ikke blot forlader den voldelige partner. Spørgsmålene skyldes formentlig, at mange har den misforståede opfattelse, at løsningen på at få volden til at ophøre netop er at forlade voldsudøveren. Så simpelt er det dog sjældent. Faktisk kan det være direkte farligt for partnervoldsofret at forlade voldsudøveren, idet forskning viser, at de tre første måneder efter bruddet er de farligste måneder i kvindens liv, da risikoen for at blive slået ihjel af ekspartneren er størst her (Vaaben & Thomsen, 2022: 159). Således kan volden også forekomme til trods for, at partnervoldsofret og voldsudøveren ikke længere indgår i et parforhold. Derfor er et brud med den voldelige partner ikke nødvendigvis lig med et brud med volden.

Et andet spørgsmål, som mange partnervoldsofre ofte stilles, er, hvorfor vedkommende ikke blot opsøger hjælp. For nogle partnervoldsofre kan det være svært og skamfuldt at åbne op omkring volden til familie og venner, og få hjælp og støtte herigennem. For denne gruppe kan det være fordelagtigt at søge hjælp hos fagprofessionelle, der har en indgående viden om partnervoldsproblematikken. I Danmark findes en del frivillige hjælpeinstanser rettet mod partnervoldsofre, heriblandt; Mødrehjælpen, LOKK, Offerrådgivningen og Dansk Stalking Center (Lev Uden Vold, u.å.b). Et andet, men dog mere indgribende, tilbud til partnervoldsofre er muligheden for et krisecenterophold. Desuden tilbyder fem af landets krisecentre ambulante rådgivningstilbud, kaldet 'Sig det til nogen', hvor partnervoldsofre kan modtage individuel rådgivning, psykologbehandling og/eller deltage i gruppeforløb med ligestillede (Sig det til nogen, u.å.; LOKK, 2020).

Det er tilmed en mulighed for partnervoldsofre at hente hjælp hos politiet, enten gennem råd og vejledning eller via en egentlig politianmeldelse. Af politiets hjemmeside fremgår det, at politiet i høj grad opfordrer partnervoldsofre til at anmelde volden (Politi.dk, u.å.a). Det forekommer dog væsentligt, at en undersøgelse foretaget af Justitsministeriets Forsknings-kontor

viser, at en af de hyppigst forekommende årsager til, at partnervoldsofre netop ikke politianmelder partnervolden skyldes, at partnervoldsofret ikke tror, at politiet kan og/eller vil gøre noget ved anmeldelsen (Hansen & Pedersen, 2022: 3).

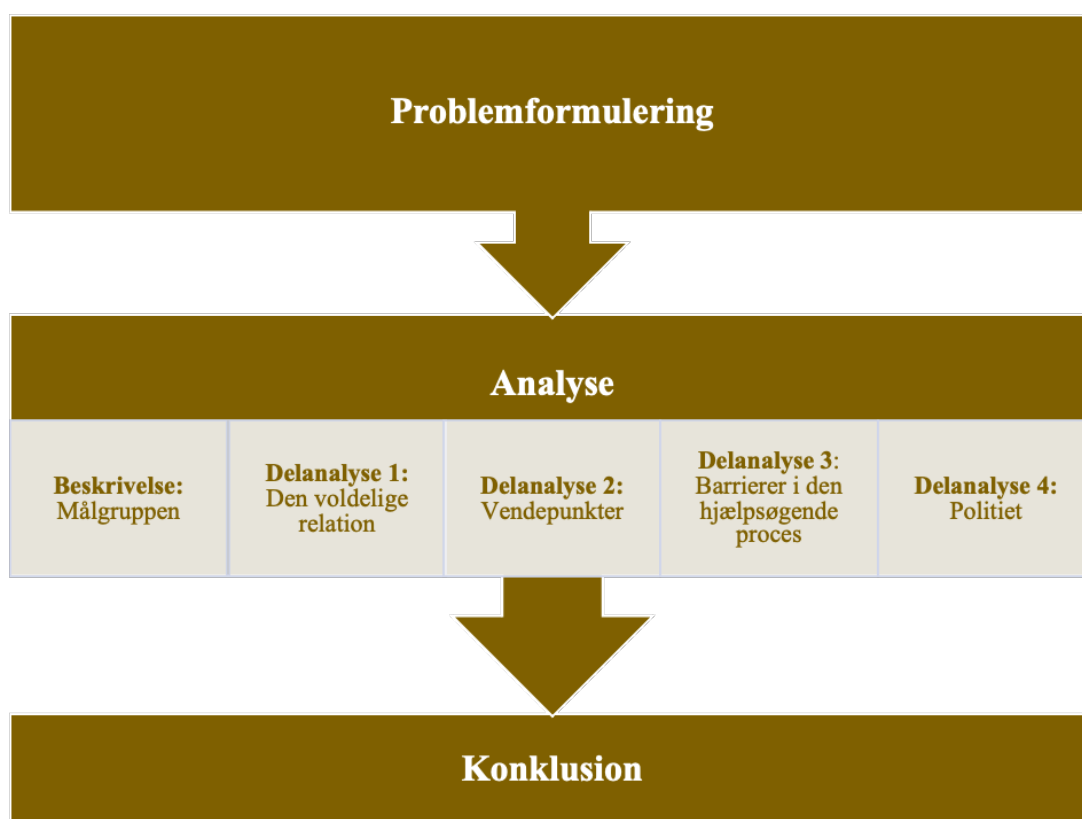
3.0 Problemformulering

På baggrund af problemfeltet findes det essentielt at belyse partnervoldsofres hjælpsøgende proces, herunder hvilke medvirkende årsager der ligger til grund for, at partnervoldsofre opsøger hjælp, da dette er underbelyst i den danske kriminologiske forskning. Med afsæt i det skærpede samfundsmæssige fokus på partnervold ønsker nærværende specialeafhandling at bidrage til dette vidensområde gennem følgende problemformulering:

Hvilke vendepunkter fremhæves i partnervoldsofres vej ud af volden af henholdsvis fagprofessionelle samt partnervoldsofrene selv, og hvilke barrierer erfares i den hjælpsøgende proces?

3.1 Specialets opbygning

Figur 1: Illustration af specialets opbygning

(Egen illustration, 2023).

4.0 Litteraturreview

Nærværende litteraturreview er udformet på baggrund af skandinavisk og international forskning. Den internationale forskning udgør henholdsvis et britisk, et australsk, et canadisk, et newzealandsk samt seks amerikanske forskningsstudier. På samme vis udgør den skandinaviske forskning to svenske, et islandsk, fire norske samt fire danske forskningsstudier. De anvendte kilder er udvalgt på baggrund af et valg om udelukkende at inddrage forskningslitteratur fra vestlige lande, hvilket beror på sammenlignelig lovgivning samt samfundsnormer- og struktur.

Den anvendte litteratur er fremsøgt på baggrund af en række udvalgte søgeord. Søgeordene er inddelt i to led, der er kombineret på forskellig vis. Første led udgøres af: 'Help-seeking behavior', 'police report', 'hjælpsøgende adfærd' og 'politianmeldelse'. Søgeordene, der udgør andet led, er: 'Partner violence victims', 'domestic abuse', 'domestic violence', 'domestic violence and abuse', 'relationship violence', 'intimate partner violence' og 'partnervold'.

Gennem litteraturreviewet og i specialets analyse anvendes begreberne 'formel hjælp' og 'uformel hjælp', hvorfor det findes relevant at definere disse termer, således en fælles forståelse sikres. Begrebet 'formel hjælp' henviser til den hjælp, der er udført af fagprofessionelle, såsom krisecentermedarbejdere, politi samt frivillige-, kommunale- og private organisationer. 'Uformel hjælp' bruges, når partnervoldsofrene gør brug af deres private relationer, eksempelvis familiemedlemmer, venner, naboer og/eller kollegaer.

Litteraturreviewet er opbygget ved først at afdække, hvor partnervoldsofre opsøger hjælp. Efterfølgende udlægges en række af de faktorer, der ligger bag partnervoldsofres valg om at række ud efter hjælp. Sidst belyses de barrierer, som partnervoldsofre kan møde, når de opsøger hjælp.

4.1 Hvor søger partnervoldsofre hjælp?

Malihi, Fanslow, Hashemi, Gulliver & McIntosh (2021) har udgivet forskningsartiklen 'Factors influencing help-seeking by those who have experienced intimate partner violence: Results from a New Zealand population-based study'. Undersøgelsen bygger på 1.373 newzealandske partnervoldsofre, der på eget initiativ har opsøgt hjælp hos safety houses (Malihi et al., 2021: 4). 27% af respondenterne har søgt hjælp formelle veje, enten med eller uden hjælp fra uformelle parter, mens 34% alene har søgt uformel hjælp (Ibid.: 6). I den aldersmæssige fordeling skildres, at blandt de 18-29-årige har 15% søgt formel hjælp, mens 31% af de 55+ årige har gjort lige sådan. Således ses der en tendens til, at den yngre målgruppe er mindre tilbøjelig til

at søge formel hjælp. Samme tendens gør sig desuden gældende i forhold til at søge uformel hjælp. Her søgte omtrent halvdelen af de 55+ årige uformel hjælp, mens det samme gør sig gældende for lidt under en tredjedel af de 18-29-årige (Malihi et al., 2021: 6). Undersøgelsen finder tilmed, at partnervoldsofre, som har oplevet mere omfattende vold, herunder 2-3 voldsformer, er mere tilbøjelige til at søge hjælp formelle veje (ibid.). Hvorvidt respondenterne har børn, har desuden betydning for, om de valgte at opsøge formel eller uformel hjælp. I studiet fremgår det at partnervoldsofre uden børn i højere grad opsøger hjælp hos uformelle parter, mens dem med børn søger hjælp hos formelle parter (ibid.: 8).

I det amerikanske studie 'A theoretical Framework for Understanding Help-Seeking Processes Among Survivors of Intimate Partner Violence' (Liang et al., 2005) refereres til anden amerikansk forskning, som finder, at ingen af de kvindelige partnervoldsofre opsøger hjælp hos deres fædre. I stedet er veninder den mest identificerede kilde, som de voldsudsatte kvinder opsøger følelsesmæssig støtte og hjælp hos (Rose, Campbell & Kub, 2000).

Barret & St. Pierre (2011) har foretaget studiet 'Variations in Women's Help Seeking in Response to Intimate Partner Violence: Findings From a Canadian Population-Based Study'. Undersøgelsen er baseret på 922 kvindelige respondenter, som alle har oplevet mindst én episode med fysisk eller seksuel vold begået af en mandlig (eks)partner inden for de seneste fem år (ibid.: 52-53). I studiet skildres, at den mest anvendte form for uformel hjælp er venner og naboer. Den mest anvendte form for formel hjælp er en såkaldt counselor, hvorimod den mindst anvendte form for formel hjælp er politiet. Desuden har 11% af respondenterne kontaktet et krisecenter, ligesom 30% selv valgte at politianmelde volden (ibid.: 56-57). I forlængelse heraf finder det australske studie 'Reporting Violence to Police: A survey of victims attending domestic violence services' at 63%, af i alt 300 respondenter, har angivet, at de har politianmeldt mindst én voldelig hændelse begået af en (eks)partner (Birdsey & Snowball, 2013: 4).

Det danske forskningsstudie 'Midtvejsevaluering af "Sig det til nogen" (SDNT) – ambulant rådgivning til voldsramte kvinder' undersøger heriblandt hvilke former for hjælp, kvinderne har opsøgt, inden de fandt vej til SDNT. Undersøgelsen er udført på baggrund af surveydata fra 185 voldsramte kvinder, som går i forløb hos SDNT. Studiet finder, at halvdelen af de adspurgte kvinder tidligere har opsøgt hjælp, hvoraf over halvdelen har opsøgt hjælp hos en psykolog, og omtrent en tredjedel gennem et NGO-tilbud, mens ca. en tiendedel har søgt hjælp hos familiemedlemmer (Oxford Research, 2020). På samme vis finder det danske studie 'Veje mod et liv uden vold' (2020), som tager afsæt i 22 kvalitative interviews med partnervoldsofre, at en stor del af ofrene rækker ud til deres private psykolog. Flere beskriver også, at deres psykolog fik en afgørende rolle i forhold til både at erkende voldsproblemet og bryde ud af

relationen. Det ses tilmed, at en overvægt af kvinderne har opsøgt hjælp hos politiet, heraf har syv af de 22 kvinder søgt hjælpen grundet frygt, og fire grundet et ønske om at politianmelde (Lev Uden Vold, 2020: 106-109).

I den danske undersøgelse 'Partnervold i Danmark 2020' (jf. 2.1) kortlægges det, hvor mange partnervoldsofre der vælger at politianmelde volden (Ottosen & Østergaard, 2022). Undersøgelsen bygger på tre bølger af en spørgeskemaundersøgelse, foretaget i henholdsvis 2012, 2016 og 2020. I 2020-undersøgelsen indgik en række spørgsmål, som relaterer sig til, hvorvidt respondenterne har politianmeldt volden (ibid.: 55). Af de 553 personer, som har oplevet partnervold gennem det seneste år, oplyste 5%, at de selv har politianmeldt volden. Yderligere 4% oplyser, at politiet på anden vis har fået kendskab til volden (ibid.: 56).

4.2 Hvilke faktorer er årsag til, at partnervoldsofre opsøger hjælp?

Det britiske studie 'Help-seeking amongst women survivors of domestic violence: a qualitative study of pathways toward formal and informal support' bygger på 31 kvindelige partnervoldsofres erfaringer med at opsøge hjælp hos organisationer for partnervoldsudsatte i England. Studiet undersøger heriblandt hvilke motivationsfaktorer, der ligger forud for den hjælpsøgende adfærd. Her skildres, at en stor andel af kvinderne ønsker at beskytte deres børn fra den voldelige adfærd, ligesom de ønsker at bryde ud af den sociale isolation, som ofte er et resultat af partnervold (Evans & Feder, 2014: 64-66). Endvidere belyser studiet, at kvindernes ønske i den hjælpsøgende proces heriblandt er at have nogle at tale med, som ikke kender dem på forhånd, grundet frygt for stigmatisering (ibid.). Studiet finder også, at processen op til det endelige valg om at opsøge hjælp er karakteriseret ved stor ambivalens samt afvejninger af fordele og ulemper ved at åbne op omkring volden (ibid.). I relation hertil finder Barret & St. Pierre (2011), at den altovervejende faktor for, at respondenterne vælger at opsøge hjælp, er følelsen af at være i livsfare, som følge af partnervolden. Desuden finder Liang et al. (2005), at partnervoldsofre er mere tilbøjelige til at søge formel hjælp, hvis de oplever følelsesmæssig støtte fra deres omgangskreds.

Det findes desuden relevant at kortlægge, hvilke faktorer der kan være afgørende for, hvorvidt partnervoldsofre vælger at politianmelde partnervold. Det amerikanske studie 'Reasons for reporting and not reporting domestic violence to the Police' undersøger både faktorer, der motiverer og afholder partnervoldsofre fra at politianmelde volden (Felson, Messner, Hoskin & Deane, 2002). Studiet finder fem afholdende faktorer, hvilke er frygten for repressalier, frygten for at volden negligeres, bekymringer om privatlivets fred, et ønske om at beskytte voldsudøveren samt en forudindtaget antagelse af, at politiet ikke vil tage anmeldelsen seriøst.

Modsat ses der alene ét motiv til at politianmelde, hvilket er beskyttelse (ibid.: 622-624). I forlængelse heraf finder Birdsey & Snowball (2013), at det udgør en motivationsfaktor, hvis overgrebet er af fysisk eller seksuel karakter, hvis ofret føler, at deres børn er i fare, eller hvis ofret tidligere har indgivet en politianmeldelse.

Enander & Holmberg står bag studiet, 'Why Does She Leave? The Leaving Process(es) of Battered Women' (2008), som bygger på gentagne interviews med ti kvindelige partner-voldsofre. Studiet kaster heriblandt lys over hvilke faktorer, der har fået kvinderne til at opsøge hjælp. Hertil ses at kvindernes følelser undervejs i brydningsfasen, er afgørende for, om de vælger at opsøge hjælp. De beskriver, at voldsofre gennemgår tre følelsesprocesser frem til, at de søger hjælp. Faserne, "The break up" og "Becoming free" er begge forbundet med forel-skelse, had, medfølelse og håb, mens "Understanding"-fasen er præget af frygt (Enander & Holmberg, 2008: 211-218). Studiet fremhæver den følelsesløse proces, da denne er fremtræ-dende for kvinderne i deres brydningsproces. I forlængelse finder de, at forståelsen og/eller erkendelsen af volden er en af de mest afgørende faktorer, som får ofret til at se et formål med, samt motiverer til, at opsøge hjælp og bryde med volden (ibid.: 221-222). I det tidligere omtalte studie, 'Veje mod et liv uden vold', refereres til flere internationale forskningsstudier, hvor begrebet 'vendepunkter' anvendes. Vendepunkter henviser til hændelser, som kan være ud-slagsgivende for, eller ændre på, ofrets opfattelse af partneren og volden, og derigennem være vendepunkt til at opsøge hjælp (Lev Uden Vold, 2020: 94). Særligt fem vendepunkter får ofret til at opsøge hjælp, hvilke er: 1) Eskalering af voldshandlingerne, 2) Børnene udsættes for vold, 3) Kvinden frygter for sit liv, 4) Kvinden bliver gravid og/eller 5) Indgriben fra omverdenen (ibid.). Når volden rammer børnene, beskriver informanterne, at behovet for hjælp er nødven-digt for at opnå sikkerhed og redde børnene. Samme tendens ses i det norske studie, 'Does It Make Any Difference if She Is a Mother?: An Interactional Perspective on Intimate Partner Violence With a focus on motherhood and pregnancy', der skildrer, at børn og graviditet er de primære årsager til, at kvindelige partnervoldsofre vælger at bryde med (eks)partneren og op-søge hjælp (Vatnar & Bjørkly, 2009a: 95-96).

Lev Uden Vold (2020) finder tilmed, at en afgørende og motiverende faktor for at bryde med volden er nære relationer og omgivelsernes støtte i form af bekræftelse og understøttelse af, at ofret lever i et voldeligt og usundt forhold. En stor del af de adspurgte har ikke betroet sig til deres nærmeste, idet størstedelen har trukket sig fra relationerne, grundet isolerende adfærd. For de af ofrene, som har oplevet støtte fra deres nærmeste, er dette blevet en direkte vej til erkendelse af behovet for hjælp (Lev Uden Vold, 2020) Det norske studie 'Beskyttelse og ver-dighet. Handlemåter hos kvinner som ikke kontaktet hjelpeapparatet mens de levede med vold

fra mannlig parter' er baseret på kvalitative interviews med partnervoldsramte kvinder (Saur & Grøvdal, 2019). Heri fremhæves, at eskalering af volden er en afgørende faktor for, hvornår partnervoldsofre har brug for hjælp, hvilket også skildres i Vatnar & Bjørkly (2009b) samt Haaland et al.'s (2005) forskning.

Forskningsstudiet 'Partnervold i Danmark 2020' undersøger ligeledes sammenhængen mellem anmeldelseshyppighed og dét at modtage hjælp og støtte i andre kontekster (Ottosen & Østergaard, 2022). Studiet finder en sammenhæng mellem anmeldelsesvillighed og oplevelsen af at få den nødvendige støtte fra andre (ibid.). Derfor kan det udledes, at støtte fra omgangskredsen er motiverende for, at partnervoldsofret vælger at foretage en politi-anmeldelse.

4.3 Barrierer i den hjælpsøgende proces

Foruden ovenstående områder har det ligeledes været relevant at afdække, hvilke barrierer forskningen foreskriver, at partnervoldsofre møder i forbindelse med den hjælpsøgende proces. Det amerikanske studie 'Barriers to seeking police help for intimate partner violence', iværksat af Seattle Police Department, undersøger gennem 41 informanter, hvilke barrierer kvindelige partnervoldsofre oplever i mødet med politiet (Wolf, Ly, Hobart & Kernic, 2003). Studiet identificerer tre temaer, som relaterer sig til barrierer i mødet med politiet, hvilke er: 1) situationelle og personlige faktorer, 2) frygt og negative oplevelser med politiet og 3) frygt for konsekvenser (ibid: 123-124). Det første tema relaterer sig til en opfattelse af, at vold kun findes i fysisk form, at der skal kunne forelægges beviser samt at kvindernes psykiske og følelsesmæssige tilstand ikke tillader, at de kan række ud til politiet. Det andet tema henvender sig bl.a. til, at kvinderne tidligere har oplevet, at voldsmanden ikke er blevet anholdt, hvilket efterfølgende har efterladt dem i et endnu farligere miljø. Sidst har kvinderne erfaret, at deres partner har formået at manipulere politiet til at tro, at kvinden har misfortolket situationen, eller at der aldrig er sket et voldeligt overgreb. Det sidste tema relaterer sig til, at kvinderne frygter, at den voldelige partner enten får en kort eller slet ingen straf. Dernæst frygter kvinderne, at kontakt til politiet vil eskalere situationen yderligere. Sidst frygter kvinderne, at politiets kendskab til volden vil medføre, at deres børn fjernes fra hjemmet (ibid.: 124-126). Birdsey & Snowball (2013) finder lignende fund, idet omtrent en femtedel af respondenterne mener, at det har udgjort en barriere, at politiet ikke har været tilstrækkeligt forstående eller proaktive i håndteringen af deres sag. 11% mener, at overgrebene ikke har været alvorlige nok til en anmeldelse, 8% angiver, at manglende råd og vejledning før og efter anmeldelse, er en barriere, 6% har oplevet manglende opmuntring og

støtte fra familie og venner, mens 6% angiver, at manglende viden om partnervold og hjælpeforanstaltninger udgjorde en barriere i forhold til at anmelde partnervolden (Birdsey & Snowball, 2013: 6).

Rettes blikket mod Norden - med undtagelse af Danmark - findes der en bredere forskningsmængde, som kaster lys over barrierer forbundet med partnervoldsofres hjælpsøgende adfærd. Det islandske studie, 'Understanding and Measuring Help-Seeking Barriers among Intimate Partner Violence Survivors: Mixed-Methods Validation Study of the Icelandic Barriers to Help-Seeking for Trauma Scale' bygger bl.a. på en kvantitativ surveyundersøgelse af 137 kvindelige partnervoldsofre, som alle er brudt ud af partnervolden (Thorvaldsdottir et al., 2021: 3). Studiet finder hertil, at manglende overskud og/eller et mangelfuldt socialt netværk forhindrer dem i at opsøge hjælp. I forlængelse heraf har størstedelen af partnervoldsofrene ofte oplevet og frygtet stigma, statusstab og diskrimination fra samfundet i deres hjælpsøgende proces, hvilket i nogen grad har tilbageholdt dem i at opsøge hjælp (ibid.). Studiet fremhæver endvidere i deres kvalitative undersøgelse af 17 kvindelige partnervoldsofre, at samtlige af de barrierer som de har mødt, har været indadrettede. Det er fremtrædende hos kvinderne, at de forbinder den hjælpsøgende adfærd med svaghed, skam og følelsen af at have fejlet som menneske. Yderligere beskriver kvinderne, at de i deres overvejelser omkring at opsøge hjælp, har været bange for ikke at være i stand til at beskytte sig selv og/eller deres børn. På baggrund heraf udtrykker størstedelen af kvinderne, at de ikke har været klar til at erkende problemet, hvorfor mange har undgået at opsøge hjælp (ibid.: 9). Saunders & Anderson finder ligeledes, at indadvendte faktorer, som skam og frygt, har været en hindring i den hjælpsøgende proces, hvortil de benævner mistillid og fordømmelse, som faktorer der afholder partnervoldsofre i at opsøge hjælp (Saunders & Anderson, 2003: 184).

Som nævnt findes der i Danmark begrænset viden om omfanget af de barrierer, som kan være forbundet med at bryde med en voldelig (eks)partner og opsøge hjælp. På baggrund heraf igangsatte Røde Kors, i samarbejde med Als Research, en kvantitativ undersøgelse af voldsudsatte kvinders barrierer ved at bryde med volden (Als Research & Røde Kors, 2021: 4). Studiet, 'Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation. En undersøgelse blandt 862 voldsudsatte kvinder i Danmark' finder, at en af de største barrierer er relateret til ofrenes børn og de usikkerheder, der kan være forbundet med at forlade en partner, der også er forælder til børnene. Over halvdelen af de kvinder, som har børn, har oplevet, at usikkerheder forbundet med deres børns fremtid er en barriere, der afholder dem i at bryde med (eks)partnern og opsøge hjælp (Als Research & Røde Kors, 2021). 57% af de adspurgte tilkendegiver, at de enten har været meget uvidende omkring de formelle hjælpeforanstaltninger, der tilbydes

og findes i Danmark, eller også har de været usikre på, hvorledes de kunne få tilbudt hjælp (ibid.). Som flere af de internationale studier skildrer, finder studiet, at en essentiel faktor for at opsøge hjælp er ofrenes sociale netværk. Over halvdelen ytrer, at de har oplevet et stort behov for at få styrket deres netværk, således de derigennem kan få hjælp (ibid.). I relation hertil finder studiet, at lidt under halvdelen af kvinderne, har undgået at opsøge hjælp, fordi de ikke har haft troen på, eller kendskabet til, at der findes tilstrækkelige former for praktisk og relationel hjælp (ibid.: 6-8). Studiet fremhæver, at størstedelen af de adspurgte kvinder har oplevet samme former for barrierer. Netop dette har medvirket til, at 38% ikke har turde at opsøge hjælp, fordi de har været bange for at blive afvist. Frygten og skammen for andres reaktioner, og dertil også en skam over at ødelægge relationen til en partner og bryde familien op, afholder kvinderne fra at opsøge hjælp (ibid.). I Lev Uden Vold (2020) fremhæves, at mange partnervoldsofre fastholdes længere i den voldelige relation, og undgår at opsøge hjælp, fordi deres partner rummer to personligheder, hvoraf den ene fremstår kærlig og omsorgsfuld, og den anden voldelig og manipulerende (Lev Uden Vold, 2020: 88-89). Flere partnervoldsofre beskriver de to personligheder som en betydelig faktor, der dels besværliggør at opsøge hjælp hos andre, fordi de er bange for, hvad andre tænker om dem, og dels fordi de manipuleres til at blive med (eks)partnere (ibid.). Saunders & Andersons forskning belyser i forlængelse heraf, at ofret kan have svært ved at erkende volden, idet erkendelsen er kendetegnet ved at være en vedvarende refleksionsproces. Refleksionsprocessen opstår ved en intuitiv opfattelse af, at partnerens adfærd er forkert, men let kan skifte til noget mere positivt, der medvirker til, at ofret undgår at opsøge hjælp (Saunders & Anderson, 2003: 164). Norsk-svenske Eva Lundgren fremhæver samme tendens i sin forskning, 'The Process of Normalising Violence' (2004), idet hun beskriver, at partnervoldsofre tilpasser og internaliserer voldsudøverens handlinger og adfærd, som netop medfører, at der sker en normalisering af volden. Lundgren fremhæver, at tilpasnings- og normaliseringsprocessen sker i et forsøg på at undslippe partnerens voldelige adfærd, hvilket netop ses som en fremtrædende barriere, der dels udfordrer erkendelsesprocessen, og dels forhindrer partnervoldsofre i at opsøge hjælp (Lundgren, 2004a).

Lev Uden Vold (2020) beskriver ligeledes, at måden, hvorpå partnervoldsofre bliver mødt af politiet i deres anmeldelsesproces, kan udgøre en barriere. I undersøgelsen beretter nogle partnervoldsofre om oplevelser, hvor politiet har ansvarliggjort partnervoldsofret. Eksempler herpå tydes, da en kvinde får at vide, at hun skulle være sødere overfor hendes kæreste, ligesom en kvinde under domsafsigelse har oplevet, at parforholdet blev beskrevet som konfliktfyldt, hvilket udgjorde en formildende omstændighed under strafudmålingen (Lev Uden Vold, 2020: 107-108).

4.4 Sammenfatning af litteraturreview

Litteraturreviewet skitserer, at tilstedeværelsen af et støttende socialt netværk har indflydelse på, hvorvidt partnervoldsofre i sidste ende vælger at opsøge formel hjælp (Liang et al., 2015; Saunders & Anderson, 2003; Ottosen & Østergaard, 2022; Birdsey & Snowball, 2013). Når partnervoldsofre opsøger hjælp formelle veje, ses det, at de foretrækker psykologhjælp og/eller professionel rådgivning (Barret & St. Pierre, 2011; Oxford Research, 2020; Lev Uden Vold, 2020). Modsat skildres det, at den mindst foretrukne form for formel hjælp er hjælp fra politiet (Barret & St. Pierre, 2011). Når partnervoldsofre derimod søger uformel hjælp, foretrækker de familie, venner og/eller naboer (Liang et al., 2005; Barret & St. Pierre, 2011; Oxford Research, 2020). Det fremgår desuden, at forældreskab har indflydelse på partnervoldsofres hjælpsøgende adfærd. Såfremt partnervoldsofre har børn, er de i højere grad tilbøjelige til at opsøge formel hjælp, mens partnervoldsofre uden børn i højere grad opsøger uformel hjælp (Saur & Grøvdal, 2019; Vatnar & Bjørkly, 2009a; Evans & Feder, 2014; Birdsey & Snowball, 2013; Malihi et al., 2021). Når det omhandler anmeldelsestilbøjelighed, skildres det, at der internationalt er en større tendens til, at partnervoldsofre vælger at politianmelde volden, end der er nationalt (Birdsey & Snowball, 2013; Ottosen & Østergaard, 2022).

Litteraturreviewet kortlægger ydermere, at flere faktorer har indflydelse på, hvorvidt partnervoldsofret opsøger hjælp. Først og fremmest spiller erkendelsesprocessen, hvor partner-voldsofret netop erkender volden som værende forkert og/eller usund en afgørende rolle for, at ofret vælger at opsøge hjælp (Enander & Holmberg, 2008; Lev Uden Vold, 2020; Saunders & Anderson, 2003; Lundgren, 2001). Dernæst har vendepunkter ligeledes en afgørende indflydelse på partnervoldsofres valg om at opsøge hjælp. Når volden eskalerer i en sådan grad, at partnervoldsofret begynder at frygte for sit eget og/eller børnenes liv, er vedkommende yderst tilbøjelig til at opsøge hjælp (Barret & St. Pierre, 2011; Lev uden vold, 2020).

Den hjælpsøgende proces er ikke nødvendigvis let og smertefri, idet der fremhæves flere barrierer i forbindelse hermed. Tilstedeværelsen af børn i relationen udgør ikke kun en motivation for at opsøge hjælp, men også en barriere, der afholder ofret i at opsøge hjælp. Dette skyldes både en skamfuldhed i forhold til at bryde kernefamilien op samt frygt for de konsekvenser, det kan medføre (Als Research & Røde Kors, 2021; Birdsey & Snowball, 2013; Wolf et al., 2003). Ydermere kan et manglende socialt netværk udgøre en barriere i forhold til, hvorvidt den voldsudsatte søger hjælp (Liang et al., 2005; Thorvaldsdottir et al., 2021; Als Research & Røde Kors, 2021; Wolf et al., 2003). En anden tungtvejende barriere i den hjælpsøgende proces er de eksisterende følelser, der ofte er forbundet med brydningsprocessen. I forbindelse

hermed nævnes en følelse af at have fejlet, mistillid, skam, frygt og stigmatisering (Thorvaldsdottir et al., 2021; Saunders & Anderson, 2003; Lev uden vold, 2020; Evans & Feder, 2014). Endvidere er en altoverskyggende barriere, der relaterer sig til politianmeldelser, partnervoldsofrets første møde med politiet. Hvis partnervoldsofre oplever at politiet; negligerer volden, ikke tror dem, ikke mødes med forståelighed og respekt og/eller tidligere har haft dårlige erfaringer med politiet, er partnervoldsofre mindre tilbøjelige til at politianmelde partnervolden (Felson et al., 2002; Wolf et al., 2003; Birdsey & Snowball, 2013; Lev Uden Vold, 2020).

5.0 Metode og forskningsdesign

Følgende metodeafsnit indeholder en beskrivelse af de væsentligste metodiske overvejelser og valg, som vi undervejs har foretaget. Sidst i afsnittet følger tilmed en gennemgang af specialets kvalitetskriterier.

5.1 Specialet forskningsdesign

Nærværende speciale beror på et casestudie, der undersøger partnervoldsofre og deres hjælpssøgende proces ud fra den kontekst og sociale situation, som informanterne erfarer dem ud fra (Antoft & Salomonsen, 2007: 29-30). Casedesignet og specialets interviews bidrager således til opnåelse af en mere nuanceret og dybdegående viden og forståelse af informanternes subjektive erfaringer og perspektiver, omhandlende partnervoldsofres hjælpssøgende proces.

I specialet ses desuden en vekselvirkning mellem den kritiske realismes sandhedsforståelse og socialkonstruktivistiske træk, som netop er kendetegnende for informanternes erfaringer og måde at anskue deres hjælpssøgende proces på. Det kritisk realistiske perspektiv træder frem, idet specialets virkelighedsforståelse er, at partnervold eksisterer uagtet vores erkendelse af den (Guldager, 2015). Vi har således tilgang til informanternes subjektive fortællinger, som udgør deres erfaringer i den hjælpssøgende proces. I den forbindelse er det essentielle ikke at forstå den objektive sandhed, da denne er utilgængelig. Det er snarere idealet at kunne identificere mønstre og sammenhænge på tværs af informanternes fortællinger, som er sammenlignelige med lignende kontekster. På denne måde kan vi tilnærme os sandheden gennem flere forskellige subjektive beretninger (ibid.). Dette trækker således tråde til den socialkonstruktivistiske forståelse af informanternes fortællinger, som kan identificeres som sociale konstruktioner af den virkelighed, de har erfaret. Hertil er informanternes fortællinger ikke den rene virkelighed, idet fortællingernes narrativ altid vil være fremstillet på en bestemt måde, der får fortællingen til at fremstå 'renset' (Loseke, 2001). Informanternes fortællinger betragtes således som et konstruktionsarbejde, der fremstiller deres sandheder, hvormed deres erfaringer af virkeligheden må antages at forandre sig løbende.

5.2 Den adaptive forskningsstrategi

Nærværende speciale anvender den adaptive tilgang, men på en selekteret måde, hvor der hovedsageligt er fokus på det, som sociologen, Derek Layder, kalder *dualitetsforholdet* mellem empiri og teori. Med den adaptive tilgang forsøges kløften mellem den induktive og deduktive tilgang ophævet, og forholdet mellem mikro- og makro samt struktur og aktørniveau anvendes

på en pragmatisk måde (Jacobsen, 2007). I specialet anvendes de teoretiske begreber og den indsamlede empiri på en vekselvirkende måde, afhængig af hvor i undersøgelsesprocessen, vi er (ibid.).

I specialets indledende fase har vi indtaget en mere teoristyret tilgang, hvor eksisterende forskning (jf. 4.0) samt de teoretiske begreber (jf. 6.0) har skabt en grundlæggende og sammenfat forståelse og ramme for partnervoldsofres hjælpsøgende adfærd. Udviklingen og inddragelsen af teoretiske begreber og perspektiver er således tilpasset løbende i undersøgelsesprocessen. På denne måde er begreberne og perspektiverne konsistente med den virkelighed, vi undersøger gennem informanternes konstruerede fortællinger. De anvendte teorier er operationaliserede gennem følgende teoretiske begreber; stigmatisering, sociale bånd og skam, vendepunkter samt voldsspiralen, hvormed de i samspil med den eksisterende forskning har været retningsgivende for specialets interviewtemaer- og spørgsmål (Jacobsen, 2007).

Grundet vores veksling mellem induktion og deduktion har vi efter indsamlingen af de kvalitative interviews indtaget en mere induktiv og empiristyret tilgang. Vi har forsøgt at forholde os åbent og eksplorativt til de beretninger og erfaringer, som informanterne har frembragt. Fordelen ved den empiristyrede tilgang til undersøgelsen er, at der er mulighed for at inddrage og modificere de teoretiske begreber, således de kan anvendes som en forståelsesramme i analyseringen af empirien (ibid.: 273-274). Den vekselvirkende brug af teoretiske begreber og empiri har medvirket til en nuanceret forståelse i vores undersøgelse.

5.3 Sparringssamarbejde med Københavns Politi

Fra specialets begyndelse har vi haft et ønske om at indgå et specialesamarbejde med Københavns Politis Specialiserede Team, men af principielle og juridiske årsager har det ikke været muligt, hvorfor samarbejdet i stedet har indebåret et sparringssamarbejde (Bilag G). Københavns Politi ønskede dertil opdateret viden om anmeldelsestendenser i partnervolds-sager, hvilket vi har implementeret og undersøgt, som led i belysningen af partnervoldsofres hjælpsøgende proces. Undervejs i specialeprocessen har Københavns Politi bidraget med relevant litteratur, viden og sparring, samt ageret gatekeepere for flere af specialets informanter.

Vi har derfor, gennem Københavns Politi, søgt om aktindsigt i anmeldelsestendenser i partnervoldsrelaterede sager, der er anmeldt i Københavns politikreds i 2021. Retrospektivt ses det, at vores ansøgning om aktindsigt bar præg af, at vi befandt os på et tidligt stadie i specialeprocessen, hvorfor vi på daværende tidspunkt endnu ikke havde fastlagt os på specialets endelige fokus. Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at vi søgte om aktindsigt i alle sager omhand-

lende vold i nære relationer i Københavns politikreds fra 2021, hvilket efterfølgende har medført en længere filtreringsproces af rå-dataene. I takt med at vi blev skarpere på specialets problemstilling, foretog vi en filtreringsproces af de tilsendte rå-data. Herefter måtte vi vurdere, hvilken rolle såkaldte søgenøgler skulle have i udvælgelsen af dataene. For vores data gjaldt en udvælgelse af søgenøgler, der sikrede, at sagerne relaterede sig til partnervolds-sager. Filtreringsprocesserne medførte således, at irrelevante sager blev frasorteret, hvorfor det videre analysearbejde, i forhold til at belyse anmeldelsestendenser i Københavns Politi, beror på 253 anmeldelser om partnervold. Det findes essentielt at påpege, at det kvantitative data spiller en sekundær rolle, der har til formål at komplementere det kvalitative empiri i specialets delanalyse 4, der vil belyse politiet som hjælpeinstans (jf. 7.5).

5.4 Informantrekruttering og adgang til feltet

Specialets informanter er rekrutteret gennem forskellige NGO'er, som har sat os i kontakt med partnervoldsofre og/eller fagprofessionelle, som har haft interesse i at medvirke i specialet. Inddragelsen af begge informantgrupper medfører, at vi herigennem kan belyse specialets problemstilling fra et bredere og mere nuanceret forståelsesgrundlag. Partnervoldsofre kan bidrage med deres subjektive erfaringer og perspektiver fra den hjælpsøgende proces. De fagprofessionelle informanter kan dernæst tilføre en faglig viden omkring partnervoldsofres erfaringer gennem deres fagprofessionelle ståsted, som dermed kan bidrage til et mere nuanceret perspektiv. Ved at inddrage begge informantgrupper opstår muligheden for at forstå og forklare partnervoldsofres hjælpsøgende proces, ud fra flere beretninger og synsvinkler.

Vi oplevede en stor begejstring for vores undersøgelsesemne, hvorfor vi inden for kort tid fik rekrutteret alle specialets fagprofessionelle informanter. Disse er repræsenteret gennem Kvindecentret i København, Krisecentret Danner og fra politiet. Partnervoldsofrene har derimod været sværere at rekruttere, hvilket formentlig skyldes, at partnervold er et sårbart og tabubelagt emne. Informantgruppen af partnervoldsofre er rekrutteret gennem NGO'erne; Danner, Mødrehjælpen, LOKK samt det sociale medie, LinkedIn. Denne rekrutteringsproces har bevirket, at alle partnervoldsofre har søgt hjælp hos formelle og/eller uformelle parter.

Det har været et ønske at rekruttere både mandlige og kvindelige informanter. Dette har dog været en udfordring til trods for, at vi målrettet har forsøgt at kontakte flere mandecentre for at få mandlige informanter inddraget. Specialets partnervoldsofre udgør derfor kun kvinder, men de differentierer sig aldersmæssigt, sociodemografisk samt baggrundsmæssigt i form af etnisk oprindelse og religiøs overbevisning. Da specialets informanter alene udgøres af kvinder,

har vi en bevidsthed om, at de kvindelige informanternes perspektiver ikke nødvendigvis er direkte overførbare til det, som mandlige informanter oplever i relation til den hjælpsøgende proces.

I nedenstående tabeller præsenteres specialiets informanter, som alle er pseudonymiserede, hvorfor de præsenteres med dæksnavne (jf. 5.7). De fagprofessionelle informanternes uddannelsesmæssige baggrund er bevidst ikke blevet anonymiseret, idet vi ønsker at kunne belyse de fagprofessionelles erfaringer på tværs af deres faglige ståsted.

Tabel 1: Informanttabel med partnervoldsofre

Informant	Bilag	Beskrivelse
Bella	Bilag L	Bella har været udsat for psykisk og fysisk vold. Hun har været gift med sin voldelige ekspartner i 15 år, men de har ingen børn sammen. Bella har ikke politianmeldt sin eksmand.
Lilly	Bilag M	Lilly har været udsat for fysisk, psykisk samt seksuel vold og stalking. Hun har været sammen med sin ekspartner i syv år, hvoraf de var gift i de tre.
Solvej	Bilag N	Solvej var udsat for psykisk og fysisk vold af sin ekspartner. De var sammen i 14 måneder. Solvejs ekspartner er idømt 4 måneders ubetinget fængsel for psykisk og fysisk vold.
Liv	Bilag O	Liv har været udsat for fysisk, psykisk og seksuel vold. Hun har været sammen med sin (eks)partner i 3,5 år, og de har et barn sammen. Ekspartneren er i dag idømt forvaring.
Merete	Bilag P	Merete har været udsat for fysisk, psykisk og materiel vold. Hun har været sammen med sin ekspartner i fem år, og blev skilt fra ham i 2012. De har et barn sammen.
June	Bilag R	June har været udsat for fysisk og psykisk vold af sin ekspartner, som hun var sammen med i syv år, og som hun har en søn sammen med.
Abbie	Bilag S	Abbie har været udsat for psykisk og seksuel vold. Hun har været sammen med sin ekspartner i 15 år, og blev skilt fra ham i 2021. De har sammen tre børn
Gitte	Bilag T	Gitte har været udsat for psykisk vold og stalking. Hun har været sammen med den voldelige ekspartner i 20 år, og de har to børn sammen.

Tabel 2: Informanttabel med de fagprofessionelle

Informant	Bilag	Beskrivelse
Panama	Bilag H	Panama er uddannet socialrådgiver og kriminolog. Hun har arbejdet på krisecenter i 2,5 år.
Mai	Bilag I	Mai er uddannet socialrådgiver og kriminolog. Hun har arbejdet på krisecenter siden 2021, hvor hun rådgiver og arbejder med voldsramte kvinder.
Maria	Bilag J	Maria er uddannet jurist. Hun arbejder både som advokatfuldmægtig og på et krisecenter, hvor hun yder juridisk rådgivning til voldsramte kvinder. Hun har arbejdet på krisecenter i 1 år.
Carina	Bilag K	Carina er politibetjent, og blev uddannet i 2009. Hun arbejder i dag i politiets efterforskningsafdeling, hvor hun har været i 10 år.
Karin	Bilag Q	Karin er uddannet socialrådgiver, og senere politibetjent. Hun har arbejdet i politiet siden 2019, og arbejder i dag i efterforskningsafdelingen.
Rikke	Bilag U	Rikke er socialrådgiver og arbejder på krisecenter, hvor hun har arbejdet med voldsramte kvinder i 4,5 år.

5.5 Interviewguides og interviewafviklingen

Der udformet tre interviewguides; én til partnervoldsofrene, én til de fagprofessionelle i NGO'er samt én til de fagprofessionelle fra politiet (Bilag A; Bilag B; Bilag C). Fælles for alle tre interviewguides gælder, at de er semistruktureret udformet og har til hensigt at indfange viden om partnervoldsofres hjælpsøgende proces. For at indfri dette er alle interviewguides udformet på baggrund af tematikker, der danner struktur og retning for samtalen (Kvale & Brinkmann, 2015: 185). Tematikkerne heri afviger alene, da vi, gennem interviews med partnervoldsofrene, ønsker at indfange et indefra-perspektiv, hvorimod de to fagprofessionelle grupper bidrager med et udefra-perspektiv (Bilag A; Bilag B; Bilag C).

Specialets interviews er afviklet enten telefonisk eller online over Microsoft Teams. Disse former for interviewafvikling har vi oplevet som værende fordelagtige, dels fordi partnervoldsofrene således har haft mulighed for at fremstå mere anonyme, hvilket vi har erfaret har været væsentligt for flere af dem (jf. 5.7), og dels fordi denne form for interviewafvikling medfører en vis fleksibilitet.

Interviewene er blevet lydoptaget og efterfølgende transskriberet. Endvidere er interviewene kodet ud fra forskellige tematiske kodningskategorier, som er konstrueret på baggrund af gentagne og fremtrædende fund fra den eksisterende forskning, de teoretiske begreber samt mønstre i empirien. Denne vekselvirkning mellem teori og empiri underbygger netop specialets adaptive tilgang. Gennem kodningsprocessen er empirien blevet komprimeret og sorteret på en

sådan måde, at de væsentligste fund og temaer er rammesættende for analysen (Mason, 2002: 149-152).

5.6 Interviewsituationen

Under afholdelsen af interviewene med partnervoldsofrene har vi været særligt opmærksomme på, at vi *ikke* ønskede, at interviewene skulle udgøre en række livshistoriske narrativer (Järvinen, 2005: 35-36). Dette skyldes, at vi fra start har haft et afgrænset undersøgelsesfokus, der alene har relateret sig til kvindernes fortællinger om den hjælpsøgende proces. Til trods herfor oplevede vi, at kvinderne havde en forudindtaget idé om, hvad interviewet skulle omhandle. Dette affødte en ivrighed efter at fortælle deres narrativer om den voldelige relation. På baggrund af den empiristyrede tilgang har vi således identificeret, at det voldelige forhold var betydelig i kvindernes brydnings- samt hjælpsøgende proces, hvilket underbygger temaets videre berettigelse i specialet.

Desuden har vi været bevidste om, at vi kommer i besiddelse af partnervoldsofrenes retrospektive narrativer, hvorfor vi har haft en opmærksomhed omkring, at den tidsmæssige forskel, mellem det hændte og tidspunktet for interviewet, kan have betydning for, hvordan informanterne beskriver den hjælpsøgende proces. Lilly er bl.a. et eksempel herpå: *“Det er jo gået lidt op for mig efterfølgende, hvilke former for vold jeg blev udsat for”* (Bilag M: 103). At vi får narrativerne fortalt retrospektivt betyder også, at vi *ikke* kommer i besiddelse af partnervoldsofrenes ‘chaos narrative’. Vi får derimod en langt mere struktureret version af fortællingen. Dette skyldes, at partnervoldsofrene, som led i den hjælpsøgende proces, må forventes at have fortalt deres historie gentagne gange, hvorved der er skabt orden i kaos (Loseke, 2001; Guldager, 2015).

I forlængelse heraf findes en bevidsthed om, at fortællingerne er et resultat af et konstruktionsarbejde, som dermed afføder en forbeholdenhed overfor, at visse sider af fortællingen modificeres eller helt undlades. Derfor bærer fortællingen også præg af at være rensset på en sådan måde, der får den til at fremstå mere “passende” i forhold til kvindernes rolle i volden (Loseke, 2001: 109-111). Bevidstheden herom har desuden været gennemgående i hele processen.

På samme vis har vi været bevidste om, at de fagprofessionelle informanter besidder forskellige erfarings- og vidensniveauer, hvilket kan have indvirkning på deres svar og perspektiver. Dette har vi set som en fordel, hvorfor vi bevidst har spurgt ekstra ind til deres særlige vidensgrundlag for at kunne belyse de ønskede områder (Bilag B; Bilag C). Dernæst har vi haft en bevidsthed omkring, at de, qua deres faglige baggrund, taler ud fra en institutionel setting.

Dette pointerer både politibetjenten, Carina: *“Jeg er måske også lidt farvet, fordi jeg bliver eksponeret for det hele tiden, og tænker ‘det gør alle andre også’”* (Bilag K: 75) samt juristen, Maria: *“Jeg har nok svært ved at skelne mellem mine to hatte [Advokat-hat og krisecenter-hat]”* (Bilag J: 55). Gennemgående gælder således en bevidsthed og opmærksomhed omkring, at de fagprofessionelles erfaringer og udtalelser er konstrueret og præget af den setting, og det tidspunkt i livet, de befinder sig i (Loseke, 2001).

5.7 Forskningsetik

Da specialet undersøger følsomme og private detaljer, har det været væsentligt for os at sikre, at partnervoldsofrene ikke re-traumatiseres eller på anden vis belastes gennem deres deltagelse. Vi har således, fra rekrutteringen til efterbehandlingen af empirien, været særligt opmærksomme på at handle etisk forsvarligt. Det har været essentielt at partnervoldsofrene har følt tillid og tryghed ved at deltage, hvilket vi bl.a. har forsøgt at imødekomme via GDPR-lovgivningen, således informanternes personoplysninger sikres bedst muligt. Derved har alle informanter, som tidligere nævnt, fået tildelt pseudonymer, således deres personoplysninger ikke er overførbare uden brug af supplerende oplysninger, som er opbevaret separat (GDPR, artikel 4, nr. 5; Bengtsson & Mølholt, 2020: 194-196). På trods af at informanterne blev informeret om dette i interviewets briefing, oplevede vi bl.a., at Gitte var bekymret for sin anonymitet: *“Nu er jeg lidt bekymret for, om det er noget, der kommer til at stå meget konkretiseret i en rapport eller sådan noget”* (Bilag T: 229). Gittes udtalelse er blot med til at understrege, hvor vigtig fortroligheden mellem informanterne og os, som dataansvarlige, er. Vi har således søgt at opnå fortrolighed ved bl.a. at tildele informanterne dæknavne, ligesom vi har undladt at transskribere personhenførbare oplysninger, som ikke findes relevante for specialets undersøgelsesfelt (Bengtsson & Mølholt, 2020: 195).

Vi har endvidere indhentet informeret samtykke fra vores informanter, hvormed de er oplyst om specialets undersøgelsesfelt og formål forud for deltagelsen (Bilag D; Bilag E; GDPR, artikel 4, nr. 11). I interviewets briefing er informanterne blevet informeret om, at samtalen lydoptages (Bilag A; Bilag B; Bilag C; Datatilsynet, 2020). På samme vis er informanterne i interviewets debriefing informeret om gældende klagemuligheder, herunder muligheden for at trække samtykket tilbage med tilbagevirkende kraft (GDPR, artikel 7, nr. 3).

Endeligt har vi løbende gennem specialeprocessen fundet det vanskeligt at afgøre, hvilke sproglige termer, der ønskes anvendt i omtalen af partnervoldsofrene. Denne problemstilling blussede endnu en gang op under udformningen af specialets interviewguides, hvorved

vi blev klar over, at termen ‘offer’ kan betragtes som et stærkt ladet ord, som ikke alle partner-voldsofre kan identificere sig med. Vi fandt det derfor etisk forsvarligt, at den mundtlige omtale af partnervoldsofrene blev ‘partnervoldsudsatte’, men grundet specialets kriminologiske afsæt, der netop understøtter brugen af ‘offer’, anvendes denne term i afhandlingen.

5.8 Kvalitetskriterier

I det kommende afsnit evalueres kvaliteten af specialets empiri og de metodiske valg ud fra henholdsvis specialets pålidelighed, gyldighed samt analytisk generaliserbarhed.

5.8.1 Pålidelighed

Specialets pålidelighed vurderes ud fra kriterierne om, hvor transparent og eksplicit fremgangsmåden og frembringelsen af viden er forekommet (Riis, 2018: 253). I specialets metodeafsnit er der lavet en nøje beskrivelse af, samt argumentation for, hele processen fra specialets design, til metodiske overvejelser, til videns- og empiriindsamlingen, til operationaliseringen af teoretiske begreber og slutteligt til frembringelsen af specialets analysefund (jf. 5.2; 6.0). Endvidere er interviewguiderne og transskriberingerne af samtlige interviews vedlagt. Foruden dette er der gennem specialet, og særligt i analysen, gjort hyppig brug af beretninger og citater fra alle informanter.

At specialets interviews er foregået online, må antages at have påvirket informanternes fortællinger; både i forhold til det sagte og med henblik på at aflæse informanternes ansigtsmimik. Ved gentagelse af en lignende undersøgelse ville interviewene således også skulle foretages online. Endvidere er det, som tidligere nævnt, væsentligt at have for øje, at de fagprofessionelle informanter taler ud fra forskellige institutionelle settings, som kan gøre deres fortællinger og besvarelser mere farvet (jf. 5.6). Med denne transparens og gennemsigtighed for specialets fremgangsmåde, må det således siges, at der er skabt en høj pålidelighed i nærværende speciale.

5.8.2 Gyldighed

Gyldigheden er forsøgt opnået ved at sikre konsistensen mellem specialets metodiske valg, den inddragede eksisterende forskningslitteratur samt de anvendte teoretiske begreber (Riis, 2018: 358-359). Samtidig er der inddraget argumentation for specialets tilgang, ligesom vekselvirkningen mellem teori og metode, qua den adaptive tilgang, er gennemgående. De teoretiske operationaliseringer er i den forbindelse modificeret løbende, således de har kunne anvendes i analyseringen af de mønstre, som empirien har frembragt. Foruden dette har vi forsøgt at skabe en

nøjagtighed i kodningen af vores empiri. Vi har således foretaget en tematisk kodning af samtlige interviews for at sikre, at interviewene er kodet ensartet ud fra samme tematiske kategorier, som derigennem er identificerbare i vores empiri. Endvidere har vi bestræbt os på at forholde os kritisk reflekterende til både informanternes beretninger, men også til egne antagelser og udledninger undervejs i specialet. I den forbindelse har vi været bevidste om, at informanternes fortællinger udgøres af subjektive konstruerede erfaringer, der er struktureret på en sådan måde, der medfører, at vi får et mere 'renset' perspektiv. Dette forårsager således, at vi ikke kommer i besiddelse af informanternes rene sandhed (Loseke, 2001; Guldager, 2015). Samspillet mellem specialets teori, metode og design underbygger således specialets undersøgelseskerne og højner dertil gyldigheden (Riis, 2018).

5.8.3 Analytisk generaliserbarhed

I kvalitativ forskning er det efterstræbelsesværdigt at opnå en høj analytisk generaliserbarhed, hvilket indebærer, at specialets fund og mønstre er overførbare til andre lignende kontekster, som undersøger samme problemstilling. I specialet højnes den analytiske generaliserbarhed i form af, at der fremtræder mønstre og sammenligninger på tværs mellem specialets informanter, som altså differentierer sig aldersmæssigt, sociodemografisk samt baggrundsmæssigt i form af etnisk oprindelse og religiøs overbevisning. Specialets partnervoldsofre divergerer tilmed i parforholdenes længde samt voldens omfang og former, ligesom kvinderne adskiller sig i forhold til, hvor de opsøger hjælp. De fagprofessionelle informanter differentierer sig på baggrund af anciennitet og faglig baggrund.

Specialets fremtrædende mønstre ses endvidere i nærværende litteraturreview, hvilket underbygger gyldigheden heraf. Dette skyldes, at informanternes subjektive fortællinger er overførbare til lignende kontekster omhandlende samme problemstilling. Et gennemgående fund er bl.a., at informanterne og litteraturreviewet fremhæver stigmatisering, skamfølelse, særlige vendepunkter og det sociale netværks betydning i forbindelse med brydningsprocessen, hvilket højner den analytiske generaliserbarhed af dette fund (Antoft & Salomonsen, 2007: 49-50). Dette indikerer bl.a., at vi ud fra specialets teoretiske begrebsliggørelser er i stand til at kunne generalisere informanternes beretninger om den hjælpsøgende proces til et mere abstrakt og knapt så mikroorienteret niveau. Forestående argumenteres for at højne specialets analytiske generaliserbarhed. Dog er specialets informanter, og de fund og mønstre, der er fremkommet, ikke direkte generaliserbare til alle partnervoldsofre.

6.0 Teoretiske begreber og perspektiver

Specialets teoretiske begreber vil hver især fungere som en forståelses- og fortolkningsramme for både den indsamlede empiri og for undersøgelsens kerne. De teoretiske begreber danner således, i samspil med den indsamlede empiri samt den eksisterende forskning, grundlag for specialets analyse.

6.1 Stigmatisering

Frygten for eller oplevelsen med stigmatisering opstår ofte hos partnervoldsofre i større eller mindre grad (jf. 4.0). Stigmatiseringsbegrebet stammer fra sociologen, Erving Goffman, som er optaget af den sociale samhandling mellem mennesker, hvorunder en central del er den meningsskabelse og kategorisering, som sker i det sociale møde mellem mennesker (Goffman, 2014: 10-11). Goffman beskriver, hvordan en 'kategorisering af mennesket' inkluderer bestemte normative forventninger og forestillinger til den anden og dennes adfærd. Goffman skelner her mellem den personlige- og sociale identitet, hvormed stigmabegrebet fremhæves som et karaktertræk, der betragtes som værende helt eller delvist miskrediterende eller diskriminerende for mennesket. Dette skyldes, at der forekommer en uoverensstemmelse mellem menneskets personlige- og sociale identitet (ibid.: 44-47). Stigmatisering kan således være skadeligt for menneskets sociale identitet, fordi der via miskreditering skabes et forvrænget og 'unormalt' billede af individet, som værende afvigende fra det 'normale' (ibid.). I relation til partnervoldsofre betyder det, at de i interaktionen med andre kan opleve at blive mødt med bestemte normative forventninger til dem i takt med, at de fortæller om partnervolden. Hertil kan der skabes nogle forudindtagede forestillinger om, hvordan partnervoldsofre agerer og er som personer, hvorved de kan opfattes som sårbare. Her stemmer den sociale adfærd således ikke overens med normerne for, hvordan et partnervoldsoffer egentligt er et 'normalt' menneske, som opleves at blive miskrediteret. Goffman beskriver i relation hertil, at: "*Frygten for at blive afsløret og ønsket om at blive anerkendt, (...) beskriver stigmatiserede menneskers daglige, men ofte stille kamp for at blive betragtet som normale*" (ibid.: 14). Dette kan være sammenligneligt til den tankeproces, som partnervoldsofre gennemgår i overvejelserne om, hvorvidt de vil opsøge hjælp. Det vil sige, at partnervoldsofre befinder sig i en vekselvirkning mellem at lade sig anerkende eller blive afsløret, hvilket kan kontrolleres gennem de sociale informationer, som ofrene vælger at dele med andre.

6.2 Sociale bånd og skam

Den amerikanske socialpsykolog Thomas J. Scheffs teori om sociale bånd, skam og stolthed (1990) er netop en videreudvikling af Goffmans interaktionistiske ståsted. Scheffs teori adskiller sig dog fra Goffmans, idet han betoner betydningen af de indre aspekter i individet, herunder de tanker og følelser der optræder i det sociale samspil (Bo, 2012: 10). På baggrund heraf findes Scheffs teori anvendelig til at belyse de dynamikker, der har fundet sted i den voldelige relation, og som influerer på partnervoldsofrets hjælpssøgende adfærd. På samme vise kan teorien belyse den hjælpssøgende proces mellem partnervoldsofret og den hjælpende part.

Scheff differentierer overordnet mellem *sikre* og *usikre* sociale bånd i interaktionen (ibid.: 11-12), men alene den sidstnævnte vil uddybes, da kun denne findes relevant for specialelets analyse. Scheff skelner mellem to former for usikre sociale bånd; de løse (*isolerede relationer*) og de stramme (*opslugte sociale relationer*). De isolerede relationer er karakteriseret ved, at det ene individ stopper med at være lydhør over for den anden, hvilket indebærer, at individet kun hører sig selv. Denne form for relation kan eksempelvis forekomme i tilfælde, hvor alene den voldsudøvendendes behov og interesser opfyldes. Ved de opslugte sociale relationer er de sociale bånd modsat så stramme, at det ene individ vil smelte sammen med det andet individ, på bekostning af sig selv (Bo, 2017: 180). Begge former for usikre sociale bånd er hæmmende for den sociale relation.

Ifølge Scheff er menneskets følelser et allestedsnærværende og dermed helt essentiel i menneskers sociale samspil. Skamfølelsen har langt flere funktioner end menneskets øvrige emotionelle følelser, og relaterer sig til pinlighed og utilstrækkelighed. Skammen fungerer dels som menneskets moralske kompas knyttet til samvittigheden, og dels som en indikator på et usikkert socialt bånd. Skammen hemmeligholdes og undertrykkes derfor ofte, hvilket ikke får den til at forsvinde, men i stedet holder den i live som en ikke-erkendt skam. Scheff anskuer, at skamfølelsen netop ikke erkendes af individet, da den er tabuiseret i samfundet (ibid.: 173). Herigennem kan skammen tænkes at være årsag til, at nogle partnervoldsofre ikke fortæller andre om deres voldelige forhold, fordi den undertrykkes af ofret selv. Skamfølelsen er *ikke* i sig selv en negativ følelse, men bliver problematisk, når den ikke erkendes som skam (ibid.: 187-188). Ikke desto mindre mener Scheff, at følelsen af skam eller forlegenhed er essentiel i alle sociale møder, hvilket skyldes, at faren for at tabe ansigt potentielt er til stede hele tiden. Dertil kommer, at individet er yderst sensitivt over for den eventuelle mangel på respekt, vedkommende vil mødes med, hvorfor risikoen for skam konstant er til stede i interaktionen (ibid.:

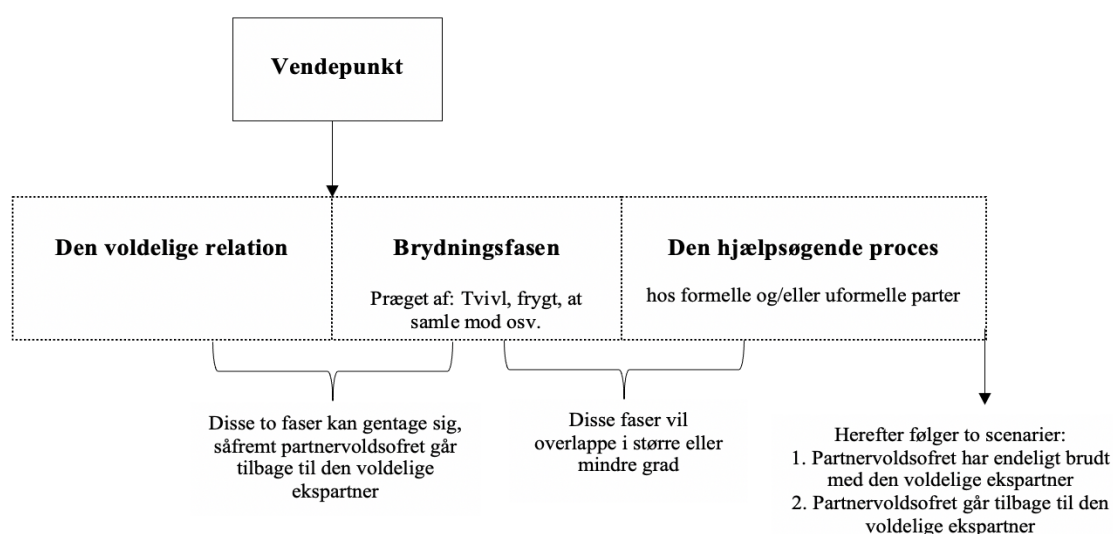
183-184). Faren herfor kan optræde både før, under og efter bruddet med (eks)partneren, hvilket gør teoretiseringen af skamfølelsen anvendelig til at beskrive de emotionelle barrierer, som partnervoldsofre kan opleve i den hjælpsøgende proces.

Scheffs teori er desuden inspireret af socialpsykologen, Charles H. Cooley's teoretisering af *spejlselvet* (Cooley, 1998). Ifølge Cooley sker menneskets identitetsskabelse gennem overvågning og tilpasning af selvet, som har en bedømmende karakter, der kan afføde en skamfølelse (Bo, 2012: 17). Denne refleksion sker ikke alene i det sociale møde, men er en kontinuerlig indre proces, hvorved individet konstant vil foretage en indre bedømmelse af, hvordan andre opfatter én, hvilket viderereflekteres til selvopfattelsen (Bo, 2017: 186-187). Begrebet om spejlselvet findes anvendelig til at beskrive, hvordan partnervoldsofrenes møde samt erfaring med formelle samt uformelle parter vil have betydning for partnervoldsofrets selvopfattelse.

6.3 Vendepunkter

I forbindelse med den hjælpsøgende proces er vendepunkter væsentlige nedslag, som dukker op i partnervoldsofrenes beretninger. Vendepunkterne ses på den ene side at være fremstillet af partnervoldsofrene selv, mens de på den anden side fremanalyseres, som særlige hændelser, gennem partnervoldsofrenes fortællinger (Laub & Sampson, 2018: 525; Sandberg, 2016: 159, 161). Vendepunkterne får således en afgørende rolle for individets videre livsvalg og bevidsthed. I nærværende speciale skal vendepunkter forstås som et tidspunkt eller en hændelse, der får indflydelse på partnervoldsofrets vej ud af volden (jf. Figur 2).

Figur 2: Illustration over vendepunkt.

(Egen illustration, 2023).

I specialet skelnes mellem to former for vendepunkter; det *indflydelsesrige* og det *udslagsgivende*. Det indflydelsesrige vendepunkt skal forstås som et vigtigt vendepunkt i en række af flere, der gradvist skubber partnervoldsofret ud af den voldelige relation. Det udslagsgivende vendepunkt skal derimod forstås som det afgørende vendepunkt, der forårsager, at partnervoldsofret endeligt bryder med (eks)partneren. I forlængelse heraf findes det væsentligt at pointere, at vendepunkterne både fremstilles og fremanalyseres i en situationel setting, hvilket medfører, at de med tiden kan ændre karakter. Dette forstået således, at dét der i specialets analyse kan karakteriseres som et udslagsgivende vendepunkt senere kan vise sig at være et indflydelsesrigt vendepunkt, såfremt partnervoldsofret går tilbage til (eks)partneren (jf. Figur 2; Laub & Sampson, 2018).

Da specialets fokus særligt er rettet mod den hjælpsøgende proces, og hvad der skal til for at partnervoldsofre opsøger hjælp, findes begreberne 'indflydelsesrige vendepunkter' samt 'udslagsgivende vendepunkter' særligt relevante i forståelsen af, hvorfor og hvornår partnervoldsofret bryder ud af det voldelige forhold.

6.4 Voldsspiralen

Den svenske sociolog, Eva Lundgrens teori om voldsspiralen inddrages som en teoretisk ramme for at forstå de usunde dynamikker, der ses i relationen mellem voldsofret og voldsudøveren. Voldsspiralen sætter fokus på partnervold som en proces frem for en række enkeltstående handlinger (Lundgren, 2001). I den voldelige relation sker en normaliseringsproces, hvormed volden langsomt normaliseres af både partnervoldsofret og voldsudøveren. Normaliseringsprocessen medfører, at grænserne for hvad der er acceptabel adfærd, og hvad partnervoldsofret vil finde sig i, gradvist rykker sig (Lundgren, 2004a: 8, 24). Med tiden vil normaliseringsprocessen derfor medføre, at partnervoldsofrets selvværd og generelle tro på sig selv, nedbrydes. Dette beskriver Lundgren således: "*I den aktiva nedbrytningsprocess som normaliseringen innebär för kvinnan, finns troligen våldsprocessens farligaste konsekvenser i att hans verklighet blir hennes*" (Lundgren, 2004b: 70). Nedbrydningsprocessen kan derfor medføre, at partnervoldsofret gradvist mister sit selvværd, sin dømmekraft og handlekraft og sig selv.

Både voldsudøveren og partnervoldsofret vil, som led i normaliseringsprocessen, udvikle en række strategier. Voldsudøveren udvikler kontrolstrategier, hvilket kommer til udtryk gennem kontrolleret fysisk vold, isolation af partnervoldsofret og/eller vekslen mellem omhed og vold (Oldrup & Bidragyderne, 2020: 100). Kontrolstrategierne har til formål at kontrollere ofret og dennes liv, hvorfor partnervoldsofrets handlerum og -muligheder med tiden begrænses,

således ofret i sidste ende fremstår handlingslammet (Oldrup & Bidragyderne, 2020: 100). Partnervoldsofret vil modsat udvikle tilpasningsstrategier, som udtrykkes gennem fortrængning eller bagatellisering af volden, forskydning i opfattelsen af voldsudøverens adfærd og/eller isolation fra omverdenen (Jensen & Nielsen, 2005: 9). Voldsspiralen skitserer, hvorfor det kan være svært for et partnervoldsoffer at bryde med sin voldsudøver. Med afsæt heri anvendes teoretiseringen af voldsspiralen til at forstå og forklare partnervoldsofrets adfærd i relationen til voldsudøveren.

7.0 Diskuterende analyse

I følgende analyse vil projektets interviews med henholdsvis partnervoldsofre og fag-professionelle udfoldes og analyseres for at opnå større kendskab til partnervoldsofres hjælpsøgende proces. Analysen indledes med et beskrivende afsnit, hvori specialets partnervoldsofre og deres ståsted introduceres. Dernæst følger specialets fire delanalyser, hvortil der under tredje delanalyse er udformet et indledende, beskrivende afsnit, der skildrer de erfarede barrierer under den hjælpsøgende proces.

7.1 Målgruppen

Det fremgår, at den aldersmæssige fordeling mellem partnervoldsofrene spænder bredt; fra 25-53 år. Længden på kvindernes parforhold varierer fra Solvejs forhold på 14 måneder til Gittes forhold på 20 år. Det fremgår desuden, at Bella, June og Lilly har været gift med deres respektive (eks)partnere. Alle partnervoldsofre, med undtagelse af Lilly, har børn. Heraf er det alene Gitte, Merete, Liv, Abbie og June, der har børn med (eks)partneren (Bilag O; Bilag T; Bilag P; Bilag S; Bilag R). Specialets partnervoldsofre har alle søgt formel hjælp i brydningsfasen og i den hjælpsøgende proces. Dette skyldes naturligvis, at størstedelen af specialets partnervoldsofre netop er rekrutteret gennem formelle hjælpeinstanser, såsom krisecentre og NGO-tilbud (jf. 5.4.1). Det fremgår, at både Gitte, Bella, Lilly og Liv har haft kontakt til et krisecenter. Lilly besøgte et krisecenter på opfordring fra hendes sagsbehandler hos politiet i forbindelse med, at de tog kontakt til hendes (eks)partner. Hun valgte dog aldrig at gøre brug af tilbuddet (Bilag M). Bella har modtaget ambulante behandling på et krisecenter (Bilag L), mens henholdsvis Liv og Gitte har boet på krisecenter (Bilag T; Bilag M). Liv, Lilly, Abbie, June og Solvej har desuden haft kontakt til et NGO-tilbud.

Dernæst ses det, at partnervoldsofrene ydermere gør brug af andre former for formel hjælp. Gitte, Lilly og Merete søger psykologhjælp, Abbie retter henvendelse til en psykoterapeut, June søger hjælp hos sin praktiserende læge, ligesom hun og hendes eksmand opsøger hjælp hos en parterapeut (Bilag T; Bilag M; Bilag P; Bilag S; Bilag R). Endvidere har alle, foruden June og Abbie, på egen hånd eller gennem deres netværk haft kontakt til politiet, enten grundet husspektakler, et ønske om hjælp eller i forbindelse med politianmeldelse.

Det skildres endvidere, at alle partnervoldsofre har søgt hjælp hos uformelle parter. I den forbindelse ytrer alle kvinderne, at de i den hjælpsøgende proces rækker ud til deres ven-

inder og/eller mødre. Lilly adskiller sig fra de øvrige partnervoldsofre, idet hun åbnede op omkring volden til sin far, hvor hun dog ikke fik den omsorg og støtte, som hun havde behov for på daværende tidspunkt (Bilag M).

Alle specialets partnervoldsofre italesætter, at de har været udsat for psykisk vold af deres (eks)partnere. Udover Abbie og Gitte, beretter de øvrige partnervoldsofre, at de ligeledes har været udsat for fysisk vold. Endvidere har Gitte og Lilly været udsat for stalking, mens Liv og Lilly også har været udsat for seksuel vold (Bilag T; Bilag O; Bilag M). Merete har som den eneste af partnervoldsofrene oplevet materiel vold (Bilag M).

Efter en generel beskrivelse af specialets partnervoldsofre kan det hermed sammenfattes, at alle som minimum har været udsat for to typer af vold, hvilket indikerer, at alle specialets partnervoldsofre kan karakteriseres som polyviktimerede (jf. 2.1.1). Endvidere har alle informanter søgt både formel og uformel hjælp som led i, at de ønskede at bryde med deres (eks)partnere. Sammenholdt med den eksisterende litteratur på området (Rose, Campbell & Kub, 2000; Liang et al., 2005), ses der ligheder ved, at specialets partnervoldsofre primært opsøger hjælp hos deres mødre og veninder, forinden de rækker ud til formelle hjælpeinstanser.

7.2 Analysedel 1: Den voldelige relation

Kommende analysedel findes relevant for forståelsen af, hvilke voldsmønstre samt -dynamikker, der har fundet sted i den voldelige relation. Hertil ses det, at det voldelige forhold er betydningsfuldt i relation til kvindernes brydnings- og hjælpøgende proces.

7.2.1 Voldens begyndelse

Der ses både ligheder og forskelle i partnervoldsofrene relationer. Et område hvor kvindernes erfaringer har væsentlige ligheder, vedrører tidspunktet for (eks)partnerens voldelige adfærd begyndelse. Flere af kvinderne fortæller, at de første tegn på vold viste sig allerede i forholdets begyndelsesfase, hvor de bemærkede en atypisk adfærd fra (eks)partneren. De nævner hertil, hvordan adfærden udspillede sig i forskellige situationer, hvorved den særligt blev fremprovokeret, når der var alkohol involveret (Bilag P; Bilag R; Bilag L). Der ses et mønster i måden, hvorpå flere af kvinderne forsøger at retfærdiggøre (eks)partnerens voldelige adfærd og negligerer volden, hvilket indikeres af Gittes udtalelse:

“(...) jeg tror så bare, at det har slået klik inde i hans hoved, og så er det bare blevet for meget, og så har han ikke kunne rumme sine egne følelser (...) jeg tror, at de billeder, jeg har af ham nu, det er jo meget... Han har simpelthen aldrig lært at håndtere sine egne følelser, så derfor har jeg været den, der har nedreguleret ham. Og det har jeg bare ikke kunnet her, fordi det er gået helt galt, ikke? Altså han har været overbelastet, og det er også en periode ovenpå at vi havde flyttet, vi skulle renovere, han fik nyt arbejde. Der har været rigtig mange belastninger på ham, som han så ikke har kunnet tåle” (Bilag T: 238).

På samme måde fremgår det af kvindernes udtalelser, at (eks)partnerne negligerer egen adfærd og forskyder ansvaret, når kvinderne konfronterer dem hermed. Abbie underbygger dette:

“Jeg havde hele tiden samtaler med ham, hvor han fik vendt og drejet ting (...). Hvis jeg havde behov for at snakke om noget følelsesmæssigt, så endte det med at tingene var min skyld, at jeg skulle undskylde over for ham. Altså det var hver gang. Det blev simpelthen vendt om” (Bilag S: 213).

Kvindernes beskrivelser bærer således præg af, at de og deres (eks)partnere negligerer den voldelige adfærd, fordi den i flere tilfælde har vist sig allerede på et tidligt stadie i forholdet, som

samtidig har medvirket til, at volden løbende normaliseres (Lundgren, 2004a). Liv er en af de partnervoldsofre, som blev konfronteret med (eks)partnerens manipulerende og voldelige adfærd allerede på første date:

“(...) der siger han til mig, at han er tidligere dømt for at have stukket en pistol ind i munden på en af hans tidligere ekskærester. (...) men så kommer forklaringen jo også med, at det var jo også hendes egen skyld, og han var ikke sådan mere, og han er jo meget manipulerende” (Bilag M: 146).

Til trods for at Liv allerede ved første møde bliver bevidst om, at (eks)partnerens adfærd er afvigende, lader hun sig drage af hans veltalende personlighed. Liv fortæller efterfølgende, at (eks)partneren i forbindelse med retssagen er blevet mentalundersøgt: *“(...) han er så stærkt afvigende, at der er tale om en egentlig psykopati, og han er sadist, og at han ikke kan følge de sociale normer, og hans følelsesliv er helt overfladisk”* (Bilag O: 153). På baggrund af (eks)partneres psykopati anskues det, at Liv har ladet sig forblænde af hans charmerende og manipulerende adfærd, som netop kendetegner psykopatiske mennesker. I den forbindelse vender Liv således det blinde øje til (eks)partnerens afvigende adfærd frem for at lade sig skræmme, som ellers ville være forventeligt. Solvej er desuden endnu et eksempel på, at hendes (eks)partner tidligt i forholdet udviste en voldelig adfærd, som hun tilmed lod passere:

“Det startede lidt i det små, hvor jeg egentlig sådan kunne mærke ‘åh, det var da lidt en hård måde at reagere på’. (...) og så sådan stille og roligt med rusken i armene, og alt det der, og så langsomt så er man jo bare inde i det (...) det er jo også den med ‘åh men der er også kærlighed-agtigt’, han vil mig bare rigtig gerne” (Bilag N: 120).

Voldens tidlige frembrud gør sig ligeledes gældende hos June, Merete, Bella og Abbie som alle nævner, at de inden for de første 1-3 måneder blev udsat for fysisk vold eller konfronteret med en psykisk voldelig adfærd fra (eks)partneren (Bilag R; Bilag L; Bilag P; Bilag S). Abbie og Bella fortæller dog, at de først er blevet bevidste om den psykiske vold efterfølgende. Denne sene bevidstgørelse anskues at udspringe fra den viden og erkendelse, som kvinderne har fået efter, at de er brudt med volden og i takt med, at de har fået begrebsliggjort de forskellige voldsformer. Dette underbygger krisecentermedarbejderen, Rikke: *“(...) når de er flyttet ind på*

krisecentret, eller sidder i vores ambulante tilbud - så har de jo på en eller anden måde allerede taget de ord, altså taget de begreber til sig i et eller andet omfang” (Bilag U: 256).

Gittes forhold adskiller sig fra de øvrige partnervoldsofre ved, at hendes forhold i en længere årrække kunne betegnes som et almindeligt sundt forhold, hvormed der gik flere år, førend hun første gang oplevede (eks)partnerens voldelige adfærd. Gitte forklarer, at den voldelige adfærd kom snigende på en optrappende måde i forbindelse med, at deres parforhold begyndte at ændre sig (Bilag T).

7.2.2 Den psykiske vold

Den psykiske vold er gennemgående for alle specialets partnervoldsofre. Hertil beretter flere, at den psykiske vold er den mest gennemtrængende og nedbrydende voldsform, de har været udsat for. Bella, Abbie, Gitte og June italesætter, hvordan den psykiske vold var så indgribende og modbydelig, at de til sidst mistede sig selv og befandt sig i en tilstand, som var tæt på at ødelægge dem (Bilag L; Bilag S; Bilag T; Bilag R). Bella fortæller:

”Den psykiske del var den, der fyldte aller, allermest. Altså jeg var helt klar over, at det var massiv psykisk vold, han udsatte mig for, og det har han jo gjort næsten siden vi mødtes. Det har været så modbydeligt, og jeg blev ødelagt af det. Han nedgjorde mig og nedbrudte mig. Jeg var næsten så ligeglad med, om han ville kaste mig ud over balkonen eller trappen, fordi jeg kunne ikke mere. Jeg var bare en skal af mig selv. Man føler, man er helt gal på den og kender ikke sig selv. Den der udspekulerethed, som gjorde ham utilregnelig (...) Man skulle altid være to skridt foran sådan en person, og det tærede på mig” (Bilag L: 96).

Nedgørelse og manipulation er adfærdsformer, som partnervoldsofrene tillægger stor betydning i beskrivelserne af deres relation og (eks)partner. Flere af kvindernes parforhold har båret præg af konstant manipulation, hvormed June fortæller, at selvom nedgørelsen ikke skete dagligt, så lå den altid i hendes underbevidsthed. Dette skyldtes, at hun har været vant til, at hendes (eks)partner oftere var kritisabel og nedgørende, end han var rosende og anerkendende (Bilag R; Lundgren, 2004a). Junes forhold adskiller sig fra Gittes og Bellas, fordi hun sjældent blev anerkendt af sin (eks)partner. June fortæller, at hun udelukkende i forholdets begyndelse mærkede en forelskelse og kærlighed fra ham, hvilket således er sammenligneligt med de dynamikker, som typisk optræder i voldelige parforhold (Lundgren, 2001). Hun fortæller: *“(...) han skabte dårlig stemning, eller sagde jeg lugter, eller jeg er grim. Hele tiden alle mulige meget*

negative beskrivelser af alt muligt, af hvad som helst. Som bare tager til og til, som forholdet udvikler sig “ (Bilag R: 195). Gitte og Bella beskriver derimod, hvordan deres (eks)partnere periodisk ydede massiv psykisk vold gennem store dele af deres parforhold. De oplevede en enorm nedgørelse, kontrol og manipulation, som var gennemtrængende i perioder, hvilket medvirkede til, at forholdet periodevis var frygteligt at være i. De beskriver dog, at disse perioder ofte blev efterfulgt af kortere perioder, hvor relationen var *“virkelig god og dejlig”* (Bilag T; Bilag L). Gitte og Bella beretter, hvordan deres (eks)partnere kunne vende 180 grader og udvise en overdreven sødhed og kærlig adfærd, hvor at: *“(...) det var meget sådan piedestal-agtigt, ‘her var min kone’”* (Bilag T: 238). Tilmed pointerer begge kvinder, at de gode perioder med forgudelse og en såkaldt ‘love bombing’ netop var det, der gjorde, at de blev i forholdet, og dermed fik dem til at “fortrænge” de lange, voldelige perioder (Lundgren, 2001). Abbie og Merete oplevede samme mønster og fortæller, hvordan de higede efter de små lykkelige situationer, hvor de mærkede en opmærksomhed og anerkendelse: *“man fik alt opmærksomheden og alt drejede sig om en”* (Bilag S: 212). Vekselvirkningen mellem de dårlige og de få fantastiske perioder, forklarer således de typiske adfærdsdynamikker, der ofte optræder hos voldsudøveren i voldelige parforhold. Der ses således et skift mellem ‘love bombing’ og vold, som får partnervoldsofret til at miste sin dømmekraft og bagatellisere volden, fordi de gode perioder er altoverskyggende (Lundgren, 2001). Netop denne pointe tydes også i Meretes fortælling: *“Og vi har så de her lange gode snakke langt ud på natten efterfølgende, og jeg bliver helt overbevist om, at han kan gøre mig til verdens lykkeligste kvinde igen”* (Bilag P: 164). Meretes udtalelse underbygger hermed, hvordan (eks)partnerens voldelige adfærd bagatelliseres og negligeres i form af, at hun efterfølgende drages af hans manipulerende adfærd (Lundgren, 2004a). I relation hertil er det bemærkelsesværdigt, at juristen Maria, pointerer, at hun oplever, at mange partnervoldsofre: *“(...) med deres logiske hjerne, godt ved, at det er skidt at være i. Men det er så blandet, at man ikke bare lige kan gå, der er gode grunde til, at man ikke bare lige går”* (Bilag J: 52). Disse “gode grunde” kan skyldes, at kvinderne, trods massiv vold og nedgørelse, oplever en vis form for kontrol i livet ved at forblive med (eks)partneren. En ‘kontrol’ og vished som de har, når de er sammen med (eks)partneren, men som vil slippe op, hvis de forlod ham. Herigennem er det fremtrædende, at (eks)partneres kontrolstrategier lykkedes, idet kvindernes virkelighedsbillede forvrænges, hvorved de bliver i den voldelige relation (Lundgren, 2001). Omend kvindernes forestilling om at have kontrol og vished ved at blive i relationen er falsk, så udtrykker Maria, at det netop er det, hun oplever, der gør sig gældende hos de partnervoldsofre, hun møder på krisecentret (Bilag J).

Endvidere er det gennemgående for størstedelen af partnervoldsofrene, at de mærkede en frygt for deres (eks)partner, som i flere af forholdene udsprang af den overdrevne kontrol, de var underlagt. Bella fortæller, at (eks)partnerens utilregnelige adfærd, i form af fysisk og psykisk vold, affødte en frygt i hende som varede ved og bevirkede, at hun i store dele af deres forhold følte, at hun *"var en skal af sig selv"* (Bilag L: 96). Frygten oplevede Merete, Liv og Lilly tilmed, men på en anderledes måde. Fælles for de tre kvinder er, at (eks)partnerens utilregnelighed og evne til *"pludseligt at snappe over"*, som Merete udtrykker, plantede en frygt i dem, fordi de aldrig vidste, hvornår volden ville udbryde. Merete nævner hertil: *"(...) der er langt imellem de fysiske ting, men det der med hele tiden ikke rigtig at vide, hvornår han snapper, og hvornår et eller andet smadrer igen"* (Bilag P: 161). Den psykiske vold identificeres således hos samtlige af specialets partnervoldsofre i større eller mindre grad, og udtrykkes som den mest ødelæggende og nedbrydende voldsform.

7.2.3 Voldens mangefacetterede mønstre

Et område hvorpå specialets partnervoldsofre adskiller sig er i forhold til, hvor ofte samt i hvilket omfang, de har været udsat for vold. Solvej, Abbie og Liv skiller sig ud, fordi de har været udsat for systematisk vold. Liv fortæller bl.a., at hun ikke har overblik over, hvor ofte hun har været udsat for vold, fordi omfanget af både fysisk og seksuel vold fra (eks)partneren var så massivt: *"(...) der er jo flere hundrede episoder med vold og voldtægter, (...) og jeg har jo ikke styr på hver enkelt episode"* (Bilag O: 149). Det samme gælder for Solvej og Abbie, hvis (eks)partnere næsten dagligt ydede psykisk vold mod dem, hvilket medførte en normalisering af volden, fordi den forekom så hyppigt (Bilag N; Bilag S; Lundgren, 2004a). Normalisering af den voldelige adfærd er ligeledes et gennemgående træk, hvilket flere fagprofessionelle informanter også underbygger i deres beretninger (Bilag H; Bilag J; Bilag U; Bilag K). Krisecentermedarbejderen, Panama, beskriver: *"De har måske en fornemmelse af, at der er noget, der ikke er, som det skal være, men der er også rigtig mange, der er blevet nedbrudt over tid, som så gør, at de har normaliseret volden"* (Bilag H: 19). Panamas pointe underbygger dermed, at det netop er kendetegnende for voldelige parforhold, at volden normaliseres og grænserne for, hvad der er acceptabel adfærd, rykkes. Gitte italesætter bl.a.: *"(...) der kan han så sidde og bruge tiden på at tjekke alle mine ting, mine beskeder og så videre. Og det synes jeg er dybt underligt. Det er jo langt over mine grænser. Der kan jeg godt fornemme, at der er et skred"* (Bilag T: 231). I Gittes udtalelse indikeres en rykning af grænser, idet hun italesætter, hvordan hendes (eks)partner gik langt over hendes grænser, bl.a. ved at fortælle hende, at hans kontrol af hende var nødvendig og selvforskyldt (Bilag T). Samme mønster skildres hos henholdsvis Lilly og

Solvej. Lilly forklarer, hvordan hun allerede på et tidligt stadie i forholdet oplevede, at hendes partner skød skylden på hende, når de var uenige, eller fik vendt situationen om, således det var hende, der fremstod forkert og atypisk: “(...) *han benægter situationen fuldstændig, og siger: “Du er psykisk syg” og “du har brug for hjælp” og gaslighter mig fuldstændig... han indrømmer aldrig noget*” (Bilag M: 111). Solvej udtrykker ligeledes: “*Langsomt kunne jeg jo godt se, (...) hvordan han ligesom har kørt mig ind i stilling til, at han bare kunne forme mig fuldstændig, og lave mig til den, som han godt ville have*” (Bilag N: 121). Til trods for at Solvej blot levede i volden i et år, oplevede hun, at hendes (eks)partners adfærd var så indgribende, at hun til sidst mistede sig selv, og dermed oplevede en fremmedhed i sin adfærd over for andre (Scheff, 1990). I Solvejs situation tydeliggøres det bl.a., at længden på den voldelige relation ikke nødvendigvis er pejlemærke for, hvor omfangsrig og indgribende volden kan være for partnervoldsofret.

7.2.4 En tvedelt personlighed

I forlængelse af at partnervoldsofrene har erfaret at få deres personlige grænser rykket, er det interessant, at alle partnervoldsofre, direkte eller indirekte, italesætter, hvordan de har oplevet en tosidet personlighed hos deres (eks)partner. Særligt Solvej, Gitte, Abbie og Bella vægter, at (eks)partneren hurtigt kunne skifte mellem vrede og sødhed. Dette personlighedsskift forekom både, når de var alene med (eks)partneren, men specielt når de var sammen med andre. I sociale situationer beskriver de (eks)partnerens overdrevne kærlighed, som medvirkede til, at hans voldelige adfærd udadtil blev gemt væk og overskygget af “den falske” side (Bilag L; Bilag N; Bilag S; Bilag T). Abbie fortæller bl.a., at: “*Han var virkelig, virkelig sød udadtil, og det her narcissistiske menneske var jo næsten for oversød. Han var så god og hjælpsom udadtil. Så jeg tænkte, at folk de tror simpelthen ikke på, at han er sådan*” (Bilag S: 214). Bella er også en af flere, som oplevede, hvordan (eks)partnerens personlighedsskift forblændede hende og dermed fastholdt hende i relationen til trods for, at det netop var denne adfærd, der nedbrød hendes selvværd og realitetssans mest (Bilag L). Disse erfaringer underbygger, hvordan partnervoldsofrets sunde fornuft og dømmekraft forsvinder, og volden i takt hermed negligeres (Lundgren 2001). De voldelige dynamikker og (eks)partnerens skiftende personlighed, kan således også forstås som en veksling mellem det sikre sociale bånd og det usikre sociale bånd (Scheff, 1990). På den ene side optræder der et sikkert socialt bånd mellem partnervoldsofret og (eks)partneren i de perioder, hvor han udviser en overdreven kærlig adfærd og opmærksomhed. På den anden side er et usikkert, løst socialt bånd fremtrædende, når (eks)partneren udviser en manipulerende og voldelig adfærd, hvor alene hans egne behov og følelser imødekommes (Scheff, 1990). Dette

skifte i (eks)partnerens adfærd og relation til partnervoldsofret underbygger den utilregnelighed, som kvinderne oplever er karakteristisk i deres parforhold. Således befinder kvinderne sig i et konstant alarmberedskab, hvormed de udvikler tilpasningsstrategier, der bevirker, at de må gå på listefødder for at beskytte sig selv mod volden.

Det usikre, stramme sociale bånd anskues særligt i henholdsvis Bella, Merete, Solvej og Livs relationer, idet de beskriver, at (eks)partneren har fået dem til at ændre sig personligheds-mæssigt ved at nedbryde deres selvværd, værdier og tro på egne evner (Bilag L; Bilag M; Bilag P; Bilag N). Både Abbie og Livs udtalelser underbygger dette. Bl.a. fortæller Abbie, at: *“(...) ens selvværd er jo totalt nedbrudt og udslettet, så det der med at tro på, at man kan stå på egne ben, det er rigtig svært”* (Bilag S: 210). Liv sætter andre ord på, og siger:

“(...) inden jeg mødte ham, der var jeg sådan meget glad, social, var altid sammen med venner og veninder og et meget stort familiemenneske, og da jeg finder sammen med min ekskæreste, bliver jeg lige pludselig meget indadvendt og kommer ikke rigtig så meget ud og ser mine venner og veninder mere. Jeg må faktisk slet ikke have kontakt til nogen fra det mandlige køn. Jeg skal også spørge om lov, når jeg skal se min familie (...) jeg bliver meget anspændt” (Bilag M: 150).

Abbie og Livs oplevelser kan krisecentermedarbejderen, Panama ligeledes identificere blandt de partnervoldsofre, hun møder: *“Der er også rigtig mange, der er blevet nedbrudt over tid (...), og når de har været i et voldeligt forhold over længere tid - specielt den psykiske vold gør, at de måske også begynder at tvivle på sig selv”* (Bilag H: 19). Informanternes udtalelser indikerer således, at kvinderne oplever at blive underkuet af (eks)partneren, hvormed de mister deres handle- og dømmekraft, og bliver ude af stand til at se rationelt på situationen. Hertil medfører underkuelsen således en nedbrydelse af kvindernes selvværd og tro på egne evner, hvilket forhindrer dem i at kunne forestille sig et liv uden (eks)partneren.

Et gennemgående mønster er, at der forekommer gentagne brud og genforeninger mellem kvinderne og deres (eks)partnere (Bilag P; Bilag M; Bilag L; Bilag S). Hertil kan (eks)partnerens tvedelte personlighed være en medvirkende årsag til, at kvinderne har svært ved at være fastholdende i deres beslutning om at bryde med (eks)partneren. (Eks)partnerens veksling mellem overdreven kærlighed og voldelig adfærd manipulerer og forvirrer således kvinderne, hvilket påvirker deres dømmekraft. I relation hertil beskriver Abbie, at hun var spundet så langt ind i (eks)partnerens manipulerende adfærd, at hun følte en afhængighed af ham, efter hun første gang forlod ham:

“Så jeg kommer derhen, hvor jeg simpelthen siger, at jeg ikke har lyst til at være sammen med ham længere. Og så sker der faktisk det, at der stille og roligt noget tid efter - faktisk en måned efter, får jeg det faktisk sådan, at “okay, det er egentlig en rigtig beslutning”, men jeg begynder faktisk at få abstinenser efter ham. Altså ligesom hvis man mangler et drug, og før jeg kunne få stillet det, følte jeg, at jeg var nødt til at gå tilbage til det og ham. Eller det var i hvert fald sådan, at det føltes. Selvom jeg godt ved, at det ikke er det rigtige. Men troen på at jeg selv kunne klare det, havde jeg ikke. Og pludselig synes jeg også, at han viser tegn på at være en god far og han viser også nogle andre tegn, så jeg bliver faktisk i tvivl omkring min egen - og det er jo også det, der er med sådan noget her; ens selvværd er jo totalt nedbrudt og udslettet, så det der med at tro på, at man kan stå på egne ben, det er rigtig svært. Og der er jo mange ting i det, der gør, at jeg går tilbage til ham. Ja, de her abstinenser, og at han ligesom fylder hele min verden, har jeg lyst til at sige. Og det var på en rigtig, rigtig ubehagelig måde. Men så føler jeg, at idet jeg så går tilbage til ham - og det er i virkeligheden ret nemt, så får jeg kort stillet... Altså det er som om, at jeg ikke ryster længere, sådan vil jeg nok beskrive det. Og ret hurtigt derefter begynder jeg så igen at skulle gå på listefødder, og jeg begynder igen at ryste og det hele kommer jo pludseligt tilbage, så jeg ved jo godt, det ikke er rigtigt” (Bilag S: 210-211).

Af Abbies beskrivelse indikeres det, hvor svært det er for hende at være fastholdende i sin beslutning, fordi (eks)partneren har en magt over hende, som hun ikke selv er i stand til hverken at kontrollere eller bryde ud af. Dette er til trods for, at hun er bevidst om, at både ham og forholdet er dårligt for hende. Den afhængighed, som Abbie erfarer, underbygger hvor svært og langsommelig en proces, det kan være for partnervoldsofrene at finde vej ud af volden. Dette skyldes, at de ofte er spundet langt ind i voldsmønstrene og -dynamikkerne, som i flere år har eksisteret, og til stadighed eksisterer, hvis de forlader (eks)partneren (Lundgren, 2001). Dette mønster ses i Bellas fortælling, idet hun nævner, at hun, til trods for at have oplevet en periode med massiv fysisk vold, som medførte et brud med (eks)partneren, vender tilbage til ham. Bella nævner: “(...) vi fornyer vores løfter til hinanden - bare ham og jeg alene, og så kunne familie og venner komme dagen efter. Derefter - faktisk dagen efter - bliver jeg slået gevaldigt på, da jeg skulle i seng” (Bilag L: 97). Bella er netop et eksempel på, at overdrevne kærlighedserklæringer hurtigt overlappes af kulde og vold.

Lillys fortælling om hendes relation til (eks)partneren adskiller sig fra de andre ved, at hun ikke italesætter adskillige kærlighedserklæringer. Dette afføder en undren over, hvorvidt Lilly bliver i relationen af andre årsager. Lilly nævner, at hun og (eks)partneren er muslimer og blev gift i en ung alder, hvilket kan bevirke, at Lilly snarere er blevet i den voldelige relation grundet kultur og religion, frem for en overdreven kærlighed fra (eks)partneren (Bilag M). Dog kan det hertil diskuteres, hvorvidt Lillys årsager til at gå tilbage til (eks)partneren både skyldes, at hun er spundet ind i voldsmønstrene og -dynamikkerne, samt en loyalitet overfor sin kultur og religions værdisæt.

7.3 Analysedel 2: Vendepunkter

Et andet væsentligt fund fra empirien er forekomsten af vendepunkter, der enten præger partnervoldsofret ud af den voldelige relation eller forekommer som et afgørende vendepunkt, der endeligt medfører, at partnervoldsofret forlader den voldelige (eks)partner.

7.3.1 Erkendelse af volden

Et fremhævelsesværdigt vendepunkt, samt fund fra empirien, er væsentligheden af, at kvinderne opnår en form for erkendelse af, at det voldelige forhold er usundt for dem at være i. Nærværende speciales empiri finder, at erkendelsen af volden ikke nødvendigvis opstår pludseligt, men kan forekomme som led i en længere erkendelsesproces. Netop denne betragtning italesætter krisecentermedarbejderen, Rikke:

"(...) ud over at der ofte er sket - en eller anden episode - så har der jo også været en eller anden proces i forhold til at indse "Okay, jeg bliver nødt til at gøre noget. Det her kommer ikke til at ændre sig? Jeg bliver nødt til at gøre noget drastisk" (...) Der er jo også nogle der ligesom har læst et eller andet eller set noget, hvor de kunne genkende sig selv i" (Bilag G: 257).

Hermed italesætter Rikke, at erkendelsen for nogle partnervoldsofre forekommer, når de oplever at kunne spejle sig selv i noget, der relaterer sig til et liv i vold. En sådan episode oplever Abbie:

"(...) jeg tænkte, at han mangler empati - hvad er der galt med ham, altså? Og det googled jeg så, og ved du hvad? Så kom jeg ind på hjemmesiden omkring narcissisme, og det var faktisk den vej, hvor jeg tænkte, "hold da kæft, det er jo det. Det er simpelthen det". Og så læste jeg om narcissistisk offer syndrom, som var sådan en liste med 20 punkter, hvor han havde samtlige af de ting, der stod der, og der kunne jeg ligesom også genkende mig selv. Jeg tænkte, "det er jo det" (...). Og det er først på den måde, at det bliver tydeligt for mig. Og på den måde fandt jeg ud af, at det jo var psykisk vold, det han udsatte mig for" (Bilag S: 213).

For Abbie sker erkendelsen af den psykiske vold derfor i det øjeblik, hvor hun genkender sig selv i den viden, hun opnår gennem googlesøgningen. Således er der ikke for Abbies vedkommende tale om en længere erkendelsesproces af volden, men snarere en pludselig skelsættende

opdagelse. For Abbies vedkommende er der derfor ikke langt fra erkendelsen af volden, som værende et indflydelsesrigt vendepunkt, til at den hjælpsøgende proces indtræder. Dette italesætter hun således: *"(...) jeg var godt klar over, at jeg var oppe imod noget, som var så indviklet, og så subtilt, så jeg måtte simpelthen have hjælp til det"* (Bilag S: 219). Hermed kan der i Abbies tilfælde både spores en erkendelse af, at hun lever i et psykisk voldeligt forhold, men også en erkendelse af, at hun har behov for hjælp til at bryde med volden.

Bella italesætter, at hun først erkendte volden efter, hun havde forladt sin voldelige (eks)partner. I den forbindelse fik hun ad omveje kendskab til, at (eks)partneren havde fundet en ny kæreste, hvilket igangsatte flere svære følelser:

"(...) så der bliver jeg så for alvor alene første gang - og i forbindelse med det, finder jeg så ud af, at min eksmand har fundet en ny. Og lige der knækker filmen for mig fuldstændig. Der sidder man pludselig alene i en lejlighed, og der gik det op for mig, hvad det var, jeg havde været igennem" (Bilag L: 91).

Bellas erkendelse af volden sker derfor retrospektivt og som led i, at hun endeligt kan lægge forholdet bag sig, idet (eks)partneren har fundet en ny partner - hvilket i øvrigt også er tilfældet for June (Bilag R). Dermed adskiller Junes og Bellas erkendelse af volden sig fra de øvrige kvinder. Det er derfor diskutabelt, hvorvidt Bellas og Junes erkendelse af volden reelt set kan karakteriseres som vendepunkter. Dette skyldes, at Bella og June begge havde brudt med (eks)partneren, forinden de opnåede erkendelse af volden. Netop af denne årsag betvivles det, hvorledes Junes og Bellas erkendelser af volden har været vendepunkter, idet deres erkendelser er indtruffet *efter* bruddet.

Forestående delanalyse (jf. 7.2) fremhæver desuden, at der kan ske flere brud samt forsoninger i forholdet mellem parterne, hvilket bl.a. bevirker, at der forekommer flere vendepunkter undervejs i partnervoldsofrene fortællinger (jf. 6.3). Dette italesættes af krisecentermedarbejderen, Panama: *"(...) jeg oplever også en gang imellem - ikke ofte - men det der med, når de så går tilbage, så de måske bare ikke klar endnu (...). Så det er lidt en løbende proces, vil jeg sige, for de fleste (...)"*. (Bilag H: 21). Panamas udtalelse underbygger således også eksistensgrundlaget for begrebsliggørelsen af de indflydelsesrige vendepunkter, idet erkendelsen af volden ikke nødvendigvis medfører et endeligt brud, og dermed et udslagsgivende vendepunkt (jf. 6.3).

Merete italesætter endvidere, at hun opnår erkendelse af volden som led i, at hun opdager, at den opmærksomhed og kærlighed, hun mangler og efterspørger fra sin (eks)partner, kan opnås andre steder:

”(...) og der nægter han at sige tillykke til mig om morgenen, og jeg bliver vanvittig ked af det (...) og så opretter jeg en profil på dating.dk (...) og der står åbenbart, at man har fødselsdag, så der var jo en hel masse, der skrev tillykke til mig, og der var jeg sådan lidt, det her [forholdet], det skrider jeg fra. Jeg skal ikke være i det mere (...) jeg var jo bare egentlig helt ødelagt over det hele, og der blev jeg ret sikker på, at det skulle jeg ikke være i mere” (Bilag P: 163).

Meretes erkendelsesproces starter, idet hun gennem datingsiden mærker interesse og opmærksomhed fra andre mænd. Dette bevirker et brud, hvor de efter kort tids adskillelse finder sammen igen: *”(...) jeg bliver helt overbevist om, at han kan gøre mig til verdens lykkeligste kvinde igen, lige som jeg har været før. Og siger “okay, så prøver vi” (...)” (Bilag P: 164).* Ligesom tilfældet i den eksisterende forskning kan erkendelsesprocessen betragtes som en længere refleksionsproces, der typisk opstår ved en intuitiv opfattelse af, at (eks)partnerens adfærd er forkert, men som let kan skifte til noget mere positivt. Dette kan netop bevirke, at partnervoldsofret falder tilbage til det voldelige forhold (jf. Figur 2; Saunders & Andersen, 2003). Som tilfældet med Bella og June, kan Meretes erkendelse af volden derfor ikke nødvendigvis karakteriseres som det udslagsgivende vendepunkt, der får hende til at forlade den voldelige partner, men derimod betragtes som et indflydelsesrigt vendepunkt i en række af flere.

7.3.2 Netværkets betydning

Et andet vendepunkt, som ligeledes skildres blandt flere af informanterne, er den afgørende rolle, som partnervoldsofrets netværk ofte spiller i forhold til at præge partnervoldsofret til endeligt at forlade den voldelige (eks)partner. Juristen, Maria, omtaler i den forbindelse brydningsprocessen som en modningsproces, hvortil partnervoldsofrets netværk er altafgørende (Bilag J). Maria nævner:

“Så hvis vi skal lave en tråd tilbage til, hvad betyder netværk for, at man kommer ud af volden? Jamen, netværket er altafgørende, fordi det er måske dem, der går med på politistationen. Det er veninden, der siger: ‘Nej, nu er det fandme nok! Nu går vi derned, og du kan råbe og skrike lige så meget du vil, men jeg kan ikke være

i, at du ikke gør noget ved det her. Nu går vi derned, og så sover du hos mig fremadrettet’’ (Bilag J: 63).

I forlængelse af Marias pointe italesætter Bella endvidere, hvordan hendes veninde har været betydningsfuld i forhold til at bryde med (eks)partneren:

’’Men hun siger også til mig, at jeg skal komme ud af det (...). Hun sagde til mig, at hun ville have, jeg selv skulle være klar til at gå, for hun kunne ikke tvinge mig, sagde hun. Og det var en befrielse. Det var på en måde en befrielse at fortælle hende om det, fordi det jo var noget, jeg ikke rigtig havde fortalt til andre. Og det var jo også lidt svært, for når først man åbner op, så forpligter det jo på en måde også. Så forventer folk jo også, at man forlader ham (...)’’ (Bilag L: 89).

Citatet underbygger den ambivalens, der for mange af partnervoldsofrene kan være forbundet med, at det private netværk får kendskab til volden. På den ene side italesætter Bella en befrielsesfølelse, da hun fortæller veninden herom, hvilket skyldes, at Bella ikke hidtil havde delt dette med nogen. At Bella hemmeligholder volden over for sit netværk, kan forklares ved, at hun føler en pinlighed og frygt for at tabe ansigt (Scheff, 1990). På den anden side føler Bella også en forpligtelse i forhold til at forlade (eks)partneren, i takt med at hun bekender, at han er voldelig, og hun er ulykkelig (Bilag L). Det kan dertil diskuteres, hvorvidt denne forpligtelsesfølelse bevirker, at Bella udsættes for et yderligere pres, der kan belaste hende mere og/eller udgøre et udslagsgivende vendepunkt. Ligesom Bella fortalte Gitte ligeledes sin veninde, at hun blev udsat for partnervold:

’’Men så får jeg fat i min anden veninde, som jo kan fortælle mig, at hun synes, at jeg skal tage på krisecenter. Og der var jeg bare sådan ’’det skal jeg satme ikke. Det er i hvert fald det sidste sted, jeg skal hen. Det skal jeg nok fikse det her’’. Og så bliver jeg alligevel lidt i tvivl, og så får hun mig til at ringe og snakke med... ja, med en, der har arbejdet på et krisecenter, for at jeg ligesom kunne få en fornemmelse af, hvad det indebærer’’ (Bilag T: 233).

Citatet underbygger, at Gitte her oplever et indflydelsesrigt vendepunkt, da hun åbner op omkring volden over for sin veninde, hvilket planter et frø i Gittes bevidst om, at det er muligt at søge tilflugt fra (eks)partneren ved at flytte på krisecenter.

Hvorvidt kvinderne føler sig mødt og anerkendt af deres sociale netværk, har betydning for, hvorledes kvindernes skamfølelse mindskes eller forstærkes. Idet henholdsvis Gitte og Bella mødes med forståelse og respekt af deres veninder, antages det, at deres skamfølelse formindskes. Dette er sammenligneligt til Solvejs fortælling:

”Det var min leder fra arbejdet, fordi jeg faktisk blev nødt til at fortælle om det, og det blev jeg jo også nødt til, da han [(eks)partneren] jo var ansat på min arbejdsplads. Og det gjorde det ret svært, vil jeg sige, og det gjorde det også svært for dem, for lige pludselig fik de en masse viden om ham, og det er jo heller ikke supersjovt for dem at stå i (...). Men han [lederen] kom faktisk og sagde, at jeg skulle ringe til Lev Uden Vold” (Bilag N: 130).

At Solvej afslører volden over for sin leder, får indflydelse på hendes vej ud af volden. Dette på trods af at der hos Solvej ses en frygt for, at lederens kendskab til hendes voldelige forhold vil medføre en fordømmelse af hende, fordi der optræder en risiko for en uoverensstemmelse i lederens syn på, hvem Solvej er som person. Risikoen herfor skyldes hans kendskab til Solvejs voldelige parforhold, hvilket kan være svært at forene med hendes arbejdsidentitet (Goffman, 2014).

Det fremgår endvidere, at Solvejs brug af uformel hjælp i brydningsprocessen adskiller sig fra de øvrige partnervoldsofre:

“(...) det var faktisk i den proces, hvor jeg så talte med en af hans ekskærester (...) - og det var faktisk i forbindelse med, at jeg talte med hende - at mange ting gik op for mig, altså vores historier var fuldstændig den samme - at jeg faktisk beslutter mig for at anmelde ham. Og det handlede også om, at hun stod faktisk bag mig i hele perioden. Jeg vil sige, at uden hende havde jeg simpelthen ikke klaret det der, altså” (Bilag N: 126).

Ud fra Solvejs udtalelse indikeres, at partnervoldsofrenes sociale netværk udgør mange forskellige relationer, som viser sig at have betydning for deres hjælpsøgende adfærd. Det er i relation hertil nævneværdigt, at samtlige informanter italesætter, hvordan partnervolds-ofrets netværk har væsentlig betydning for, hvornår i den voldelige relation bruddet forekommer. Bellas oplevelse indikerer netop dette, idet hun fortæller:

“Jeg havde også en anden god ven, som er politibetjent i mit netværk, og han gav mig et nummer, som jeg kunne ringe til, hvis der skete noget. Altså mit netværk de passede så godt på mig, og jeg ved, at de lagde planer bag min ryg for, hvor de kunne tage mig hen, altså de fandt et sted, jeg kunne tage hen og bo, hvis han op-søgte mig. Så jeg havde et virkelig, virkelig godt netværk af gode venner omkring mig” (Bilag L: 94).

Den forståelse og støtte, som Bellas gode ven og øvrige netværk udviste i hendes brydningsproces, siges at have en afgørende betydning for hendes syn på sig selv, hvormed hendes forudsætninger for at stå fast i sin beslutning om at bryde med volden forbedres (Cooley, 1998). Abbie oplevede desuden, at hendes søsters støtte og opbakning blev et indflydelsesrigt vendepunkt, der medførte, at hun opsøgte hjælp: *“Så viser det sig så, at min søster har været frivillig i Mødrehjælpen - i faktisk deres kvindeggruppe, og har lavet mad til dem. Hun er kok. Og hun sagde: “Ej, det er sådan nogle som dig, der sidder derinde, så prøv at ring til Mødrehjælpen”* (Bilag S: 217). De uformelle parter har i størstedelen af partnervoldsofrenes situationer udgjort et vendepunkt til, at de har opsøgt formel hjælp og/eller brudt med partneren. Dette underbygger således, at det sociale netværk spiller en betydelig rolle både i partnervolds-ofrenes brydningsfase samt i den hjælpsøgende proces.

De fagprofessionelle informanter italesætter tilmed, at partnervoldsofrenes netværk kan være vigtige vendepunkter. Dog er det ikke alene partnervoldsofrets netværk i form af nære relationer, som den eksisterende forskning skildrer, men også det professionelle netværk, i form af offentlige myndigheder, der kan spille en rolle i denne sammenhæng (Liang et al., 2021; Lev Uden Vold, 2020). Den politifaglige informant, Karin samt Panama udtaler netop, hvordan offentlige myndigheder kan spille en særlig rolle i forbindelse med partnervoldsofrenes brydningsfase. Karin udtrykker:

“Så kan det også være, at der er kommet en masse anmeldelser. Du ved husspektakler eller sådan, og så kan det være, at de har snakket med kommunen, og at det så er kommunen, der siger noget. Så jeg tror også at deres netværk er meget andet end familie og venner, ikke? Det tror jeg, man skal tænke på” (Bilag Q: 190).

Panama underbygger dette med andre ord:

”(...) selvfølgelig kan der godt være noget netværk bag, der har presset på et stykke tid (...) Og det kan også være en kommune, der måske siger til dem, at der er noget vold her - eller anden form for netværk, hvis vi tager den hele vejen rundt (...). Altså ofte har der været et netværk, der har presset på og sagt, at de burde opsøge noget hjælp” (Bilag H: 18-19).

På baggrund af Panamas og Karins udtalelser affødes en diskussion om, hvorvidt det professionelle netværks kendskab til volden, fremprovokerer et vendepunkt, der er baseret på frygt for, hvilke konsekvenser det kan have for partnervoldsofret at blive i volden. Netop denne frygt italesættes bl.a. af Gitte, June og Abbie, der alle oplever, at de offentlige myndigheder får kendskab til volden, ligesom frygten også skildres i den eksisterende litteratur (Bilag R; Bilag S; Bilag T; Wolf et. al, 2003). Således anskues det, at et sådant vendepunkt, forårsaget af en offentlig myndighed, en anden og mere truende karakter, end det vendepunkt, som ses forårsaget af partnervoldsofrets sociale netværk.

7.3.3 Eskalering af volden

Endnu et væsentligt fund, som er fremtrædende i empirien, er, at der ofte sker en eskalering af voldsudsættelsen. I nærværende afsnit vil der forekomme flere længere citater fra partnervoldsofrene, der detaljeret beskriver om eskalerende voldsepisoder, der kan karakteriseres som vendepunkter. Det findes nødvendigt netop at bibringe disse længere citater i denne analysedel, da disse giver et retvisende billede af den fare samt alvorsgrad, som episoderne rummer, før de bliver vendepunkter.

Flere af informanterne beretter om en følelse af at have fået nok. På baggrund heraf antages det, at partnervoldsofrene, som et resultat af den eskalerende vold, når til et punkt, hvor de ikke længere ser nogen anden udvej end at bryde med den voldelige (eks)partner. Netop denne pointe berøres af flere af de fagprofessionelle informanter (Bilag H; Bilag U; Bilag I; Bilag Q), hvormed Karin udtaler:

”(...) så tror jeg også nogle gange, at hvis det lige pludselig måske bliver så voldsomt, at de også tænker: “Nu er det sgu for farligt, så det kan sgu være, at han slår mig ihjel næste gang. Nu bliver jeg nødt til at komme væk”. Så det kan jo godt være den her eskalering af volden, der gør, at bægeret flyder over” (Bilag Q: 181).

En følelse af at bægeret flyder over tydes ligeledes hos Abbie, der oplever en eskalering af volden under coronapandemien, hvor hun og (eks)partneren konstant er tvunget til at være hjemme under samme tag. I denne periode oplever Abbie, at hun føler sig nødsaget til at ”gå på listefødder” for ikke at fremprovokere en eskalering af den voldelige adfærd (Bilag S: 211). I lighed med Abbie oplever Bella, at volden eskalerede, hvilket blev et vendepunkt for hende:

”Vi var til en fest ved en fælles ven, og fødselaren vil så danse med mig, og jeg ved godt, at det måske ikke var så passende, men da vi så kommer hjem, så sker der det, at han [(eks)partneren] går fuldstændig amok og smadrer alt hvad han kan i vores soveværelse og så videre, og så er han så på vej hen imod mig. Og der har vi sådan en alarm. Vi havde noget alarm fra Verisure i forbindelse med indbrud, og den alarm sad inde i soveværelset, og hvis man trykker på den, så kommer der en vagt ud til huset. Og jeg siger så til ham, at hvis han kommer nærmere på mig og truer mig, så trykker jeg på den [alarmen]. Og han kom jo nærmere, og jeg trykker så på knappen, og de kan så høre mig, og høre hvad der foregik, så de sender en vagt og tilkalder politiet, og de kommer faktisk relativt hurtigt derefter” (Bilag L: 88).

Denne episode fordrer, at Bella oplever et indflydelsesrigt vendepunkt, som afføder, at hun selv tilkalder hjælp hos politiet, hvilket er enestående blandt partnervoldsofrenes fortællinger.

Meretes eskalerende voldsepisode har ligheder til det, som Abbie og Bella har oplevet, men hos Merete adskiller voldens karakter sig ved, at hun oplever en livstruende volds-udsættelse. Hun udtrykker:

“(…) det var en meget skør proces, hvor at det så kulminerer med, at jeg tror, jeg står i vores køkken og vi har en eller anden konflikt igen, hvor at jeg også står med den der 20 uger gravide mave, og hvor han presser mig bagover, og spytter mig i ansigtet og står med knyttede næver og siger, ”hvis jeg slår dig nu, så slår jeg dig ihjel” (Bilag P: 164).

Til trods for at Merete oplever, at (eks)partneren truer hende med at slå hende ihjel, bliver episoden ikke et udslagsgivende vendepunkt for hende, men blot ét af flere vendepunkter, der får hende til at forlade (eks)partneren. For udenforstående kan det virke overraskende, at der skal så voldsom en episode til, førend Merete oplever et vendepunkt. Dette kan dog forstås ved

den normaliseringsproces, der ofte finder sted i voldelige relationer, hvor grænserne for hvad der er acceptabel adfærd, og derfor også hvad partnervoldsofret vil finde sig i, gradvist rykker sig.

Til trods for at Meretes trusler på livet ikke bliver et udslagsgivende vendepunkt for hende, er det i specialet et interessant empirisk fund, at de udslagsgivende vendepunkter altså typisk optræder hos de kvinder, der har oplevet en eskalerende voldshændelse, som har bragt dem i livsfare. Dette er netop tilfældet hos Gitte, Liv samt Solvej, der alle erfarer, at den eskalerende vold bliver et udslagsgivende vendepunkt, hvilket Gittes fortælling underbygger:

"Men han vil, jeg skal sige nogle ting, og så siger han: "Hvis du lyver, så er det døden. Så tager jeg en kniv og stikker i dig". Og så kunne jeg godt mærke: "Okay, nu er han fandme mærkelig". Og så siger jeg til ham: "Ved du hvad, jeg skal hente vores dreng til fodbold, så nu må du lige vente lidt". Jeg prøver virkelig at tænke igennem hvad fanden gør jeg, ikke? Jeg ved godt, at der sidder en ovenpå og ser fjernsyn [den anden søn]. Så sker der så det, at han kommer efter mig og siger: "Sagde jeg ikke til dig, hvad der ville ske, hvis du lyver?". Og så var jeg sådan lidt: "Jo, jo nu snakker vi sammen i aften. Nu henter jeg lige vores dreng". Altså for bare at få ham ned, og så tænkte jeg bare, at jeg skal bare out of here (...) og så lister jeg ovenpå og viser til min dreng, at han skal være stille, og at vi skal ud. Og han [sønnen] følger efter mig. Og så løber jeg med ham ud i bilen, der holder i indkørslen (...). Og så bakker vi, og så kører jeg op og henter min anden dreng fra fodbold, og så kører jeg bare ad helvedes til. Og så ved jeg godt, at jeg ikke kan tage hjem. Altså så er der ikke rigtig noget valg. Altså så måtte vi afsted" (Bilag T: 234-235).

I ovenstående citat er det dermed tydeligt, at Gitte i dette øjeblik oplever et udslagsgivende vendepunkt, da hendes (eks)partner truer hende på livet, hvilket tvinger hende til at flygte fra hjemmet. Det samme ses af Livs fortælling, idet hun gentagne gange oplever at være udsat for massiv, eskalerende vold:

"Han havde holdt mig vågen hele natten og tæskede mig og voldtog mig. Og så næste morgen tvinger han mig til, at jeg skal køre ham på arbejde. Så tager han så min telefon med ind på hans arbejde, og beder mig om, at jeg skal holde og vente der hele dagen, indtil han har fri, så han vidste, hvor han havde mig. Men han

havde så heldigvis ikke taget min bilnøgle med ind, så da han er gået ind på arbejde, så starter jeg jo selvfølgelig min bil, og så kører jeg ned til min mor” (Bilag O: 141).

Liv oplever her en kraftig voldseskalerende handling, som gør hende bange og får hende til at opsøge hjælp hos sin mor. Dog fremgår det, at denne specifikke handling ikke bliver et udslagsgivende vendepunkt for Liv, men at en anden voldseskalerende handling efter fødslen af deres datter bevirker, at hun endeligt siger stop. Liv beretter: *“Men så gik tiden, og jeg fødte hende, og jeg tror hun var tre uger gammel, der forsøgte han at slå mig ihjel. Og der gik det ligesom op for mig, at han altså ikke ville ændre sig, heller ikke selvom vi har fået det her barn” (Bilag O: 152).* I forlængelse heraf er det bemærkelsesværdigt, at Liv nu oplever, at den eskalerende vold bliver udslagsgivende for hende, hvilket andre og lignende voldseskaleringer tidligere i forholdet ikke har været. Der ses dog en væsentlig ændring i Livs liv på dette tidspunkt, i og med at den udslagsgivende, voldseskalerende hændelse netop forekommer *efter* fødslen af datteren. Det antages derfor, at datterens tilblivelse, i samspil med voldseskaleringen, har medført, at bægeret flyder over for Liv.

På samme måde, som henholdsvis Gitte og Liv, oplever Solvej, at hendes (eks)partners voldelige og eskalerende adfærd har medvirket til, at hun måtte erkende, at det var for farligt for hende at blive i relationen, hvorfor den eskalerende vold bliver et udslagsgivende vendepunkt for hende (Bilag N). På baggrund heraf opstår spørgsmålet om, hvorvidt kvinderne var blevet i det voldelige forhold, såfremt de ikke havde oplevet trusler på livet og/eller livstruende episoder. Derfor er det også interessant, hvorledes motivet bag kvindernes vendepunkter skyldes deres egen motivation for en livsændring eller forekommer som en livsnødvendighed for overlevelse. I litteraturreviewet skildres det netop, at eskalerende vold, der bringer partner-voldsofrets liv i fare, ofte er en afgørende faktor for, at partnervoldsofret bryder med (eks)partnere (Lev Uden Vold, 2020; Barret & St. Pierre, 2011; Saur & Grøvdal, 2019).

I forlængelse heraf er det et betydningsfuldt fund, at Merete og Lilly ikke oplever (eks)partnerens livstruende adfærd som udslagsgivende vendepunkter (Bilag P; Bilag M). Lilly udtrykker derimod, at hun ventede på, at der skulle opstå en skelsættende eskalerende episode:

”Altså jeg har været bange for ham i rigtig lang tid, men jeg har også følt på en måde, at der skulle ske et eller andet før, at jeg kunne tillade mig at melde det, selvom der er sket en masse ting. Men jeg følte, at der skulle ske noget nyt. Som

sagt, så jeg ligesom havde en grund til, at "nu tager jeg på politistationen og anmelder ham, ikke?" (Bilag M: 108).

I forlængelse heraf fortsætter Lilly sin fortælling og beskriver det, der bliver det udslagsgivende vendepunkt for hende:

"Men så er der så en dag - en helt almindelig dag, hvor vi skal mødes - og så siger han til mig: "Ej, men jeg har lavet en kage til dig". Og jeg er sådan: "Har du lavet en kage til mig?". Han gør aldrig noget for mig normalt, vel? Men jeg tænker: "okay", og jeg havde det lidt dårligt med den her kage, ikke? Men så tænkte jeg: "Prøv at lade være med at beskyjde ham for alt muligt. Det gør du altid. Nu tager du bare imod den her kage, og så må vi se, hvad der sker, ikke?". Men han er meget sådan ivrig for, at jeg skulle spise den her kage, og jeg skulle spise den hurtigt, men det gør jeg så ikke. Jeg tager den med hjem til mine forældre, og spiser den to dage efter på tom mave. Og jeg er alene, og spiser den her kage, og lige pludselig så vender og drejer hele verden. Altså jeg kan slet ikke være i mig selv. Jeg får nærmest sådan et angstanfald, og mit hjerte banker (...) og jeg bliver så bange, og jeg bliver svimmel, og jeg besvimer faktisk på et tidspunkt. Altså ja...jeg har det rigtig dårligt i rigtig lang tid. Og så ser mine forældre mig på den her måde, hvor jeg faktisk kalder efter hjælp, og jeg er sådan: "Der er et eller andet helt galt. Jeg kan slet ikke styre mig selv". Og så kører de mig på skadestuen. Og imens jeg kører på skadestuen, så går det op for mig, at den her kage, det er det eneste, jeg har spist i dag. Altså der må være et eller andet i den her kage. Ja, og det var så rigtigt. Der var... altså jeg fik så taget en test for THC, og det er jo...altså han har jo så lavet en hashkage" (Bilag M: 110).

Det tydes således, at Lillys udslagsgivende vendepunkt ikke har været forårsaget af en eskalerende, fysisk, voldelig handling, men derimod drugging samt massiv utroskab (Bilag M).

Ud fra ovenstående skildres et mønster, der viser, at syv af de otte partnervoldsofre har oplevet, at volden eskalerede, men der erfare en forskel i, at voldseskaleringen ikke hos alle partnervoldsofre blev udslagsgivende vendepunkter for, at de forlader deres (eks)partner.

7.3.4 Moderrollen

Af specialets empiri fremgår det endvidere, at et vigtigt vendepunkt i brydningsfasen og i den hjælpsøgende proces relaterer sig til kvindernes børn og deres moderrolle. Dette italesættes eksempelvis af Abbie:

”Jeg tror hele tiden, at jeg havde en forhåbning om, at jeg bare gerne ville have det godt, og at jeg kunne være en mor over for mine børn - sådan en god mor. Og hvordan kunne jeg passe på mig selv og dem i forhold til ham? Så jeg tror simpelt hen, at det var... I virkeligheden er det også, hvad kan jeg gøre for mine børn for at skåne dem allermest muligt og få noget hjælp til det? I virkeligheden var det jo lige så meget børnene, ikke?” (Bilag S: 219).

For Abbies vedkommende blev hensynet til børnene og deres trivsel et indflydelsesrigt vendepunkt i forhold til, at hun opsøgte hjælp til at forlade den voldelige (eks) partner. Abbie italesætter endvidere, at volden forårsagede, at hun følte, at hun ikke kunne være den mor, som hun ønskede at være: *“De der stemninger og sådan nogle ting, som børnene er i - det kunne jeg heller ikke se mig selv i, og jeg kunne ikke længere kigge på mig selv. Jeg var ikke den mor, som jeg gerne vil være, og alle de ting der”* (Bilag S: 210). For Abbie var henholdsvis hensynet til børnenes trivsel samt hendes eget syn på sig selv i moderrollen et væsentligt vendepunkt i forhold til at bryde med (eks)partneren.

Da Liv spørges ind til, hvorvidt hun skulle tage tilløb til at forlade sin (eks)partner, responderer hun: *“Ja, eller jeg vil sige det krævede faktisk min datter - en der reddede mig, som jeg siger. Jeg havde ikke styrken uden”* (Bilag O: 141). Senere i samtalen uddyber Liv dette gennem følgende udtalelse:

“(...) men det var som om, at da jeg fik hende, der fik jeg virkelig sådan en styrke til at holde fast i min beslutning om, at skulle gå fra ham, og jeg tror netop det er fordi, at nu har jeg skulle passe på andre end mig selv bare. Ja, altså det er jeg helt overbevist om, at det har været sådan altafgørende for, at jeg kunne komme væk fra ham, og så stå fast i det” (Bilag O: 152).

I forestående afsnit udledes det, at Livs udslagsgivende vendepunkt blev affødt af en eskalerende voldshændelse, men fordi at Liv på dette tidspunkt er blevet mor, og derfor har andre end sig selv at skulle beskytte, afføder dette en antagelse om, at datterens tilblivelse i kombination

med den eskalerende voldshændelse derfor bliver et udslagsgivende vendepunkt for Liv. Som Livs udtalelse også indikerer, så har datteren haft en indvirkning på, at Liv netop ikke vender tilbage til (eks)partneren igen, som det tidligere har været tilfældet. På den måde bliver datteren således et indvirkende element til, at Liv endeligt bryder med volden og er fastholdende i beslutningen herom.

Af Meretes fortælling tydeliggøres det, at hendes graviditet netop blev et udslagsgivende vendepunkt:

“Jeg tror, det er det her med, at det her kan jeg jo ikke have et barn i. Jeg har jo haft bevidstheden om, hvor forkert det var, og hvad han gjorde ved mig langt hen ad vejen, men samtidig også et håb om, at det der vidunderlige menneske, som jeg blev så vanvittigt forelsket i, og som jeg synes kunne alt, at han ville mig også og ville de gode ting han kunne. Men jeg kunne ikke se mig ud af det længere, da der begyndte at være én der rumsterede rundt i maven på mig” (Bilag P: 164).

Merete udtrykker herefter, at netop dette vendepunkt har været udslagsgivende for hende, da det har fået hende til at forstå, at parforholdet var farligt for hende at blive i (jf. 7.3.3). Dertil nævner Merete, at det ikke var dødstruslerne, men snarere frygten for at der ville ske hendes ufødte barn noget, hvis ikke hun forlod (eks)partneren, der fyldte mest. Dette er således sammenligneligt med pointer fra den eksisterende forskning, som finder, at graviditet kan være årsag til, at partnervoldsofre bryder med volden (Vatnar & Bjørkly, 2009a). I denne forbindelse er det interessant, at Meretes udslagsgivende vendepunkt således ikke bliver affødt af trusler på livet fra (eks)partneren, som tidligere anskuet hos Gitte, Liv og Solvej, men derimod er forårsaget af graviditet.

7.4 Analysedel 3: Barrierer i den hjælpsøgende proces

Som led i specialets problemformulering er der i følgende delanalyse et særligt fokus på, hvilke barrierer der erfares hos henholdsvis partnervoldsofre og de fagprofessionelle informanter i den hjælpsøgende proces. Således er det i overvejende grad de negative erfaringer, som partnervoldsofrene har gjort sig, der vil berøres i nærværende delanalyse. Førend informanternes barrierer i den hjælpsøgende proces udfoldes og analyseres, findes det nødvendigt at *beskrive* de barrierer, som partnervoldsofrene har erfaret hos henholdsvis formelle og uformelle parter.

7.4.1 Erfarede barrierer med formelle og uformelle hjælpeinstanser

Gitte og Liv er de eneste af specialets partnervoldsofre, som har haft et krisecenterophold. Begge kvinder har mange gode erfaringer med hjælpen, men de adskiller sig i de barrierer, de har mødt undervejs. Gitte har været på krisecenter med sine to børn, hvortil hendes oplevede barrierer relaterer sig til hjælpen til hendes børn, snarere end hjælpen til hende selv:

“(...) jeg synes først og fremmest, at børnene er de store tabere i det her (...). Jeg synes mine børn i den grad er blevet overladt til sig selv, og jeg har hele tiden fået at vide, at det er mig, der er det bærende element (...) Jeg er faktisk virkelig chokeret over, hvor lidt fokus der er på børnene (Bilag T: 240).

I vejen ud af volden har Gitte af sikkerhedsmæssige årsager været nødsaget til at opsøge hjælp hos et krisecenter, fordi hun følte sig truet på livet. Men i Gittes udtalelser fremhæver hun, at et krisecenterophold for hende ikke var ønskværdigt, men noget hun følte sig tvunget til. Gitte beskriver, hvordan hjælpen på krisecentret derfor ikke var ideel for hende, idet hun hverken følte sig tilstrækkelig hjulpet eller bedre sat ved opholdets ende. Gitte fortæller: *“Altså jeg er på ingen måde veludhvilet eller parat til at stå selv”* (Bilag T: 240-241). I forlængelse hertil udtrykker Gitte, at hun ser det som en udfordring, at hendes (eks)partner ingen hjælp modtager efter bruddet, til trods for at det er ham, der forårsager problemerne mellem dem. Dermed opfatter hun sit krisecenterophold som en formålsløs hjælp, idet hun netop ikke føler, at det er hende, der har behov for hjælpen, men derimod (eks)partneren (Bilag T). Liv har tilmed boet på krisecenter med sit barn, men hun har tværtimod ikke oplevet nogle barrierer, der knytter sig til sit barn. Derimod oplever hun at være overladt til sig selv på områder, der relaterer sig til råd og vejledning vedrørende de verserende politi- og myndighedssager, hun havde kørende sideløbende. Men fordi Liv netop også havde et stort behov for at få hjælp på dette område,

oplevede hun dette som en barriere på krisecenteret (Bilag O). Liv og Gitte er eksempler på, at kvindernes behov på krisecentret netop adskiller sig markant.

Abbie har ligeledes oplevet barrierer forbundet med den hjælp, som hun erfarede i forbindelse med, at hun rakte ud til et krisecenter. Hun fortæller bl.a., at hun opsøgte hjælp hos Danner på et tidspunkt i sin hjælpsøgende proces, hvor hun både havde behov for selv at forstå sin situation, men også at blive forstået. Abbie fortæller:

“Jeg ringer faktisk til Danner og får en samtale med en rådgiver derinde. Og jeg føler ‘gud nu er der faktisk hjælp at hente’, og så siger hun, at det lyder meget som om, at det kunne være rigtig godt, hvis jeg kom i et eller andet forløb, men at de ville ringe tilbage til mig, fordi der var ventetid på nogle måneder. Og det var jo lang tid for mig på det tidspunkt. Men hun vil ringe tilbage, når der ligesom var mere jeg skulle vide. Og jeg gik faktisk hver dag og ventede i de her måneder, og bare så frem til det. Det var ligesom min redning. Men hun ringede aldrig” (Bilag S: 216).

Abbie udtrykker efterfølgende en frustration over, at hun på det tidspunkt, hvor hun lige havde brudt med (eks)partneren, og dermed havde behov for professionel støtte, ikke oplevede at blive mødt med tilstrækkelig hjælp. Dette til trods for, at hun, af en krisecentermedarbejder var blevet anerkendt i, at hun havde behov for hjælp, og derfor havde forhåbninger om, at dette blev indfriet.

Solvej har oplevet en lignende udfordring, i takt med at hun opsøger ambulante rådgivning hos Lev Uden Vold. Hun fortæller, hvordan hun i sin henvendelse havde behov for ‘her og nu’ sparring og støtte med henblik på at vide, hvordan hun skulle forholde sig til bruddet og (eks)partnerens stalkende adfærd. Hun italesætter, hvordan hun bliver kasterbold mellem adskillige fagfolk, som til sidst erkender, at Solvej er berettiget til et psykologisk ambulante forløb hos Mødrehjælpen. Solvej beskriver dette som tids- og ressourcespild, da hun på daværende tidspunkt havde behov for en direkte henvisning til Mødrehjælpen, som kunne give akut hjælp (Bilag N).

Merete fortæller, at hun har opsøgt en psykolog med ønsket om at blive bekræftet i, at hendes parforhold var voldeligt. Psykologen anerkender Merete og opfordrer hende til at forlade (eks)partneren, men siger samtidig til hende:

““Mit bedste råd til dig, Merete, det er at stikke af og tage benene på nakken og løbe, men jeg kan mærke på dig, at du har besluttet, at det vil du ikke, så det er faktisk spild af penge for dig at komme her hos mig, for jeg kan ikke hjælpe dig, når du selv så aktivt vælger at være i det”” (Bilag P: 159).

Merete fortæller, at hun efter besøget hos psykologen beslutter sig for at forblive i den voldelige relation, fordi hun håber på, at (eks)partnerens voldelige adfærd med tiden vil nedtrappes. Merete beskriver, at hun på trods af psykologens afvisning, føler sig tilstrækkeligt hjulpet i form af, at hun anerkendes i sine oplevelser af at leve i et voldeligt parforhold. Dermed bevirkede Meretes besøg hos psykologen, at hun således ikke så et behov for at opsøge yderligere hjælp på daværende tidspunkt (Bilag P).

Flere af kvinderne udtrykker også barrierer, som er forbundet med uformelle parter. Bella og Solvej beskriver heriblandt, at de har oplevet, at flere af deres veninder har svigtet dem undervejs i både brydningsfasen og den hjælpsøgende proces. Bella nævner eksempelvis, at hendes bedste veninde gik bag om ryggen på hende:

“Hun valgte en dag at fortælle ham, at når først huset var solgt, så var jeg den, der var skredet. Hun er jo så ikke min veninde mere, men det var jo frygteligt, at hun fortalte ham det. Og det gjorde jo, at jeg hele tiden skulle være forsigtig ift., hvad jeg gjorde, og hvem jeg fortalte noget til” (Bilag L: 90).

Bella italesætter hertil, at venindens handling får hende til at udvikle en frygt for, at volden ville eskalere i tiden op til, at deres hus bliver solgt. Bella fortæller herefter, hvordan episoden har været en medvirkende årsag til, at hun i en længere periode efterfølgende har været præget af en frygt for dels at åbne op om volden til andre, og dels at volden skulle eskalere.

Der er ligheder at spore i Solvejs fortælling, idet hun også har oplevet et svigt fra sine veninder. Hun beskriver, at hun i takt med, at hun åbner op omkring volden til veninder, oplevede en ‘overdrevet’ nysgerrighed. I begyndelsen følte Solvej sig anerkendt og støttet af veninderne, men gradvist fornemmede hun, at deres såkaldte støtte i højere grad kunne karakteriseres som en nysgerrighed, der alene omhandlede retssagen mod (eks)partneren. Solvej italesætter at opleve et svigt og en pinlighed over, at venindernes støtte var falsk (Bilag N). I relation hertil fortæller Lilly desuden, at hun i sin åbenhed omkring det voldelige forhold har oplevet en nedværdigelse og bebrejdelse fra sin far, hvilket hun udtrykker har besværliggjort hendes videre vej i den hjælpsøgende proces (Bilag M). Dette vil videre udfoldes i det følgende afsnit.

Det er således fremtrædende, at partnervoldsofrenes erfarede barrierer i den hjælpssøgende proces hos henholdsvis formelle og uformelle parter adskiller sig. Det ses eksempelvis, at Gitte ikke oplever, at krisecenteropholdet er den ideelle hjælp for hende, hvilket Liv derimod gør. Dette underbygger bl.a., at dét der opleves som den optimale hjælp hos én kvinde, ikke nødvendigvis opfattes på samme måde for en anden.

7.4.2 Stigmatisering, skyld og skam

Det er gennemgående for samtlige af specialets partnervoldsofre, at de på den ene eller anden måde har oplevet frygt, skyld, skam og/eller stigmatisering undervejs i det voldelige forhold samt i brydningsfasen, hvilket har afholdt dem fra at opsøge hjælp. Liv, Abbie, Lilly, Solvej og Merete udtrykker, at følelsen af skam har været en gennemtrængende og primær årsag til, at de skjulte volden og forblev i forholdet (Bilag O; Bilag S; Bilag M; Bilag N; Bilag P). De fortæller, at skamfølelsen udløste en fornægtelsestilstand i forhold til at underkende det, de blev udsat for (Lundgren, 2001). Dette til trods for, at de ad flere omgange blev konfronteret med den voldelige (eks)partners adfærd af udenforstående. Dette understøttes netop hos Solvej, hvor fornægtelsen var fremtrædende: *"Der var nogen, der var bekymret for mig. Og det fik jeg jo talt mig ud af"* (Bilag N: 123). Dette skildres også hos Merete, som siger: *"Det benægtede jeg ret langt hen ad vejen, når jeg blev spurgt om det. Men der vælger jeg at blive i det (...)"* (Bilag P: 159-160). Ud fra Merete og Solvejs erfaringer ses en fornægtelsestilstand, der forstås at optræde som en naturlig del af partnervoldsofrets adfærd, når de i en længere årrække lever i gentagen vold, som gradvist normaliseres (Lundgren, 2004a). Endvidere kan fornægtelses-tilstanden også udspringe af en indre skamfølelse, som tydes hos flere af kvinderne, og som de tilmed frygter vil forstærkes, hvis de erkender volden over for andre. Således kan der blandt partner-voldsofrene spores en ikke-erkendt skam (Scheff, 1990). Flere af kvinderne skildrer endvidere, at fornægtelsen og skammen har været forbundet med en følelse af utilstrækkelighed, hvilket betragtes som kvindernes indirekte måde at begrebsliggøre deres skamfølelse på. Den gennemgående fornægtelse af både volden og skammen hos kvinderne forstås således, at fornægtelse og/eller hemmeligholdelse netop er et udtryk for manglende erkendelse af volden og skamfølelsen (Scheff, 1990). Dette kan hermed bevirke, at kvinderne fastholdes i den voldelige relation, hvilket bl.a. underbygges af Liv: *"Det var lidt skamfuldt, men også det der med at føle, at jeg var ikke klar eller kunne komme væk fra ham, så jeg synes simpelthen, det var pinligt at skulle sige højt og så stadig være i det"* (Bilag O: 140). Politibetjenten, Karin, understøtter Livs oplevelse, og tilføjer, at: *"Jeg tror også, at der for nogle, stadigvæk er en skam i det (...) de skamfulde tanker omkring, "hvorfor gik jeg ikke før", "hvorfor har jeg fundet mig i det her"*

osv.”” (Bilag Q: 187). Karins beskrivelse af skammen som værende ‘normal’ for partnervoldsofre underbygger således, at der også kan opleves en frygt for fordømmelse fra andre, i takt med at kvinderne erkender volden (Goffman, 2014). Dette er således sammenligneligt med den eksisterende forskningslitteratur, som skildrer, at fornægtelses-tilstanden forekommer som en barriere i partnervoldsofres hjælpsøgende proces (Saunders & Andersson, 2003).

Frygten for andres reaktioner erfares endvidere som en barriere, der har afholdt flere af partnervoldsofrene fra at italesætte volden og opsøge hjælp. Gitte, Merete, Abbie og Lilly beretter, at de af andre er blevet mødt med forbavselse over, at de ikke blot bryder med (eks)partneren (Bilag T; Bilag S; Bilag M; Bilag P). Lilly beskriver således, at de få personer, som hun har betroet sig til, udviste stor bekymring for hende, men samtidig oplevede hun også en uforstående adfærd og vrede over, at hun ‘ikke bare forlod ham’ (Bilag M). Lilly undertrykker, at hendes far bebrejdede hende på en måde, der fik hende til at føle sig utilstrækkelig og ked af det over, at hun ikke på et tidligere stadie formåede at bryde med (eks)partneren:

” (...) de bliver også sure på mig - eller i hvert fald min far, fordi han var sådan, “jeg har opdraget dig bedre end det her, hvorfor føler du ikke, at du fortjener bedre?” Det er jo også hårdt, men jeg tror bare, at han måske har svært ved at sætte sig ind i, hvorfor eller hvad psykisk vold egentlig er?” (Bilag O: 106-107).

Det kan ud fra Lillys beretning diskuteres, hvorvidt hun har oplevet at blive stigmatiseret på baggrund af, at hun har levet i et voldeligt forhold. På den ene side kan farens udmelding siges at have et kærligt og opmuntrende afsæt, da han udtrykker, at hun er mere værd, end det hun affinder sig med. På den anden side kan Lillys fars reaktion opfattes som en fordømmelse af Lillys person, idet hans forestilling om hvordan hun bør agere, adskiller sig fra hendes handlinger (Goffman, 2014). Af Lillys egen udtalelse udledes det dog, at hun opfatter farens kommentar på en fordømmende måde. Dette kan sammenholdes med Merete og Gittes erfaringer, idet de udtrykker, at flere af deres veninder har stillet dem et ultimatum, hvori de må vælge mellem den voldelige (eks)partner eller venskabet (Bilag P; Bilag T). Her har venindernes intention bag formentlig været udløst af kærlighed, hvorimod Merete og Gitte i stedet har følt sig fordømt. Netop frygt for fordømmelse beskriver flere af partnervoldsofrene også som årsag til, at de har trukket sig fra sociale relationer, hvilket har medført en isolation (Bilag M; Bilag O; Bilag P; Bilag R; Bilag S). I situationer hvor partnervoldsofrenes netværk får kendskab til volden, er det en svær balancegang at skulle distancere sig fra den voldelige relation, som kvinderne befinder sig i, uden at risikere at tage afstand til partnervoldsofret. En afstandstagen til

partnervoldsofret afføder således en risiko for, at kvinderne dels oplever en nedgørelse, og dels oplever en yderligere isolering (Goffman, 2014).

Oplevelsen af stigmatisering og skam er desuden et område de fagprofessionelle informanter italesætter. Krisecentermedarbejderne Panama, Mai og Rikke udtrykker alle, at særligt skamfølelsen fylder, når partnervoldsofrene møder op på krisecentret. Dog mener de, at det er en naturlig følelse, som opleves undervejs i brydningsprocessen (Bilag H; Bilag I; Bilag U). Rikke forklarer: *"Det er enormt skamfuldt, og det er nok den anden dominerende følelse, når man ligesom er kommet bag om det hele. Altså meget skam i forhold til det med, at man har ladet sig selv været udsat for de her ting"* (Bilag U: 256). Rikkes understregning af skammens omfang, genkender Panama og Mai ligeledes. Mai fortæller, at skammen, specielt hos ressourcestærke kvinder, er dominerende: *"Det kan også være enormt skamfuldt at tage på et krisecenter - særligt for meget ressourcestærke kvinder, fordi man ønsker hjælp"* (Bilag I: 40). Netop dette underbygges af Gitte, Bella og Solvej, der betegner sig selv som ressourcestærke kvinder, hvormed de bl.a., på denne baggrund, havde svært ved at erkende behovet for hjælp (Bilag L; Bilag T, Bilag N). I Gitte, Bella og Solvejs tilfælde tydes en undertrykt og hemmeligholdt skam over, at de trods deres ressourcestærke ståsted, var endt i et voldeligt forhold, som de har været nødt til at bede om hjælp til at komme ud ad. Der ses således en stærk kontrast mellem kvindernes sårbare situation og behovet for hjælp samt deres eget selvbillede, som ressourcestærke, selvstændige kvinder. Hertil forstås hvorfor Solvej, Bella og Gitte føler, at det er svært at erkende behovet for hjælp, da de frygter at tabe ansigt (Goffman, 2014; Scheff, 1990). I relation hertil italesætter Solvej netop dette, fordi hun oplever en nedgørelse fra sin veninde, da hun får viden om det voldelige forhold: *"Jeg hørte faktisk fra en veninde, som sagde 'dét der, det ville aldrig være sket for mig'"* (Bilag N: 126). Solvej udtrykker endvidere, at hendes veninde gav hende følelsen af svaghed og forlegenhed, hvormed hun ytrer:

*"Mange mennesker tror stadig, at det er sådan, det er. Ja altså at man er svag (...)
Så det var også sådan en, som jeg lige selv skulle have på plads inde i mig selv igen. Jeg synes da nok, at jeg klarer mig meget godt. Jeg ser ikke mig selv som...
det handler jo ikke om at være svag og dum"* (Bilag N: 126).

Det ses, at Solvej oplever en stigmatisering, fordi der hos veninden forekommer en uoverensstemmelse mellem Solvejs personlige- og sociale identitet (Goffman, 2014). Herigennem har veninden formentligt skabt nogle forestillinger, som ikke stemmer overens med 'normen' for,

hvad Solvej repræsenterer, og samtidig også kan være påvirket af, at veninden, og øvrige udenforstående, har nogle forudindtagede holdninger til, at partnervoldsofre er svage og sårbare. Det er gennemgående for flere af kvinderne - særligt for dem som beskriver sig selv om ressourcestærke - at de fastholdes i den voldelige relation, fordi de er fanget i en kognitiv dissonans, som forårsager, at det er svært for kvinderne at blive konfronteret med udenforståendes forudindtagede holdninger om, hvordan det 'ideelle' partnervoldsoffer tager sig ud. Herigennem tydes at flere af kvinderne, grundet skam og frygt for stigmatisering, trækker sig, hvormed de isolerer sig for netop at undgå konfrontationen fra omgangskredsen.

7.4.3 Manglende netværk

Kvinderne beretter om det voldelige forhold, som værende præget af en fornægtelses- og/eller skamfølelse, hvilket har medvirket til, at de har følt sig socialt isolerede. Størstedelen af kvinderne udtrykker, at de har trukket sig mere og mere fra sociale relationer og arrangementer, des mere de blev spundet ind i (eks)partnerens voldelige adfærd (Bilag O; Bilag R; Bilag L; Bilag M). Heriblandt nævner Solvej: *"(...) jeg stod helt alene, og følelserne stod jeg alene med* (Bilag N: 129). Abbie oplever en anden form for isolering, som adskiller sig fra Solvej og flere af de øvrige kvinder. Hun fortæller: *"Det var ikke fordi, jeg var bange for, hvordan de skulle se på mig, men mere sådan båndet til dem. Der var nogle, der fornemmede, hvad der foregik, og i stedet for at konfrontere mig, så trak de sig mere og mere fra venskabet* (Bilag S: 90). Abbies oplevelse anskues som en ufrivillig isolering fra sin omgangskreds, idet hun ikke har følt sig forstået og/eller anerkendt i sin situation, hvilket således indikerer, at relationen til omgangskredsen har været præget af usikkerhed. Dette skyldes, at Abbies netværk ikke er lydhør over for hende, og de behov hun har for at blive forstået, hvilket afføder en mangel på respekt fra netværket, som kan forværre Abbies føromtalte skam- og pinlighedsfølelse (Bilag S). Den isolerende adfærd taler således ind i, at den kognitive dissonans, som flere kvinder forstås at finde sig i, udfordrer deres handlemuligheder og lyst til at bryde med denne isolering, fordi de er hæmmet af skam (Scheff, 1998).

Flere af partnervoldsofrene fortæller desuden, at den sociale isolering med tiden er blevet værre (Bilag O; Bilag M, Bilag P; Bilag N). Lilly, Liv og Solvej udtrykker, at lysten til at være social forsvandt, fordi deres (eks)partnere konstant ville kontrollere, hvem de skulle være sammen med (Bilag M; Bilag O; Bilag N). At partnervoldsofrene identificerer det voldelige forhold som værende præget af isolation, genkender de fagprofessionelle informanter. Politibetjenten, Karin, udtrykker en forbavselse herfor: *"(...) det er lidt tankevækkende (...) det er ikke sådan, at de virker til at have et kæmpe netværk, der kan gribe dem"* (Bilag Q: 190). Det

manglende sociale netværk opleves som en barriere i partnervoldsofrenes hjælpsøgende proces, hvortil det ses, at den manglende støtte forhindrer kvinderne i at erkende volden og dermed bryde med (eks)partneren. Krisecentermedarbejderen, Mai, underbygger pointen herom: *”Jeg oplever helt klart, at det er en styrke, hvis man har et netværk, der har forståelse for en og man kan række ud til. Det er meget brugbart, men det er sjældent, at vi ser, at der er et normalt netværk”* (Bilag I: 34). Mais udtalelse er én blandt flere, og indikerer således, at manglen på netværk betragtes som ‘normen’ hos partnervoldsofre, hvilket udløser flere barrierer i kvindernes hjælpsøgende proces.

I forlængelse heraf opstår en undren over, hvad årsagen bag det manglende netværk og den tiltagende isolerende adfærd skyldes. På den ene side ses, at kvinderne, grundet skam og frygt for stigmatisering, bevidst trækker sig fra deres sociale netværk. På den anden side antages det at være opslidende for kvindernes omgangskreds gentagne gange at opleve, at kvinderne henholdsvis forlader og går tilbage til den voldelige (eks)partner. Dette til trods for, at netværket ofte har forsøgt at hjælpe kvinderne ud af volden, hvormed de i sidste ende føler sig nødsaget til at trække sig, fordi det kan være drænende at stå på sidelinjen og være handlingslammet. Dette underbygger således, at der er flere processer i spil, når det vedrører kvindernes isolerende adfærd og manglende støtte fra det sociale netværk. Herigennem er det således ikke kun kvinderne selv, der berøres af volden, men derimod også det fastholdende netværk på sidelinjen, som tilmed udsættes for “passiv vold” gennem partnervoldsofret.

7.4.4 Manglende viden samt oplysning på området

Det er gennemgående i flere af informanternes fortællinger, at manglende viden og forståelse for, hvad det vil sige at være udsat for partnervold, udgør en barriere for, hvorvidt partnervoldsofrene opsøger og får hjælp. I relation hertil optræder to forskellige former for manglende viden; den der knytter sig til partnervoldsofrene selv, og den der knyttes til udenforstående.

Det fremgår af de fagprofessionelles udtalelser, at en del af de kvinder, der opsøger hjælp på krisecentre, først indser, at de er berettigede til hjælp, når de får begrebsliggjort den vold, de har været udsat for. Panama fortæller:

“(...) der er rigtig mange kommentarer med: ”Ej, jeg skal ikke tage pladsen fra en anden, der har mere behov for det” eller ”ej, jeg er jo ikke rigtig udsat for vold”. Ja, og de kommentarer får vi ofte, og så når vi begynder at forklare om vold, så kan de måske godt se nogle af tingene, og vi begynder at snakke om effekterne af

vold, hvad det gør og sådan noget (...) så det ser vi ret ofte - at de normaliserer den her vold. At det ikke er så slemt, som vi ser som fagpersoner” (Bilag H: 19).

Panamas udtalelse underbygger tilmed den ydmyghed, som kvinderne med tiden udvikler i det voldelige parforhold, hvor (eks)partnerens manipulerende adfærd og ansvarsforskydelse, forårsager at kvinderne på denne baggrund tilsidesætter sig selv til fordel for andre. Dette skyldes, at de netop har tillært sig denne adfærd i det voldelige parforhold, hvor det har været normen, at kvinderne har været tilsidesat (Bilag N; Bilag O; Bilag P; Bilag T; Scheff, 1990). Mai underbygger ligeledes, at flere partnervoldsofre negligerer deres voldsudsathed - specielt i de tilfælde, hvor der ikke har været fysisk vold involveret:

“Der er mange, der siger, “jamen, jeg har jo ikke været udsat for fysisk vold”, men så begynder man at spørge lidt ind til det, og så identificerer vi, at der har været mange andre former for vold end den fysiske vold, men at kvinden ikke rigtig har opdaget det, fordi den her lidt forældede version af at vold skal være fysisk” (Bilag I: 35).

Ud fra ovenstående udtalelser anskues, at flere partnervoldsofre ikke har tilstrækkelig viden omkring partnervold, og at den netop er mangefacetteret og forekommer gennem andet end fysiske handlinger.

På samme vis findes der blandt partnervoldsofrenes udtalelser indikationer på, at der florerer misvisende viden samt myter omkring, hvilke konsekvenser det kan have for partnervoldsofre at opsøge hjælp fra krisecentre. De fagprofessionelle informanter, Mai og Maria, erfarer begge dette, hvortil Mai forklarer:

“Så er der også det her med, at der går en historie med, at hvis man tager på krisecenter og forlader volden og faren til børnene, så får man tvangs fjernet sine børn. Det har tit været en del af volden, det her med, at hvis du går og tager på krisecenter, så fjerner kommunen dine børn” (Bilag I: 40).

Det er tydeligt, at trusler om tvangs fjernelse i de situationer, hvor et krisecenterophold er i kvindernes overvejelser, fremsættes af voldsudøveren, som led i en kontrolstrategi, der skal fastholde partnervoldsofret i relationen (Lundgren, 2001). Således tydes det af informanternes fortællinger, at voldsudøverens kontrolstrategier har indvirkning på de myter, der florerer,

hvorigennem (eks)partnerens hensigt bag truslerne netop får den ønskede virkning. Dermed udgør denne misinformation en barriere for kvindernes vej ud af volden. I forlængelse heraf antages det, at mere oplysning og viden omkring partnervold kan være med til at aflive disse myter, og dermed mindske partnervoldsofrenes afholdelse i at opsøge krisecenterhjælp.

Desuden italesætter flere af informanterne, at de oplever, at udenforståendes manglende viden omkring vold og voldens dynamikker, ligeledes medfører en manglende forståelse. Oplevelsen af ikke at blive forstået udgør således en barriere for, at kvinderne opsøger hjælp, hvilket netop indikeres i Abbies udtalelse: *“Så jeg fortalte, at jeg havde brug for, at folk forstod det. Og jeg lavede jo nærmest ikke andet end at prøve at få folk til at forstå det her i håb om hjælp, men det tror jeg bare, at de simpelthen ikke kunne* (Bilag S: 215). At Abbie ikke oplever forståelse, da hun opsøger hjælp, medfører, at hun sættes tilbage i sin brydningsproces, fordi hun mangler anerkendelse af, at hun lever i et voldeligt og usundt parforhold.

Solvej fortæller ligeledes, at hun oplevede en manglende viden omkring vold, som medvirkede til, at hun forsøgte at kompensere herfor ved selv at være åben omkring sin situation som partnervoldsoffer: *“Der var det der hashtag i 2021, omkring vold og “Vi taler højt om vold” eller “Tal højt om vold” eller hvordan det nu var. Den tog jeg meget til mig. Det der med at prøve at være meget åben omkring det (...). Og det der med at prøve at svare på folks spørgsmål”* (Bilag N: 135). I relation hertil fremgår det desuden, at størstedelen af specialets informanter udtrykker en begejstring for specialets undersøgelsesfelt, idet de netop italesætter, at partnervoldsproblematikken kræver en opkvalificering af viden og fokus, som de hermed mener, at deres deltagelse bidrager til. Særligt partnervoldsofrene fortæller, hvordan et skærpet samfundsmæssigt fokus på partnervold kunne have gavnet dem i deres brydningsproces. Gittes pointe underbygger dette:

Der er sådan nogle undersøgelser som jeres jo også så vigtig fordi, jo mere viden des bedre. Jeg havde ikke selv en dyt viden om det her, så det der med lige pludselig at prøve det, har jo også givet lidt stof til eftertanke (...). Sådan at man tidligere i forløbet, når man kommer ind på krisecenter, faktisk har styr på de der ting (Bilag T: 250-251).

Blandt informanterne udtrykkes således en frustration over den manglende viden, hvilket de beskriver har affødt, og til stadighed afføder, en manglende forståelse - både hos dem selv samt fra udenforstående. Dette medfører i flere tilfælde, at specialets partnervoldsofre enten ikke opsøger den rette hjælp for dem, eller hjælp i det hele taget, hvilket i stedet fastholder dem i det

voldelige parforhold. I relation hertil kan det således diskuteres, hvorvidt den manglende viden kan være medvirkende til at fastholde tabuet omkring partnervold, idet partnervoldsofrene hermed hemmeligholder og skjuler volden. Dette kan dermed være forårsaget af en skamfølelse hos partnervoldsofrene, som derigennem også forstærker det tabu, der er forbundet med at italesætte partnervold.

7.5 Analysedel 4: Politiet

Nærværende delanalyse relaterer sig til politiet som en mulig hjælpeinstans. Følgende analyse-del vil adskille sig fra de øvrige, idet denne også vil analysere specialets kvantitative data (jf. 5.3). Under interviewafviklingen har der været et særligt fokus på at skelne mellem den hjælp-søgende proces hos politiet og anmeldelsesprocessen. Dette fokus inddrages ligeledes i nærværende analyse, hvorved det første afsnit vil omhandle de fagprofessionelles samt partnervoldsofrenes erfaringer med politiet, mens de to resterende afsnit vil relatere sig til politianmeldelsen eller manglen herpå.

7.5.1 Politiet som hjælpeinstans

Krisecentermedarbejderne italesætter alle, hvorledes de, på den ene eller anden måde, samarbejder med politiet i partnervolds relaterede sager. Dette fremgår ved, at politiet indimellem afleverer kvinderne på krisecentrene, at krisecentermedarbejderne deltager i eventuelle afhøringer samt ved at krisecentermedarbejderne motiverer og opfordrer kvinderne til at politianmelde, søge et tilhold og/eller en overfaldsalarm (Bilag M; Bilag I; Bilag U; Bilag J). Juristen, Maria, italesætter: “(...) i udgangspunktet er det ikke politiet, man går til, når man er i en voldelig relation, hvor man har brug for beskyttelse. Det tør man simpelthen ikke” (Bilag J: 60). Maria uddyber ikke denne frygt yderligere, hvormed det kan diskuteres, hvilken frygt hun refererer til. På den ene side kan det være frygtindgydende blot at skulle kontakte politiet, fordi dette kan afføde en usikkerhed i forhold til, hvorvidt andre myndigheder også involveres, hvormed frygten for, at børnene fjernes fra hjemmet opstår. På den anden side kan frygten endvidere tænkes at relatere sig til de konsekvenser, det kan have for partnervoldsofret, når den voldelige (eks)partner finder ud af, at der foreligger en politianmeldelse. Begge former for frygt skildres desuden i den eksisterende forskning (Wolf et al., 2003). Modsat Maria beretter Panama, at hun oplever, at kvinderne bruger politiet som hjælpeinstans, men at de ikke politianmelder partner-volden:

“(...) hvis de står i en akut situation, inden de kommer her, så synes jeg faktisk, at der kommer mange ind, der har haft kontakt med politiet på den ene eller anden måde. Men ikke anmeldt. I stedet har de for eksempel ringet til politiet, hvis de har været i en situation, der har været farlig eller lignende” (Bilag H: 25).

Hermed belyser Panama, at kvinderne anvender politiet med formålet om at komme i sikkerhed fra en akut hændelse. Netop behovet for sikkerhed italesætter Bella: *“Jeg ringer til dem [politiet], fordi jeg skal væk, og fordi jeg er nødt til at lægge en plan for, hvordan jeg kommer væk fra ham”* (Bilag L: 89). På samme vis forklarer Lilly, at hun har gjort brug af politiet i form af, at hun har søgt om tilhold mod (eks)partneren:

“Det var dengang efter bruddet, hvor han sig havde fulgt efter mig, og hvor at han tropper op foran min søster, min veninde og jeg på gaden, og bliver rigtig sur, og han bliver aggressiv og råber af os (...) og så opstår der så en konflikt, hvor han skubber til mig og truer mig (...) det var faktisk det, der udløste, at jeg søgte om tilhold” (Bilag M: 107-108).

Det fremgår således, at flere af specialets partnervoldsofre gør brug af politiet med formålet om at opnå sikkerhed, men ikke nødvendigvis vælger at politianmelde volden på dette tidspunkt.

Partnervoldsofrenes møde med politiet ved husspektakler fremhæves ligeledes af flere af informanterne (Bilag I; Bilag U; Bilag H; Bilag J). Henholdsvis Bella, Merete og Liv fortæller, at politiet har været tilkaldt i forbindelse med husspektakler. Hos Bella skete det grundet den tidligere omtalte eskalerende episode i soveværelset, hvor hun selv tilkaldte både vagt og politi (jf. 7.3.3). Merete, som selv er ansat i politiet, har oplevet, at hendes naboer har tilkaldt politiet, da de mistænkte, at hun havde brug for hjælp:

“(...) der er i hvert fald en eller anden konflikt, der resulterer i, at han kaster rundt med sofabordet, og jeg råber (...) det ender med at politiet kommer. (...) Og det er så to jeg kender fra politistationen fra mit arbejde, som står og banker på til husspektakler hjemme hos mig selv. Og jeg bilder dem simpelthen noget ind, og så går de igen” (Bilag P: 158).

Merete forklarer hertil, at hun efterfølgende skriver en mail til de to kollegaer, hvori hun fremsætter en undskyldning for situationen. Grundet Meretes kollegiale relation til de to tilkaldte politibetjente, oplever hun en pinlighed og skamfølelse, hvilket hun, via mailen, forsøger at dække over (Scheff, 1990). I relation hertil afføder dette en diskussion om, hvorvidt Merete har oplevet en frygt for fordømmelse af sine kollegaer. Dette kan være tilfældet da kollegaernes kendskab til, at Merete lever i et voldeligt forhold, risikerer at medføre en uoverensstemmelse i deres forestillinger om, hvem Merete er private sammenhænge, og hvem hun optræder som i

arbejdssøjemed (Goffman, 2014). Dette er til dels sammenligneligt med Solvejs oplevelse, hvor hendes leder får kendskab til det voldelige parforhold (jf. 7.3.2). Dog tillægges et ekstra lag til Meretes fortælling, idet hun er ansat i politiet, hvormed risikoen for fordømmelse forstærkes. Dette skyldes, at det findes særligt tabubelagt at leve i vold, når man arbejder i politiet og netop i denne rolle bl.a. skal tage hånd om sager, der vedrører partnervold.

Ligesom Merete, har Liv gentagne gange haft besøg af politiet, idet hendes naboer har kontaktet politiet. Liv udtrykker:

“Mens jeg var sammen med ham, har de [politiet] været kaldt ud på vores adresse - nu siger jeg bare 6-7 gange af naboer (...) og de kommer jo selvfølgelig op og banker på, og lige hiver mig et par meter væk og spørger, hvad det er, der sker. Men inden vi ligesom lukker politiet ind, så når min ekskæreste at se, at det er politiet, og så får jeg jo pænt meget besked på, at jeg ikke skal sige noget. Så det, vi ligesom siger til politiet, det er bare, at vi har haft et skænderi, men at alt er okay nu” (Bilag O: 143).

Liv fortæller hertil, at hun en enkelt gang blev adskilt fra (eks)partneren, hvor betjentene udtrykte bekymring for hendes velbefindende. Da Liv adspørges, hvorvidt betjentene alene adskilte hende og (eks)partneren denne ene gang, svarer hun:

“Ja, det er det. Og efterfølgende så har jeg også tænkt, at det kunne have været meget rart, hvis de på en eller anden måde kunne gøre noget, så man kommer lidt længere væk fra sin voldsmand, fordi det er jo klart, hvis han står to meter væk, og kan se over på en, at man jo ikke tør at stå og fortælle dem om det” (Bilag O: 144).

Livs udtalelse indikerer, at hun, grundet frygt for (eks)partneren, ikke valgte at dele volden med betjentene. Som tidligere nævnt er frygt netop en følelse, som flere af informanterne beretter om som værende en afholdende faktor for at søge hjælp, hvilket ligeledes ses i den eksisterende forskningslitteratur (Wolf et al., 2003).

7.5.2 Politianmeldelse

Det fremgår, at henholdsvis Solvej, Liv og Gitte har politianmeldt partnervolden, da interviewene afholdes (Bilag N; Bilag O; Bilag T). Sidstnævnte findes væsentligt at pointere, da det ikke nødvendigvis angiver det endelige omfang af antallet af politianmeldelser foretaget af

partnervoldsofrene. Dette skyldes bl.a., at det tidsmæssige aspekt for, hvor i brydnings-proces-sen samt bearbejdningsfasen kvinderne hver især befinder sig, afviger fra hinanden. Det kan derfor ikke udelukkes, at nogle af de resterende kvinder vælger at politianmelde partnervolden efterfølgende, hvilket naturligvis kun er muligt, såfremt forældelsesfristen ikke er nået.

Som det fremgår af Tabel 3, fik Københavns Politi i år 2021 i alt 253 anmeldelser, der relaterer sig til partnervold. Det fremgår af tabellen, at politianmeldelserne er indgivet på forskellig vis. Størstedelen af anmeldelserne (48%) er indgivet telefonisk, hvoraf 10% af disse er rapporteret gennem 112 eller 114 alarmopkald. 43% er indgivet som en fysisk anmeldelse, 8% er indgivet skriftligt, mens den resterende 1% er indrapporteret via politiets hjemmeside.

Tabel 3: Anmeldelser om partnervold i Københavns Politi, år 2021.

Anmeldelser i Københavns Politi år 2021		Kontaktform					
		Alarm	Telefonisk	Personligt	Web	Skriftligt	Total
Gerningstype	Kvalificeret vold (STRFL § 245)	4	4	3	0	0	11
	Vold (STRFL § 244)	21	75	75	2	8	181
	Psykisk vold (STRFL § 243)	0	16	18	0	12	46
	Voldtægt (STRFL § 216)	0	2	12	1	0	15
	Total:	25	97	108	3	20	253

(Københavns politi, 2023)

Af Tabel 3 skildres, at partnervolden i 2021 typisk blev anmeldt ved, at partnervoldsofret, og/eller pårørende hertil, enten har foretaget en fysisk eller telefonisk anmeldelse. Hertil beretter specialets fagprofessionelle informanter, at de typisk guider partnervoldsofrene til først at tage telefonisk kontakt for at aftale et fysisk møde med politiet, hvilket netop var tilfældet for Liv (Bilag J; Bilag H; Bilag I; Bilag O). Solvej og Gitte foretager derimod begge politianmeldelsen telefonisk (Bilag N), hvormed Gitte af sikkerhedsmæssige årsager var nødsaget til at foretage anmeldelsen telefonisk, til trods for, at hun havde foretrukket en fysisk anmeldelse: *“Det bliver jo noget andet, når der sidder nogle fysisk over for en. Så kan det godt give et eller andet”* (Bilag T: 249).

Af Tabel 3 ses der et mønster i, at særligt voldtægter samt fysisk og psykisk vold blev anmeldt personligt i 2021. Dette gør sig gældende for 41% af anmeldelserne om fysisk vold,

39% af anmeldelserne om psykisk vold samt 80% af anmeldelserne om voldtægt. Særligt i sager om psykisk vold og voldtægt, hvor bevisbyrden kan være vanskelig at løfte, antages det, at partnervoldsofrene har et større behov for fysisk fremmøde, for dels at få mulighed for at forklare sig, og dels for at møde forståelse for det, de har været udsat for.

Det fremgår endvidere i Tabel 3, at størstedelen af anmeldelserne (74%) beror på fysisk vold. Herefter er den næsthøypigste gerningstype psykisk vold (18%). Derudover udgør 15 af anmeldelserne voldtægt (6%), hvortil de resterende 11 anmeldelser (4%) udgør kvalificeret vold. Fysisk- og psykisk vold er således de gerningstyper inden for partnervold, som udgjorde flest anmeldelser hos Københavns Politi i 2021, hvilket er overførbart til nærværende partnervoldsofres erfaringer (jf. 7.1). Blandt specialets informanter fremhæves især den psykiske vold (jf. 7.2.2). Det kan derfor antages, at anmeldelser om psykisk vold fylder mere i anmeldelsesstatistikkerne i dag sammenlignet med 2021, hvor dataene stammer fra. Dette skyldes dels, at bestemmelsen i dag er ældre, hvorfor det forventes, at den i højere grad er blevet implementeret og anerkendt som en legitim voldsform, og dels at der foreligger et samfundsmæssigt øget fokus på psykisk vold (jf. 2.4). Krisecentermedarbejderen, Mai, understøtter vores antagelse:

”Jeg tror helt klart, at der er sket en stor forandring inde på området (...) den psykiske vold er mere og mere anerkendt. Der er mange Tv-programmer (...) og podcast om det. Der er altså mere og mere oplysning også i form af lovgivningen, som gør den mere anerkendt, også i forhold til at anmelde volden” (Bilag I: 35).

I relation hertil er det dog væsentligt at have for øje, at dataudtrækket af partnervoldsanmeldelser i Københavns Politikreds kan være behæftet med usikkerheder, idet det formodes, at der eksisterer et større mørketal på området. Mørketallet antages bl.a. at være forårsaget af de barrierer, der kan være forbundet med at opsøge hjælp (jf. 7.4). Gitte fremhæver, at hun har været tilbageholdende med at anmelde: *”Jeg troede ikke, at der var tale om strafbar psykisk vold i min situation. Jeg tror, der er psykisk vold, men jeg tror ikke, det ligger inden for straffelovgivningen”* (Bilag T: 249). Tvivlen om, hvad psykisk vold egentlig indebærer, har dermed fyldt hos Gitte (jf. 7.4.4), hvilket hos hende affødte tvivl om, hvorvidt den psykiske vold kunne politianmeldes. Der opstår derfor en hypotese om, at samme tvivl vil gøre sig gældende blandt øvrige partnervoldsofre, hvilket mørketallets omfang underbygger. I relation hertil ytrer flere af informanterne, at frygt endvidere har haft en indvirkning på, hvorvidt partnervoldsofre politianmelder partnervold (jf. 7.5.1; Bilag T; Bilag H; Bilag U).

Af de tre partnervoldsofre, som har foretaget en politianmeldelse, nævner Liv, at hendes (eks)partner er blevet anmeldt og dømt for voldtægt og fysisk vold, mens Solvej fortæller, at hendes (eks)partner blev anmeldt samt dømt for fysisk og psykisk vold (Bilag O; Bilag N). Gittes anmeldelse er forholdsvis ny, da interviewet foretages, hvorfor hun endnu ikke er bevidst om, hvilke(n) sigtelse(r) hendes politianmeldelse vil munde ud i (Bilag T). Liv lægger særligt vægt på den massive psykiske vold, som hun har været udsat for, hvilket afføder en undren over, hvorfor den psykiske vold ikke indgår i anmeldelsen. Liv forklarer:

“Vi snakkede godt nok en lille smule om det til en af afhøringerne, hvor jeg siger, at det har der jo også været meget af. Men det virkede de ikke så interesserede i, altså det spurgte de ikke mere ind til (...) det er blevet nævnt, men ellers så har vi ikke snakket mere om det” (Bilag O: 149).

Livs oplevelse underbygges endvidere af Solvejs fortælling: *“Men så sagde han [sagsbehandleren], at han ikke følte sig kompetent nok til at sidde med det, fordi han havde siddet med fysisk vold i mange år”* (Bilag N: 125). På baggrund af Livs og Solvejs fortællinger opstår en undren over, hvad politiets manglende interesse i at forfølge de psykiske voldsanmeldelser skyldes. På den ene side antages det, på baggrund af Solvejs erfaring, at betjentene ikke føler sig tilstrækkeligt rustet til at håndtere psykiske voldsanmeldelser, som således afføder en nedprioritering af disse sager (Bilag N). På den anden side kan det diskuteres, hvorvidt den manglende interesse for psykiske voldsanmeldelser skyldes paragraffens kompleksitet og svævende ordlyd, der medfører en vanskelighed i at løfte bevisbyrden i en eventuel retssag. Netop denne problemstilling berøres også af politibetjenten, Carina: *“(...) den psykiske voldsparagrafer så kompleks, og fordi den er så svær at forstå - også i forhold til hvilke mønstre, der er tale om”* (Bilag K, s. 77-78).

Som tidligere nævnt er Solvej og Livs (eks)partnere begge blevet dømt for partnervolden. Solvejs (eks)partner blev idømt fire måneders ubetinget fængsel, hvortil Solvej ytrer utilfredshed:

“Han har tænkt, at fire måneder, det er ingenting. Fire måneder går hurtigt (...) det værste var, og det var virkelig det værste, han fik fodlænke, og så afsonede han 2 måneder og 20 dage (...) der vil jeg ærligt indrømme, at jeg følte mig så til grin, at jeg havde brugt halvandet år på at forsøge at banke en sag sammen, og så får han fodlænke derhjemme” (Bilag N: 133).

Solvej udtrykker en frustration over den straf, som (eks)partneren har fået, hvilket får hende til at reflektere over, hvorvidt hun ville gentage anmeldelsesforløbet, hvis hun kunne: *“Havde jeg skulle gøre det om i dag, så havde jeg aldrig gjort det - det havde jeg ikke (...) det har kostet alt for meget på det personlige plan”* (Bilag N: 134). Med afsæt i kvindernes udtalelser, kan det således fastslås, at straffens længde ikke opleves som værende proportionel med det opslidende anmeldelsesforløb, som de netop italesætter. Om anmeldelsesforløbet udtaler Solvej: *“Jeg kunne mærke, at jeg havde det sådan, at jeg var i tvivl om, om det jeg gjorde, var spild af tid, og spurgte mig selv, hvorfor jeg var fastholdende”* (Bilag N: 128). I relation hertil opstår et spørgsmål om, hvorvidt det opslidende anmeldelsesforløb udgør en barriere, der bevirker, at nogle partnervoldsofre trækker deres anmeldelse tilbage, hvilket ligeledes understøttes i den eksisterende forskningslitteratur (Wolf et al., 2003).

Liv valgte, sammen med tre af (eks)partnerens øvrige ekskærestere, at anmelde partnervolden. På samme vis som Solvej oplever Liv ligeledes en frustration, der dog for hende relaterer sig til den lange sagsbehandlingstid:

“Altså jeg synes også, at der var lang ventetid fra vi skulle i byretten, og nu kommer der så til at gå over et år fra da han fik dom [i byretten] til landsretten, så før det sådan er overstået... det er lang tid, synes jeg ligesom at gå i den boble der, fordi jeg har ikke sådan mulighed for at få lagt låg helt på, eller få arbejdet ordentligt med det i dybden, før det kapitel ligesom er lukket og slukket” (Bilag O: 154).

Den lange sagsbehandlingstid medfører således, at Liv ikke er i stand til at komme videre i sit liv, førend retssagen mod (eks)partneren endeligt er overstået. Selvom Liv fysisk er brudt ud af volden, besværliggør det lange sags- og retsforløb, at hun mentalt og følelsesmæssigt ikke kan sætte et endeligt punktum, fordi retssagen medfører, at hun løbende er nødsaget til at forholde sig til volden og (eks)partneren. Som tidligere nævnt, er Gittes anmeldelse endnu ikke nået til en tiltalelse af (eks)partneren, men hun oplever, ligesom Solvej og Liv, at ventetiden under, og efter, anmeldelsen er lang, hvilket gør det svært at komme videre i bearbejdningsprocessen: *“Det er rigtig svært synes jeg, også fordi der går så lang tid (...) altså jeg tænker, når der går så lang tid, før jeg kan få en afklaring”* (Bilag T: 245).

Både Solvej og Liv beretter desuden om selve anmeldelsesprocessen, hvortil Solvej fortæller:

“Jeg havde en tro på, at de ville tage mig seriøst, at de ville passe på mig, og alle de der ting. Men jeg var egentlig også forargede over, at de er så svære at danse med (...) jeg havde en kontaktperson, som jeg faktisk måtte klage over, fordi hans udtalelser var som om “hvorfør gik du ikke bare fra ham?”, “hvordan har I kunnet sidde på hinanden så meget?”. Altså den der fordømmende måde, hvor jeg sad med sådan en “det har jeg ikke behov for, at du sidder og siger til mig det der (...) og så var det også sådan noget med, om jeg troede at hele politistyrken arbejdede for mig?” (Bilag N: 124).

At Solvej oplever at blive mødt på en uforstående og fordømmende måde af hendes første sagsbehandler hos politiet, afføder en klage fra Solvej, som således bevirker, at hun får tildelt en ny sagsbehandler, hvilken hun derimod oplever møder hende med forståelse (Bilag N). Af specialets litteraturreview findes det desuden, at partnervoldsofrene's første møde med politiet kan få afgørende betydning for, hvorvidt vedkommende foretager en anmeldelse eller ej (Lev uden vold, 2020; Felson et al., 2002). Solvej havde ydermere en oplevelse af, at politiet ikke havde ordentligt styr på hendes sag:

“Jeg synes, at der var mange ting, der glippede undervejs (...) Og lige pludselig fandt de da også ud af, at de hellere lige måtte trække alle ting ud af min telefon og sådan noget. Det endte også med at gøre det nemt for min sag, kan man sige, fordi jeg jo havde alle de beviser, ikke? Men alting foregik på en lidt mærkelig måde, synes jeg. Det virkede ikke som om, at de var helt skarpe på det” (Bilag N: 125).

Modsat Solvej beretter Liv udelukkende om positive erfaringer med politiet, da hun til sidst vælger at anmelde hendes (eks)partner:

“(...) der går jo et lille års tid, før jeg vælger at anmelde ham, og da jeg så vælger at anmelde ham, tager politiet det så seriøst, så de ringer dagen efter, jeg har været nede at anmelde ham, og de ringer op til mig og siger, at de gerne vil have at mig og min datter tager på krisecenter samme dag, de ringer, fordi at de faktisk ville køre ud og anholde ham” (Bilag O: 142-143).

At Liv har en positiv oplevelse i mødet med politiet medfører, at hendes skamfølelse formindskes, da anerkendelsen heraf vil viderereflekteres i måden, hvorpå hun opfatter sig selv. Dette

kan bevirke, at Liv opnår en større motivation for at følge politianmeldelsen til ende (Scheff, 1990; Cooley, 1998).

7.5.3 Manglende politianmeldelse

Enholdsvis June, Merete, Abbie, Bella og Lilly har på tidspunktet for interviewene ikke politianmeldt deres (eks)partnere. Grundlaget for den manglende politianmeldelse samt den tvivl, som kan være forbundet hermed, findes ligeledes relevant at belyse. Dette skyldes, at oplysninger og information herom kan bruges til at forbedre anmeldelsestendensen inden for partner-vold.

Merete beretter, at hun ikke politianmeldte partnervolden, fordi hun på daværende tidspunkt ikke havde behov for at få (eks)partneren straffet herfor (Bilag P). I forlængelse heraf fortæller hun, at hendes omgangskreds ej heller opfordrede hende til at politianmelde, fordi: *“(...) det er jo mig, der er politiet”* (Bilag P: 172). I den forbindelse nævner Merete dog, at det formentlig kunne have forholdt sig anderledes, hvis ikke hun arbejdede i politiet. Dette afføder således en undren i forhold til, hvorledes Merete er tilbageholdende med at politianmelde, fordi hun har en frygt for, at hun vil tabe ansigt over for kollegerne, hvis de blev bevidste om hendes voldelige parforhold (jf. 7.5.1; Goffman, 2014; Scheff, 1998).

Modsat Merete har June, i tiden efter at hun erkendte den psykisk voldsudsættelse, haft lyst til at politianmelde hendes (eks)partner herfor. June har tilmed undersøgt, hvorledes det var muligt: *“Jeg er helt sikker på, at jeg ikke har beviser nok. Jeg har snakket med rigtig mange, altså nogle dommere og advokater (...) hvis jeg kunne få ham dømt, så ville jeg gøre det”* (Bilag R: 205). Netop den psykiske vold er vanskelig at bevise, da det ofte vil være ord mod ord, hvilket Abbie italesætter: *“(...) hvad har jeg af beviser? Jeg har jo ikke noget, føler jeg. Jeg har jo i princippet det, jeg sidder og siger nu. Det er i princippet min sandhed, og han har sådan set en anden sandhed. Og det er ord mod ord”* (Bilag S: 222). Udover de manglende beviser, nævner Abbie tilmed, at frygten for ikke at blive troet på samt en overbevisning om, at man alene kan foretage en politianmeldelse, såfremt man har været udsat for fysisk vold, har afholdt hende fra at anmelde (Bilag S). Det samme gør sig desuden gældende for Bella. Hun nævner ligeledes, at da politiet i hendes situation var involveret, var den fysiske vold ikke indtruffet, hvorfor hun på daværende tidspunkt ikke havde gjort sig overvejelser om, at det kunne anmeldes. Dernæst italesætter hun, at et manglende overskud, samt hensynet til (eks)partnerens børn, ligeledes spillede en afgørende rolle for, at hun ikke politianmeldte: *“Jeg tænkte jo også på, at han havde børn, og på den måde tænkte jeg også på dem i det. Skulle de nu have en far, der skulle i fængsel (...) og jeg kunne heller ikke overskue den lange proces, som jeg nok skulle*

igennem i forbindelse med retssag og sådan noget” (Bilag L: 95). Til trods herfor nævner Bella, at hun fortryder, at hun ikke politianmeldte volden, dels fordi volden stod på i så lang en periode, og dels fordi at hun efterfølgende har fået kendskab til, at han efterfølgende har udsat andre kvinder for lignende (Bilag L).

Lilly nævner, at hun ønskede at anmelde den seksuelle vold, men at hun af en politibetjent blev informeret om, at det var vanskeligt at løfte bevisbyrden i en eventuel retssag:

“(...) jeg nævnte episoden omkring den seksuelle vold over for ham sagsbehandleren, og på en eller anden måde, så ville jeg gerne melde ham for det her, ikke? Men som sagsbehandleren sagde, så kan det være svært at få... altså at melde sådan noget, eftersom der ikke rigtig er nogle beviser for det, udover min historie, ikke? Og det kan godt gøre mig lidt ked af det” (Bilag M: 114).

Til trods for, at episoden gjorde Lilly ked af det, forholdt hun sig forstående overfor betjentens udtalelse, idet hun nævner, at hun ikke ønskede at: *“(...) bruge så meget tid og energi på det”,* hvis ikke (eks)partneren kunne dømmes for det (Bilag M: 114). I stedet så Lilly sig derfor tilfreds med alene at søge om tilhold mod (eks)partneren (jf. 7.5.1).

Med afsæt i kvindernes argumenter for ikke at politianmelde indikeres det, at en optimering af anmeldelsesprocessen, herunder en kortere sagsbehandlingstid, fremadrettet vil motivere flere partnervoldsofre til at politianmelde volden. Dertil lægges et forsigtighedsprincip i forhold til ikke at give partnervoldsofre falske forhåbninger om, hvad politiet samt retsvæsenet egentlig er i stand til at udrette for dem. Hertil følger den tidligere omtalte vanskelighed ved at løfte bevisbyrden i retten, særligt i psykiske voldssager. Derfor er det også væsentligt at pointere, at flere politianmeldelser ikke nødvendigvis medfører, at flere voldsudøvere anklages og dømmes.

8.0 Konklusion

Specialeafhandlingen belyser følgende problemformulering: *Hvilke vendepunkter fremhæves i partnervoldsofres vej ud af volden af henholdsvis fagprofessionelle samt partnervoldsofrene selv, og hvilke barrierer erfares i den hjælpsøgende proces?*

Den nye handlingsplan mod partnervold og partnerdrab, som blev indgået d. 3. marts 2023, samt de nyere bestemmelser om psykisk vold og stalking, underbygger det skærpede samfundsmæssige og politiske fokus, der foreligger på området (Social-, bolig- og ældreministeriet, 2023; Minister For Ligestilling, 2019). Specialeafhandlingen har til hensigt at bidrage til dette skærpede fokus på partnervold og dens ofre, særligt med fokus på brydningsfasen og den hjælpsøgende proces. Dette grundet et ønske om at tilføre samt opkvalificere viden på området, som kan bruges med et forebyggende sigte.

Partnervolden ses at være mangefacetteret, hvilket gør forståelsen, dens omfang samt håndteringen heraf kompleks. Specialet finder, at særligt den psykiske vold, som kommer til udtryk gennem manipulation og nedgørelse, er altoverskyggende og nedbrydende for specialets partnervoldsofre. Hertil optræder en tvedelt personlighed hos voldsudøveren, som kommer til udtryk gennem en vekselvirkning mellem “love bombing” samt kulde, afvisning og vold. Negligerig samt normalisering af volden er gennemgående hos specialets partnervoldsofre, og udspringer af, at de er fanget i voldsudøverens voldelige spind (Lundgren, 2001). Disse dynamikker ses i sig selv at udgøre en væsentlig barriere i forhold til at få specialets partnervoldsofre til at forstå og erkende volden, hvilket fastholder dem i den voldelige relation. Den tvedelte personlighed hos voldsudøveren ses at fordre, at kvinderne ofte har svært ved endeligt at bryde med volden, fordi de oplever en afhængighed af voldsudøveren, som trækker dem tilbage i det voldelige spind.

Specialet finder endvidere, at der i partnervoldsofrets brydningsfase spores flere vendepunkter, hvormed vendepunkternes udslagskraft divergerer. Dette fund taler ind i specialets begrebsliggørelse af henholdsvis indflydelsesrige samt udslagsgivende vendepunkter. Hertil er det fremtrædende i specialet, at det der erfares som et udslagsgivende vendepunkt for det ene partnervoldsoffer, kan opfattes som et indflydelsesrigt vendepunkt for en anden - og omvendt. Det konkluderes, at et gennemgående udslagsgivende vendepunkt relaterer sig til kvindernes moderrolle og/eller oplevelse af at være i livsfare. De indflydelsesrige vendepunkter affødes derimod af divergerende hændelser, eksempelvis netværkets kendskab til volden og/eller partnervoldsofrene egen erkendelse af den. Motivet bag vendepunkterne adskiller sig i form af,

hvorvidt de udløses af partnervoldsofrenes egen motivation for en livsforandring eller af en nødvendighed, eksempelvis grundet pres fra sociale myndigheder og/eller (eks)partnerens trusler på livet.

Specialet finder tilmed flere barrierer i den hjælpsøgende proces, som er med til at fastholde partnervoldsofrene i den voldelige relation. En betydelig barriere i partnervoldsofrenes brydningsfase er den skamfølelse, der ofte er forbundet med en frygt for stigmatisering. Dette i takt med at partnervoldsofrene italesætter volden over for udenforstående. Skamfølelsen medfører både en negligerende af volden samt en fornægtelsestilstand hos kvinderne, som forhindrer dem i at erkende volden. Dette fører til, at de isolerer sig fra deres netværk. Isoleringen ses endvidere at skyldes, at netværket trækker sig, da det kan være drænende at stå handlingslammet på sidelinjen og overvære gentagne brud og genforeninger mellem partnervoldsofret og voldsudøveren. Hos specialets partnervoldsofre spores desuden en frygt for fordømmelse, som netop relaterer sig til netværkets kendskab til den voldelige relation. Her er kvinderne bange for at tabe ansigt og blive betragtet som svage. Frygten for fordømmelse viser sig især at være berettiget i tilfælde, hvor partnervoldsofrene beskriver sig selv som ressourcestærke. Dette er affødt af, at netværket i disse tilfælde særligt forholder sig uforstående overfor, hvorfor partnervoldsofret bliver i volden. Hertil findes en stærk kontrast mellem kvindernes sårbare situation og behov for hjælp samt måden, hvorpå de anser sig selv som ressourcestærke individer. Partnervoldsofrene kan her være fastholdt i en kognitiv dissonans, som afholder dem fra at åbne op omkring volden, fordi der forekommer en uoverensstemmelse mellem det "ideelle" partner-voldsoffer og deres eget selvbillede (Goffman, 2014). Den uforståenhed, som partnervoldsofrene ofte mødes med fra deres omgangskreds, knytter sig således til den manglende viden og oplysning, som spores i specialet, og som i de fleste tilfælde forårsager en skamfølelse og hemmeligholdelse af volden blandt partnervoldsofrene (Scheff, 1990). Dette forårsager ofte, at kvindernes isolerende adfærd forstærkes. Den manglende viden forekommer både blandt partnervoldsofrene selv samt fra udenforstående, og udgør en betydelig barriere for partnervoldsofrenes vej ud af volden. Det ses, at deres egen manglende viden om partnervoldens dynamikker, forhindrer dem i at forstå og erkende volden, hvorimod udenforståendes manglende viden og anerkendelse af volden, forstærker partnervoldsofrenes skamfølelse og svækker dømmekraften. Gennem de oplevede barrierer i den hjælpsøgende proces konkluderes det, at dét der betragtes som den ideelle hjælp for ét partnervoldsoffer, ikke nødvendigvis er den ideelle hjælp for en anden.

Når den hjælpsøgende proces knyttes til politiet som hjælpeinstans, konkluderes det, at politiet sjældent er dem, som specialets partnervoldsofre først opsøger hjælp hos. Dette skyldes,

at partnervoldsofrene besidder en frygt for dels ikke at blive troet på, og dels ikke at blive mødt med forståelse. Specialet finder, at denne frygt både udgør en barriere i forhold til, at partnervoldsofrene vælger at politianmelde og/eller vælger at trække sin anmeldelse tilbage. Ydermere finder specialet, at partnervoldsofrene er afholdende i at række ud til politiet af flere årsager. Først findes det, at partnervoldsofrene frygter, at voldsudøveren får kendskab hertil, hvormed der er risiko for, at volden eskalerer. Ligeledes ses en frygt for, at politianmeldelsen medfører, at de sociale myndigheder underrettes, hvilket afføder en bekymring for, at deres børn fjernes.

Frygten for ikke at blive troet på bevirker, at partnervoldsofrene foretrækker den telefoniske samt fysiske anmeldelsesform, da muligheden for forklaring og uddybelse er essentiel for dem. Noget tyder dog på, at det fysiske møde med politiet ej heller findes tilstrækkeligt for specialets partnervoldsofre, hvilket bl.a. opleves i forbindelse med husspektakler. Her erfares det, at politiet ikke opstiller trygge rammer, der inviterer til, at partnervoldsofrene kan være åbne og ærlige omkring volden, idet der ikke foretages en adskillelse af partnervoldsofret og voldsudøveren. Dette henføres således til den generelle kritik, der i empirien rettes mod politiet som organisation, hvormed en overvejende frustration over anmeldelsesprocessen er gennemgående for partnervoldsofrenes erfaring med politiets hjælp. Frustrationen erfares først og fremmest i relation til bevisbyrden, idet kvinderne erfarer, at den psykiske vold er kompleks, og de derfor ikke ved, hvor grel volden skal være, førend den kan siges at være strafbar. Dernæst finder specialet, at kvinderne oplever en frustration over den uoverensstemmelse, der erfares mellem den opslidende anmeldelsesproces og straffens strengthed samt længde. I den sammenhæng opleves det pres, som partnervoldsofrene gennemgår i anmeldelsesforløbet, ikke at være forenelig med den straf, som voldsudøveren idømmes. Tilmed medfører ventetiden, både i anmeldelsesprocessen samt i tiden op til retssagen, at partnervoldsofrene fastholdes - omend det ikke er fysisk - i den voldelige relation på en måde, der fortsat opleves som nedbrydende for dem. Generelt finder specialet, at ventetid er problematisk for partnervoldsofrene, når de opsøger formel hjælp, både hos krisecentrene samt hos politiet. Dette skyldes, at partnervoldsofrene ofte oplever et akut behov for hjælp, når de rækker ud, hvilket ventetiden modarbejder. Dertil finder specialet, at kvinderne således oplever et svigt, fordi de netop ikke gribes i det tidsrum, hvor de har behov for det.

Der fremhæves altså flere vendepunkter - både indflydelsesrige samt udslagsgivende - som præger partnervoldsofrene ud af volden. Vejen ud af volden konkluderes ikke at være ligetil, idet partnervoldsofrenes brydningsproces bærer præg af flere væsentlige barrierer. Dette findes problematisk, fordi det forårsager, at partnervoldsofrene risikerer at falde tilbage i den voldelige relation. Specialet har således til hensigt at synliggøre disse barrierer med formålet

om at tilføre viden om, hvorledes der fremadrettet kan sættes ind på områder, der kan bidrage til enten at fjerne eller mindske disse barrierer for partnervoldsofre. Dette med hensigten om at medvirke til en mere gnidningsfri, hjælpsøgende proces for partnervoldsofres vej ud af volden.

Specialets fund bidrager således til at trække partnervolden ud i lyset, således mulige hjælpeinstanser - formelle såvel som uformelle - opnår indsigt i, hvad partnervold indebærer, samt hvilke behov partnervoldsofre har. Til trods for at vi i specialet finder, at partnervold til stadighed er tabuiseret, er det essentielt at understrege, at partnervold er et samfundsansvar, hvorfor vi hverken bør eller skal vende det blinde øje til eller trække os, når vi møder den.

9.0 Litteraturliste

Als Research & Røde Kors (2021). *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation. En undersøgelse blandt 862 voldsudsatte kvinder i Danmark*. Forfattet af Silas Turner, Bjarke Følner & Anne-Mette Hansen Bjerregaard fra Als Research på vegne af Røde Kors. København 2021.

Antoft, Rasmus og Heidi H. Salomonsen: Det kvalitative casestudium – introduktion til en forskningsstrategi. I Rasmus Antoft et al. (red.): *Håndværk & horisonter. Tradition og nytænkning I kvalitativ metode*. Syddansk Universitetsforlag, 2007. s. 29-57.

Barret, B. J. & St. Pierre, M. (2011). *Variations in Women's Help Seeking in Response to Intimate Partner Violence: Findings From a Canadian Population- Based Study*. *Violence Against Women* 17(1), s. 47–70.

Baungaard, Anne (2021). "Voldsudsatte mænd og kvinder er ikke lige for loven: »Det nytter ikke noget, at vi har en lovgivning, som skelner mellem køn" på Berlingske.dk. Hentet d. 28. februar 2023 fra:

<https://www.berlingske.dk/danmark/voldsudsatte-maend-og-kvinder-er-ikke-lige-for-loven-det-nytter-ikke-noget>

Bengtsson, T. T. & Mølholt, A. (2020). Anonymisering i kvalitative undersøgelser. I: Petersen, K. E. & Ladefoged, L. (2020). *Forskning med børn og unge: Etik og etiske dilemmaer*. København: Hans Reitzels Forlag.

Birdsey, E. & Snowball, L. (2013). *Reporting Violence to Police: A survey of victims attending domestic violence services*. Crime and Justice Statistics Bureau Brief, Issue paper no. 91, October 2013.

Bo, Inger Glavind (2012). Det sociale bånd og følelser i menneskers interaktion: Thomas Scheffs socialpsykologiske perspektiv på stolthed og skam. *Psyke & Logos*, 33(1), 20.

Bo, I. G. (2017). Thomas J. Scheff – skammens mikrosociologi. I: Glavind Bo, I. & Jacobsen, M. H. (red.). *Følelsernes sociologi*. København: Hans Reitzels Forlag.

Cooley, C. H. (1998). *On Self and Self Organization*. Edited by Schubert, Hans-Joachim. The Heritage of Sociology. University of Chicago Press.

Danner (u.å.a). *Stop kvindedrab*. Hentet d. 22. februar 2023 fra: <https://danner.dk/stopkvindedrab>

Danner (2021). *To år med strafbar psykisk vold - Erfaringer fra praktikerfeltet*. Hentet d. 24. februar 2023 fra:

<https://danner.dk/sites/default/files/To%20a%CC%8A%20med%20strafbar%20psykisk%20vold.pdf>

Dansk Stalking Center (u.å.). *Hvad er stalking?* Hentet d. 4. marts 2023 fra:

<https://danskstalkingcenter.dk/hvad-er-stalking/>

Datatilsynet (2020). *Optagelse af telefonsamtaler: Vejledning*. Hentet d. 6. april 2023 fra:

<https://www.datatilsynet.dk/Media/B/F/Optagelse%20af%20telefonsamtaler.pdf>

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (2023). *136 mio. kr. til initiativer mod partnervold og partnerdrab*. Ritzau. Hentet d. 25. april 2023 fra:

<https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/136-mio-kr-til-initiativer-mod-partnervold-og-partner-drab?publisherId=13560322&releaseId=13672586>

Enander, Viveka & Holmberg, Carin (2008). *Why does she leave? The leaving process(es) of battered women*. Article in Health Care For Women International · April 2008. University of Gothenburg & Stockholm University.

European Union Agency For Fundamental Rights (2014). *Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse. Oversigt over resultater*. Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor. Hentet d. 24. februar 2023 fra:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_da.pdf

Evans, A. M. & Feder, S. G. (2014). Help-seeking amongst women survivors of domestic violence: a qualitative study of pathways toward formal and informal support. I: *Health Expectations* (2016). *An International Journal of Public Participation in Health Care and Health Policy*. John Wiley & Sons Ltd.

Felson, R. B., Messner, S. F., Hoskin, A. W. & Deane, G. (2002). *Reasons for reporting and not reporting domestic violence to the police*. *Criminology*; Aug 2002; 40, 3; ProQuest Criminal Justice, s. 617-647.

Goffman, Erving (2014). *Stigma - Om afvigerens sociale identitet*. Samfundslitteratur, København. 2. udgave, 3. opslag.

Guldager, J. (2015). *Videnskabsteori - en indføring for praktikere*. København: Akademisk Forlag.

Haaland, T., Clausen, S. E., & Schei, B. (2005). Vold i parforhold – ulike perspektiver. Resultater fra den første landsdekkende undersøkelsen i Norge (NIBR-rapport 3/2005). Oslo: Norsk institutt for by- og regionsforskning.

Hansen, S. B. & Pedersen, M. L. (2022). *Anmeldelsestilbøjelighed i sager om vold og seksualforbrydelser: En undersøgelse af omfanget af og årsager til at borgere undlader at anmelde kriminalitet*. København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Jacobsen, M. H. (2007). Kapitel 9 ‘*Adaptiv teori - den tredje vej til viden: en stående invitation til syntesesociologi*’ i Antoft, Jacobsen, Jørgensen og Kristiansen (red.) *Håndværk og horisonter*.

Jensen, L. V. & Nielsen, L. S. (2005). *Når vold er hverdag – en undersøgelse af mænds vold mod kvinder i nære relationer*. København: VFC Socialt Udsatte og LOKK. Hentet d. 28. februar 2023 fra: https://www.lokk.dk/media/grvb4mnz/lokk_naarvolderhverdaga4sider.pdf

Justitsministeriet (2020). *Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023*. Hentet d. 22. februar 2023 fra:

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/08/Aftale-om-politiets-og-anklagemyndighedens-oekonomi-2021-2023.pdf>

Järvinen, M. (2005). Interview i en interaktionistisk begrebsramme. I: M. Järvinen og N. Mik-Meyer (red.). *Kvalitative metoder i et interaktionsistisk perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Københavns Politi (2023). Kvantitativt dataudtræk fra Københavns Politi 2021.

Laub, J. H. & Sampson, R. J (2018) Kapitel 39 'A Theory of Persistent Offending and Desistance from Crime' in Cullen, F. T., Agnew, R. & Wilcox, P. *Criminological Theory: Past to Present*. Sixth edition. Oxford University Press

Lev Uden Vold (2019): *Partnervold - kommunernes praksis og indsats*. Udarbejdet af Helene Oldrup, Sofia Kjær & Nathalie Weih. Hentet d. 27 februar 2023 fra:
<https://levudenvold.dk/media/jdadzq3y/partnervold-kommunernes-praksis-og-indsats-pdf.pdf>

Lev Uden Vold (2020). *Veje mod et liv uden vold*. Udarbejdet af Katrine Bindsbøl Holm Johansen, Nathalie Weih, Marie Nymand Frederiksen & Helene Oldrup.

Lev Uden Vold (2021). *Hvordan opsporer og håndterer jeg sager om partnervold? En håndbog til kommunale sagsbehandlere*. Udarbejdet af Nathalie Weih og Mathilde Lykkemark Leth. Hentet d. 25. februar 2023 fra:
<https://levudenvold.dk/viden-om-vold/publikationer/handbog-hvordan-opsporer-og-handterer-jeg-sager-om-partnervold/>

Lev Uden Vold (u.å.a.). *Digital vold*. Hentet d. 2. maj 2023 fra:
<https://levudenvold.dk/viden-om-vold/former-for-vold/digital-vold/>

Lev Uden Vold (u.å.b). *Andre rådgivningstilbud*. Hentet d. 2. april 2023 fra:
<https://levudenvold.dk/for-fagfolk/krisecentre-og-andre-radgivningstilbud/ovrigt-tilbud/>

Lev Uden Vold (u.å.c). *Materiel vold*. Hentet d. 2. maj 2023 fra:
<https://levudenvold.dk/viden-om-vold/former-for-vold/materiel-vold/>

Liang, B., Goodman, L., Tummala-Narra, P., Weintraub, S. (2005). *A theoretical Framework for Understanding Help-Seeking Processes Among Survivors of Intimate Partner Violence*. American Journal of Community Psychology, Vol. (36), s. 71-84.

LOKK (2020). *Ambulant rådgivning når andre voldudsatte kvinder*. København: LOKK. Hentet d. 25. februar 2023 fra:
<https://www.lokk.dk/nyheder/ambulant-radgivning-nar-andre-voldudsatte-kvinder/>

Loseke, D.R. (2001). Lived realities and formula stories of "battered women." In J. F. Gubrium & J. A. Holstein, (Eds.): *Institutional selves: Troubled identities in a postmodern world*. New York: Oxford University Press.

Lundgren, Eva (2001). *Våldets normaliseringsprocess – Två parter – två strategier*. Stockholm: ROKS.

Lundgren, Eva (2004a). *The Processes Of Normalising Violence*. Tryckeriet AB, Linköping, Sweden 2004.

Lundgren, Eva (2004b). *Våldets Normaliseringsprocess*. Stockholm: ROKS.

Malihi, Z., Fanslow, J. L., Hashemi, L., Gulliver, P. & McIntosh, T. (2021). *Factors influencing help-seeking by those who have experienced intimate partner violence: Results from a New Zealand population-based study*. PLoS ONE 16(12): e0261059.

Mason, J. (2002). Kapitel 8 'Organizing and Indexing Qualitative Data' in Qualitative Researching. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Minister For Ligestilling (2019): *Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer*. Udenrigsministeriet 2019-2022, Minister For Ligestilling. Hentet d. 25. februar 2023 fra:

https://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/MFVM/Ligestilling/Andre_dokumenter/Handlingsplan_til_bekmpelse_af_psykisk_og_fysisk_vold_2019_-2022__2_.pdf

Oldrup, H. & Bidragyderne (2020). *Vold i familien - Viden for fagfolk*. København: Akademisk Forlag.

Ottosen, M. H. & Østergaard, S. V. (2022). *Partnervold i Danmark 2020*. København: VIVE og forfatterne.

Oxford Research (2020). *Midtvejsevaluering af "Sig det til nogen" – ambulant rådgivning til voldsramte kvinder*. Udarbejdet af Nete Krogsgaard Niss, Clara Emilie Ellegaard, Amanda Thor Andersen & Katrine Bundgaard Schow Madsen for Danner. København.

Politi.dk (u.å.a). *Anmeld psykisk vold og vold i nære relationer*. Hentet d. 2. april 2023 fra: <https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/stalking-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer/anmeld-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer>

Riis, Ole (2018). Kvalitet i kvalitative studier. I Jacobsen, M.H. & Jensen, S.Q. (red.), *Kvalitative udfordringer*. København: Hans Reitzels Forlag.

Ritzau (u.å.). *Partnervold er et samfundsproblem*. Transportministeriet. Hentet d. 22. februar 2023 fra: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/partnervold-er-et-samfundsproblem?publisherId=5278762&releaseId=13654067>

Rose, L. E., Campbell, J., & Kub, J. (2000). The role of social support and family relationships in women's responses to battering. *Health Care for Women International*, 21(1), 27–39.

Sandberg, S. (2016). "The importance of stories untold: Life-story, event-story and trope." *Crime Media Culture* 12(2): 153-171. Hentet d. 7. april 2023 fra: <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1177/1741659016639355>

Saunders, D. G. & Anderson, D. K. (2003). *Leaving an abusive partner. An Empirical Review of Predictors, the Process of Leaving, and Psychological Well-Being*. University of Michigan. Article in Trauma Violence & Abuse.

Saur, Randi & Grøvdal, Yngvil (2019). *Beskyttelse og verdighet: Handlemåter hos kvinner som ikke kontaktet hjelpeapparatet mens de levde med vold fra mannlig partner*. Nasjonalt Kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hentet d. 1. april 2023 fra:

<https://www.nkvts.no/rapport/beskyttelse-og-verdighet-handlemater-hos-kvinner-som-ikke-kontaktet-hjelpeapparatet-mens-de-levde-med-vold-fra-mannlig-partner/>

Scheff, T. J. (1990). *Microsociology: Discourse, Emotion, and Social Structure*. University of Chicago Press.

Sig det til nogen. (u.å.). *Om rådgivningen*. Sig det til nogen. Hentet d. 24. marts 2023 fra:

<https://sigdettillnogen.dk/om-radgivningen/>

Social-, bolig- og ældreministeriet (2023). *Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026*. Hentet d. 25. april 2023 fra:

<https://sm.dk/Media/638134380058596036/Aftaletekst%20for%20SSA%202023-2026.pdf>

Thorvaldsdottir, Karen B., Halldorsdottir, Sigríður & Arnault, Denise M. S. (2021). *Understanding and Measuring Help-Seeking Barriers among Intimate Partner Violence Survivors: Mixed-Methods Validation Study of the Icelandic Barriers to Help-Seeking for Trauma (BHS-TR)*. International Journal of Environmental Research and Public Health. Page 1-21.

Vaaben, L. & Thomsen, A. H. (2022). *En forudsigelig forbrydelse - kvindedrab i Danmark*. København: Forlaget 28B ApS.

Vatnar, Solveig K. & Bjørkly, Stål (2009a). *Does It Make Any Difference if She Is a Mother?: An Interactional Perspective on Intimate Partner Violence With a* Article in Journal of Interpersonal Violence. Ullevål University Hospital & Molde University College, Norway.

Vatnar, Solveig K. & Bjørkly, Stål (2009b). *Interactional Aspects of Intimate Partner Violence Result in Different Help-Seeking Behaviors in a Representative Sample of Women*. Journal of

family violence 24, 231-241 (2009). Hentet d. 1. april 2023 fra: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10896-009-9224-9>

VIVE (2022). *Danskernes kendskab til partnervold*. Udarbejdet af Mai Heide Ottosen, Stine Vernstrøm Østergaard, Louise Høyer Bom og Juliane Birkedal Poulsen gennem VIVE (Viden til Velfærd, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd). Hentet d. 25. februar 2023 fra: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/danskernes-kendskab-til-partnervold-17210/>

Wolf, M. E., Ly, U., Hobart, M. A. & Kernic, M. A. (2003). *Barriers to seeking police help for intimate partner violence*. Journal of Family Violence, Vol. 18, No. 2, April 2003.